

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์

ของ

ปรเมศ্বর วรรณทองสุก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

มีนาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์

ของ

ปรเมศวร์ วรรณทองสุข

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

มีนาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

A PROGRAM FOR DEVELOPING TEACHER LEADERSHIP IN INFORMATION
TECHNOLOGY FOR INSTRUCTIONAL MANAGEMENT IN THE EDUCATIONAL
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS IN THE NORTHEASTERN REGION

By

Paramed Wantongsook

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Doctor of Education in Educational Administration and Leadership at
Sakon Nakhon Rajabhat University

March 2018

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ ประเมศวร์ วรรณทองสูง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

	ประธานกรรมการสอบ		กรรมการสอบและ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี)	และผู้ทรงคุณวุฒิ	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร)	ประธานที่ปรึกษา
			วิทยานิพนธ์
	กรรมการสอบ		กรรมการสอบและ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)		(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไธล)	กรรมการที่ปรึกษา
			วิทยานิพนธ์
	กรรมการสอบ		กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ไพจิวัฒนะ)		(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์)	กรรมการที่ปรึกษา
			วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภามล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร)
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 29 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2561
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี
จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพโรจน์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาแนะนำ
เสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ
เรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหา
บัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร ดร.ประกอบ จันทฤทธิ์ ศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ที่ช่วยในการ
ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและแนวทางพัฒนาด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้ได้
ข้อความที่สมบูรณ์ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยใน
การศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนรู้ซึ่งไม่เพียง
นำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารทางการศึกษาเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ผู้วิจัยได้ฝึกแบบอย่าง
การบริหารชีวิตที่ดีจากอาจารย์ทุกท่าน รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ร่วมรุ่น ทั้งรุ่นพี่และรุ่น
น้อง ชาวบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำทุกท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมศักดิ์-คุณแม่กรรณิการ์ วรรณทองสุข
ที่เลี้ยงดูลูกจนเติบโตใหญ่ คอยอบรมบ่มนิสัย ชี้แนะแนวทางให้กับลูกๆ และสนับสนุนทุนใน
การศึกษาต่อในทุกๆ ครั้ง และภรรยาคุณชิวิตคุณชัมพร วรรณทองสุข ที่คอยดูแลเป็น
คู่คิด รวมทั้งญาติพี่น้องและผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน มีส่วนทำให้ผู้วิจัยสำเร็จ
การศึกษาด้วยดี

ปรเมศวร์ วรรณทองสุข

ชื่อเรื่อง	โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้วิจัย	ปรเมศวร์ วรรณทองสุข
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไธล
ปริญญา	ค.ด. (การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและสภาพการปฏิบัติภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ 3) เพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม และระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรม

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล 5) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสภาพการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. โปรแกรมการพัฒนา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) ความมุ่งหมาย และ 3) โครงการ ซึ่งมี 2 โครงการ คือ 3.1) โครงการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ 3.2) โครงการเพิ่มศักยภาพครูผู้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) กระบวนการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล

3. การหาประสิทธิผลของโปรแกรม จากการทดลองใช้โปรแกรม ภาคสนามกับครูโรงเรียนโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3.1 การทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ หลังการพัฒนาโปรแกรมสูงกว่าพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนทดสอบความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาตามโปรแกรม

3.2 การประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยครูมีความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา โดยรวมและทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาตามโปรแกรมสูงกว่าก่อนการพัฒนา

3.3 การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยครูมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านมีปฏิกิริยาตอบสนองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบ และด้านเนื้อหา

คำสำคัญ : โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครู เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

TITLE	A Program for Developing Teacher Leadership in Information Technology for Instructional Management in the Educational Opportunity Expansion Schools in the Northeastern Region
AUTHOR	Paramed Wantongsook
ADVISORS	Asst. Prof. Dr.Chaiya Pawabutra Asst. Prof. Dr.Ploenpit Thummarat Asst. Prof. Dr.Tawatchai Pailai
DEGREE	Ed.D. (Educational Administration and Leadership)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2018

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) explore the components and the performance conditions in terms of teacher Leadership in Information Technology for instructional management in the Educational Opportunity Expansion Schools in the Northeastern region; 2) construct the program for developing teacher leadership in Information Technology for instructional management; and 3) find out the effectiveness of the developed program. This research was performed in three phases: Phase I started with the investigation of conditions and needs; Phases II concerned the program construction and development; and Phase III was related to identifying the program effectiveness.

The findings were as follows:

1. The components of teacher leadership in Information Technology for instructional management in the Educational Opportunity Expansion Schools in the Northeastern region comprised: 1) Having a vision of technology integration, 2) Utilizing Information Technology for instructional design; 3) Utilizing Information Technology for instructional management; 4) Utilizing Information Technology for evaluation and measurement; and 5) Ethical use of technology. In addition, the current performance

Conditions as a whole were rated at a high level.

2. The developed program involved: 1) principles, 2) objectives, 3) Project activity packages comprising two projects: 1) Leadership enhancement on Information Technology for instructional management; and 2) Teacher potential improvement toward leadership of Information Technology for instructional management, 4) Development process, and 5) Measurement and evaluation.

3. The effectiveness of the developed program drawn from the Program implementation conducting with teachers in Banphonphang (Chirawanonuthit 5) school, Pho Phisan sub-district, Kusuman district, Sakon Nakhon province under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1, revealed that:

3.1 Teachers gained a higher level of knowledge than that of the pre-implementation stage at a statistical significance of the .01 level.

3.2 Teachers as a whole and each aspect were able to incorporate knowledge they have learned in their practice at a statistical significance of the .01 level. The mean scores of the post-implementation were higher than those of the pre-implementation.

3.3 Teachers rated their reflection toward the developed program as a whole at a high level. When considering in each aspect, the mean scores were rated at a high level and descending from high to low as follows: the implementation process, the outcome of an implementation effort, the environment and materials, and the contents.

Keywords : Teacher Leadership Development Program, Information Technology, Instructional Management

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง 1
	คำถามการวิจัย 7
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 8
	ความสำคัญของการวิจัย 8
	ขอบเขตการวิจัย 9
	กรอบแนวคิดการวิจัย 10
	นิยามศัพท์เฉพาะ 12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 15
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การจัดการเรียนรู้ 15
	การจัดการเรียนรู้ของครู 84
	แนวนโยบายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศ 97
	ประสิทธิผลของโปรแกรม..... 119
	บริบทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 127
	การออกแบบการวิจัยและพัฒนาโปรแกรม 129

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 141
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี	
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และสภาพการปฏิบัติความ	
ต้องการจำเป็น	143
ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร.....	143
ขั้นที่ 2 การศึกษาสำรวจ.....	144
ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม	151
ขั้นที่ 3 การประชุมกลุ่มเฉพาะ.....	151
ขั้นที่ 4 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ.....	158
ระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรม	159
ขั้นที่ 5 การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม.....	159
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 169
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี	
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และสภาพการปฏิบัติ	169
ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร.....	169
ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม	179
ขั้นที่ 2 การประชุมกลุ่มเฉพาะ.....	179
ขั้นที่ 3 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ.....	181
ระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรม	184
ขั้นที่ 4 การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม.....	184

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 191
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 191
	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง 192
	วิธีดำเนินการวิจัย 192
	สรุปผลการวิจัย 194
	อภิปรายผลการวิจัย 198
	ข้อเสนอแนะ 207
	บรรณานุกรม 209
	ภาคผนวก..... 223
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 225
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในงานวิจัย 233
	ภาคผนวก ค เครื่องมือสำหรับการวิจัย 241
	ภาคผนวก ง ค่า IOC ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น แบบสอบถาม..... 307
	ภาคผนวก จ เอกสารประกอบการพัฒนา 323
	ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการพัฒนา 637
	ประวัติย่อของผู้วิจัย 665

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี และสารสนเทศ	47
2	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	53
3	องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของการมีวิสัยทัศน์ ทางเทคโนโลยี	56
4	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การออกแบบการเรียนรู้โดย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ.....	59
5	องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของการออกแบบการ เรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	62
6	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	66
7	องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	70
8	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การใช้เทคโนโลยีในการวัดผล และการประเมินผล	73
9	องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การมีทักษะการ ประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	76
10	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	79
11	องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของการมีจริยธรรมใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	83

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	148
13	กรอบเหตุผลสัมพันธ์โครงการเสริมสร้างภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	153
14	กรอบเหตุผลสัมพันธ์โครงการเพิ่มศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำครูทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	156
15	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	170
16	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	171
17	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ ภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทาง เทคโนโลยี.....	172
18	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ ภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการออกแบบการ เรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	173
19	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ ภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	175
20	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ ภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีใน การวัดผลและการประเมินผล	176

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	177
22 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	181
23 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของเอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	182
24 การทดสอบความรู้ของผู้ร่วมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการพัฒนา	185
25 ผลการประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม	185
26 ผลการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	187
27 แบบบันทึกสรุปคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถาม	309

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
28	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ..... 312
29	แบบบันทึกสรุปลักษณะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแบบทดสอบความรู้..... 315
30	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบความรู้ 316
31	แบบบันทึกสรุปลักษณะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมิน ความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 317
32	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความสามารถ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 319
33	แบบบันทึกสรุปลักษณะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแบบประเมินปฏิบัติการ ตอบสนองต่อโปรแกรม 321
34	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินปฏิบัติการตอบสนอง ต่อโปรแกรม 322

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2 ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	50
3 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	54
4 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	60
5 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	67
6 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การใช้เทคโนโลยีในการวัดผล และการประเมินผล.....	74
7 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ.....	81
8 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	109
9 กรอบโครงสร้างเวลาเรียน	113
10 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน..	115
11 ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างขอบข่ายงานโรงเรียนกับสมรรถนะ สำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตาม หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	119

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
12 แสดงขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา	131
13 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา	133
14 ขั้นตอนการวิจัยและการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	142

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสโลกาภิวัตน์ผลักดันให้ทุกประเทศต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิถีการคิดที่สร้างสรรค์ และพัฒนาอุตสาหกรรมหลักของประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจสามารถเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์โลกที่ชัดเจนในเวทีระดับโลก และองค์การต้องปรับเปลี่ยนการพัฒนาตนเอง ไปสู่การเป็นองค์การที่ขับเคลื่อนด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์และวัฒนธรรมการทำงานจากบริบทของสังคมภายในประเทศ เป็นบริบทของสังคมโลกจึงจะสามารถก้าวขึ้นจากการเป็นเพียงองค์การผู้ส่งออกไปสู่องค์การข้ามชาติ (พิเชษฐ วรงค์เกียรติขจร, 2553, หน้า 34) และกระแสการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนไปอย่างมาก นานาประเทศต่างมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวได้ ต้องมีการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่การผลิต การเข้าถึงและการแพร่กระจายความรู้ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เรียนรู้อย่างถูกต้องเหมาะสม แต่ความรวดเร็วของการพัฒนาทางเทคโนโลยีส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนการใช้เวลาว่างและพฤติกรรมในการทำงาน มีการพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้นและมีความเชื่อว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญๆ ในอนาคตที่สำคัญเทคโนโลยีเป็นหัวใจของสังคมยุคนี้ เพราะสามารถแก้ปัญหาความท้าทายทางสังคมที่เผชิญอยู่ได้ (Tee, 2007, pp. 231 – 247) จำเป็นต้องช่วยพัฒนาประเทศ ให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย การวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในการปรับเปลี่ยนการผลิตจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุนและแรงงานที่มีผลิตภาพต่ำ ไปสู่การใช้ความรู้และความชำนาญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559, 2554. หน้า ๑๑)

การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันบนกระแสความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารที่ส่งถึงกันอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อระบบและคุณภาพการศึกษา

อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ท่ามกลางสถานะเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งท้าทายอย่างยิ่งสำหรับบุคลากรทางการศึกษาที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียน บุคลากรทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสถานะการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อสามารถดำเนินงานและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของหน่วยงานการศึกษา ตั้งแต่โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 99 – 104) ทั้งนี้จากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ที่ใช้มาตั้งแต่ปี 2545 – 2559 รวมทั้งสิ้น 15 ปี มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)

สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนที่ผสมระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเรียกกันว่าการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ส่วนสำคัญของการเรียนการสอนลักษณะนี้คือการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับระบบบริหารจัดการรายวิชาที่เข้ามาช่วยดำเนินการให้ผู้สอนสามารถจัดการ ดูแลและติดตามการเรียนผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานควรคำนึงถึงแรงจูงใจในการเรียนเพื่อการกำกับตนเองในการเรียนของผู้เรียนและช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ ความตระหนักและการเห็นคุณค่าของการเรียน เทคโนโลยีเครือข่ายสังคมเป็นเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการสร้างกลุ่มสังคม การสื่อสารระหว่างกลุ่มคนในลักษณะของเครือข่ายแลกเปลี่ยนแบ่งปันสารสนเทศ มีความรู้สึกใกล้ชิดรูปแบบที่ให้อ่านเข้ามาได้ตอบ นำเสนอข้อมูลได้พร้อมๆ กับการรับข้อมูล อีกทั้งยังเผยแพร่ข้อมูลให้กับกลุ่มสังคมเครือข่ายได้ในครั้งเดียว ซึ่งลักษณะพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการให้แรงจูงใจแก่ผู้เรียนได้การใช้เทคโนโลยีเครือข่ายสังคมเข้ามาในการเรียนการสอนแบบผสมผสานจะเป็นช่องทางการสื่อสารให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลและข่าวสารความเคลื่อนไหวของชั้นเรียนอันเกิดจากผู้สอนและผู้เรียนอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว อันจะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ความตระหนักต่อการเรียนและการเห็นคุณค่าของการเรียนได้มากขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 เป็นกฎหมายแม่บทด้านการศึกษาและเพื่อมุ่งให้คนไทยในสังคมมีความสุขถ้วนหน้า พึ่งตนเองและก้าวทันโลก สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมมี

ภูมิคุ้มกันที่ดีและมีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้นคนที่มีคุณภาพจึงสามารถดำรงชีวิตของตนอย่างมีความสุขในสังคมได้ (สนอง ศิริกุลวัฒนา, 2546, หน้า 34) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมของประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยมีการพัฒนาจากสังคมเกษตรและสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งยังเป็นภาคการผลิตที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจโดยรวมเป็นสังคม ในรูปแบบที่ผ่านมาที่ใช้แรงงานและทุนเป็นหลักกลายมาเป็นผลผลิตที่มีการใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตประเภท “สารสนเทศ” (Information) และ “ความรู้” (Knowledge) ในระดับสูง ดังนั้นแนวทางการพัฒนาจึงต้องคำนึงถึงการยกระดับขีดความสามารถและคุณภาพของคนไทยให้สูงขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมสู่เศรษฐกิจใหม่ โดยอาศัยเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา และช่วงชิงโอกาสได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์ (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2545, หน้า 57)

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรและเน้นการเรียนการสอนภายในสถาบัน (campus-based) เป็นหลักได้นำเทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่เข้ามาใช้ในห้องเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะกับชั้นเรียนขนาดใหญ่ที่มีผู้เรียนจำนวนมาก และมีการลงทะเบียนเกือบทุกภาคผู้เรียน อุปกรณ์และชุดคำสั่งโต้ตอบที่เรียกว่า ระบบการตอบสนองของผู้ฟัง (audience response systems) เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของเทคโนโลยีการสอนสมัยใหม่ ซึ่งผู้เรียนจะได้รับอุปกรณ์สำหรับการกดปุ่มตอบสนองและส่งสัญญาณให้โปรแกรมประมวลผลคำตอบของผู้เรียนทันทีทำให้ผู้สอนและผู้เรียนในชั้นเรียนขนาดใหญ่สามารถเพิ่มปฏิสัมพันธ์ของสารได้และผู้สอนสามารถตั้งคำถามเพื่อทราบผลการตอบสนองของผู้เรียนในชั้นเรียนขนาดใหญ่ได้รวดเร็วเป็นเครื่องมือที่ผู้สอนใช้กันโดยทั่วไปเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารกับผู้เรียนด้วยเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาในชั้นเรียน อีกทั้งยังสะดวกในการเตรียมตัวผู้เรียน อีกเครื่องมือที่ใช้สำหรับนำเสนอประกอบการเรียนการสอนคือ เอกสาร ประจำวิชา (course documents) แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะจัดเตรียมสื่อที่แตกต่างกันไป ได้แก่ ไฟล์เอกสาร ไฟล์สไลด์ ประกอบการสอน ไฟล์สไลด์ประกอบเสียงบรรยาย หรือไฟล์วีดิทัศน์การสอน และมีการใช้เครื่องมือสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา (asynchronous) ได้แก่ กระดานอภิปราย (discussion board) กระดานอภิปรายประจำกลุ่ม (Group discussion) สำหรับการถาม-ตอบของผู้เรียน การอภิปรายกลุ่มและการแนบไฟล์ส่งงาน รวมถึงการใช้พื้นที่รับส่งงานด้วยเครื่องมือ “กล่องส่งงาน” (digital drop box) รวมทั้งเครื่องมืออื่นเกี่ยวกับการประเมินผล คือ การทำแบบทดสอบออนไลน์ และการประกาศคะแนนผ่านระบบเป็นรายบุคคล (Grade book) (ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ และ

จินตวิรั คัลยสังข์, 2550, หน้า 34)

เทคโนโลยีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและมีการศึกษาได้นำมาใช้สำหรับการสอนและงานด้านการจัดการความรู้ ด้วยลักษณะเฉพาะที่เอื้อต่อการเชื่อมต่อและสร้างสัมพันธ์ทำความรู้จักกับบุคคลต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนแบ่งปันสารสนเทศอีกทั้งยังมีรูปแบบที่ให้บุคคลและสมาชิกของเครือข่ายในฐานะผู้อ่านได้เขียนและโต้ตอบไปมาระหว่างกันและกันโดยกำหนดระดับการเผยแพร่ข้อมูลให้กับกลุ่มสังคมเครือข่ายได้ จึงเรียกว่า เทคโนโลยีสังคมเครือข่าย (social networking technology) และจากลักษณะของเทคโนโลยีนี้ทำให้การขยายความรู้ของกลุ่มสังคมทำได้ง่ายไม่รู้จักพิจารณาวงเครือข่ายจากเว็บไซต์เครือข่ายสังคม (social networking site) คือ Facebook

ดังนั้น เมื่อนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาจึงมีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและอาชีพของมนุษย์ในทางการศึกษาเทคโนโลยีได้เปลี่ยนบุคลิกลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้เรียน โดยเฉพาะลักษณะของผู้เรียนที่อยู่ในสังคมเทคโนโลยีย่อมแตกต่างจากผู้เรียนที่อยู่ในสังคมชนบททางไกลเทคโนโลยี และเทคโนโลยีทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีการเรียนการสอนการบริหาร และการจัดการ โดยนำเอาวิธีการใหม่ๆ ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีมาใช้ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงของปริมาณและคุณภาพอย่างสูงสุด ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย การสอนทางไกลและมหาวิทยาลัยเปิดเป็นตัวอย่างหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งเทคโนโลยีมีส่วนทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคนิควิธีอื่นนอกจากนั้นเทคโนโลยียังทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์หรือการสร้าง สถานการณ์ในการเรียนการสอน ปัจจุบันเปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแต่เดิมนักเรียนต้องเรียนจากครูผู้สอน ปัจจุบันนักเรียนอาจจะเรียนได้จากเครื่องช่วยสอนหรือแหล่งความรู้ต่างๆ ตลอดจนเครื่องมือการเรียนการสอนซึ่งอาจจะเรียนเป็นกลุ่ม หรือเดี่ยวตามความสามารถความสนใจของผู้เรียนโดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ในสถานการณ์การเรียนจากเดิมขึ้นอยู่กับครูเป็นศูนย์กลาง แต่ปัจจุบันขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเอง สถานการณ์การเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปลักษณะนี้เกิดจากอิทธิพลด้านเทคโนโลยี (กิดานันท์ มลิทอง, 2548; กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2536 และปราชญา กล้าพจญ, 2547ข.)

เทคโนโลยีจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ยิ่งเทคโนโลยีมี ประสิทธิภาพมากเพียงใดยิ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามถึงแม้จะมีเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง แต่หากประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีของบุคลากรยังอยู่ในระดับต่ำก็ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลของงานให้ต่ำได้เช่นกัน ดังงานวิจัยของ สุพจน์ ศรีไสย์ และคณะ (2547, หน้า 45) ซึ่งได้ศึกษา เรื่อง “ประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่าประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมของประเทศอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สิ่งที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วนใน 2 อันดับแรก คือ ด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ ส่วนความพร้อมในการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับดี แต่การใช้อินเทอร์เน็ต จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์ และความรู้ในการผลิตสื่อการสอนอยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับด้านความพร้อมในการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการบริหารการศึกษาก็ยังอยู่ในระดับต่ำด้วยและเมื่อจำแนกเป็นรายภาค พบว่าสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เขตภาคเหนือและเขตภาคกลาง มีประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาโดดเด่นกว่าสถานศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาดังกล่าวแสดงถึงประสิทธิภาพของบุคลากรในโรงเรียน ครู ควรได้รับการพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีให้มากขึ้นโดยเฉพาะครูเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำมากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแต่การจัดการวัสดุ อุปกรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องให้ความสำคัญเรื่องประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีทั้งในด้านการบริหารการศึกษาและการจัดเรียนการสอนในสถานศึกษาควบคู่กัน หลักสูตรวิชาชีพครูของไทย ปัจจุบันยังขาดการปรับปรุง พัฒนาให้สอดคล้องตามแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว จึงส่งผลให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา เมื่อไปประกอบอาชีพครู แล้วได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องไขว่คว้า ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และลองผิดลองถูกบ้างทำให้กระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษามากขึ้น สภาพการณ์ดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่านอกจากพื้นฐานความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ต้องปรับปรุงแล้วยังขาดแคลนบุคลากรที่มีภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี การศึกษาอีกด้วย ประการที่สอง เกิดจากความเข้าใจที่ผิดว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเฉพาะบัณฑิตที่สำเร็จในสาขาความรู้ทางด้านเทคโนโลยี หรือ สาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น นิเทศศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ เท่านั้น ในความจริงนั้นศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสามารถเรียนรู้และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ในทุกสาขาอาชีพไม่ว่าในทางการทหาร ทางแพทย์หรือสาขาอื่น จำเป็นจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้ศาสตร์สาขาของตนได้มาซึ่งเทคโนโลยีที่ดี มี

คุณภาพ และนำเทคโนโลยีไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิภาพแก่งานในสาขาตน ซึ่งปัจจุบันในทุกสาขาก็ประสบปัญหาในทำนองเช่นเดียวกับปัญหาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี การศึกษา ทั้งนี้ Kearsley และ Lynch (1994) กล่าวถึง ปัญหาที่ว่าความสามารถ ความพยายามของนักเทคโนโลยีการศึกษามากมายต้องล้มเหลวมีสาเหตุมาจากขาดภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี

ครู คือ บุคคลสำคัญที่จะขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สามารถบูรณาการเทคโนโลยีกับการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2 มาตรา ในมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพและมาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 28)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนหลายระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาประถมศึกษานั้นประสบความสำเร็จในด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ แต่เป็นการเรียนบนความขาดแคลนกว่านักเรียนระดับชั้นเรียนเดียวกันที่เรียนอยู่ในเมือง หรือโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งคุณภาพการศึกษายังไม่สามารถรับรองได้ ทั้งคุณภาพของ สื่อ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและครู นอกจากนี้ ผลจากการทดสอบระดับชาติ พบว่า คุณภาพผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น สาเหตุเกิดจากหลายปัจจัย ปัจจัยหลัก คือ ครู ซึ่งโรงเรียนจำนวนหนึ่งขาดแคลนครู บางแห่งไม่มีครูสอนเฉพาะวิชา หรืออาจเกิดจากหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเน้นการท่องจำ ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเบื่อการเรียน ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่เน้นการฝึกภาคปฏิบัติและไม่เน้นการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 6) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูควรได้รับการพัฒนาด้านเทคนิควิธีการสอนอันหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีเป้าหมาย ในพื้นที่ยากจน 38 จังหวัด เพื่อให้นักเรียนที่จบ

การศึกษาภาคบังคับที่อยู่ในพื้นที่ชนบท ห่างไกลและยากจนได้มีโอกาสการศึกษาภาคบังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยประการในท้องถิ่นที่มีความพร้อมเป็นปีๆ ไป พร้อมทั้งให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องของระยะที่ดำเนินการแก้ไขให้สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยไม่เก็บ ค่าเล่าเรียน จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดให้มีการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ภายใต้โครงการ “นำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ” โดยทำการเปิดชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติทั่วประเทศ จำนวน 119 โรงเรียนและในปัจจุบันโรงเรียนที่อยู่โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 7096 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2554, ออนไลน์)

จากปัญหาและความจำเป็นของการใช้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความสนใจจะศึกษาว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีสภาพปัญหาและองค์ประกอบที่สำคัญอะไรบ้าง วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูควรเป็นอย่างไร และโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโครงการควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครู ในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยอะไรบ้าง และมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับใด
2. โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประกอบด้วยอะไรบ้าง

3. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและสภาพการปฏิบัติภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ประโยชน์ทางวิชาการ เนื่องจากโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ทั้งจากแนวคิดเชิงทฤษฎี ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทำให้ได้โปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. ประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้โปรแกรมที่ได้รับการตรวจสอบด้วยกระบวนการทางการวิจัย และเป็นบริบทที่เหมาะสมกับบริบทของ

สังคมไทย ทำให้การนำเอาผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. เนื้อหา

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่นำมาพัฒนาโปรแกรม ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลและ 5) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (นิคม นาคอ้าย, 2550); สมจูล เทคโนโลยีฯ ศธ., 2550) ชวลิต เกิดทิพย์, ผ่องศรี วาณิชศุภวงค์, ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และวสันต์ อดิศักดิ์, 2553); ปฏิวัติ ทวยภา, 2553); บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 29); ทักษะของ ลีตารีย์ วิลัยเลิศ, สมเจตน์ ภูศรี และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2555, หน้า 1 – 15) ; วัฒนา ภูด่านบัว (2558, หน้า 211); Frazier, & Bailey, 2004); Hong Kong Education City: HKedCity, 2005); Shamburg, & Zieger (2006, p. 25); Redish, & Chan (2006, pp. 5 – 15); Haslam (2006, pp. 551 – 553); Kozloski (2006, p. 159); ISTE, 2009) Patricia, M. D. (2010, p. 59); Teachers' Standards (2012, pp. 7 – 9); Picciano (2011, pp. 1 – 2); Hilary Ritt (2011, p. 69); Marie, Lori and Rick (2012, p. 1)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2558 จาก 3,281 โรงเรียน จำนวน 56,308 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

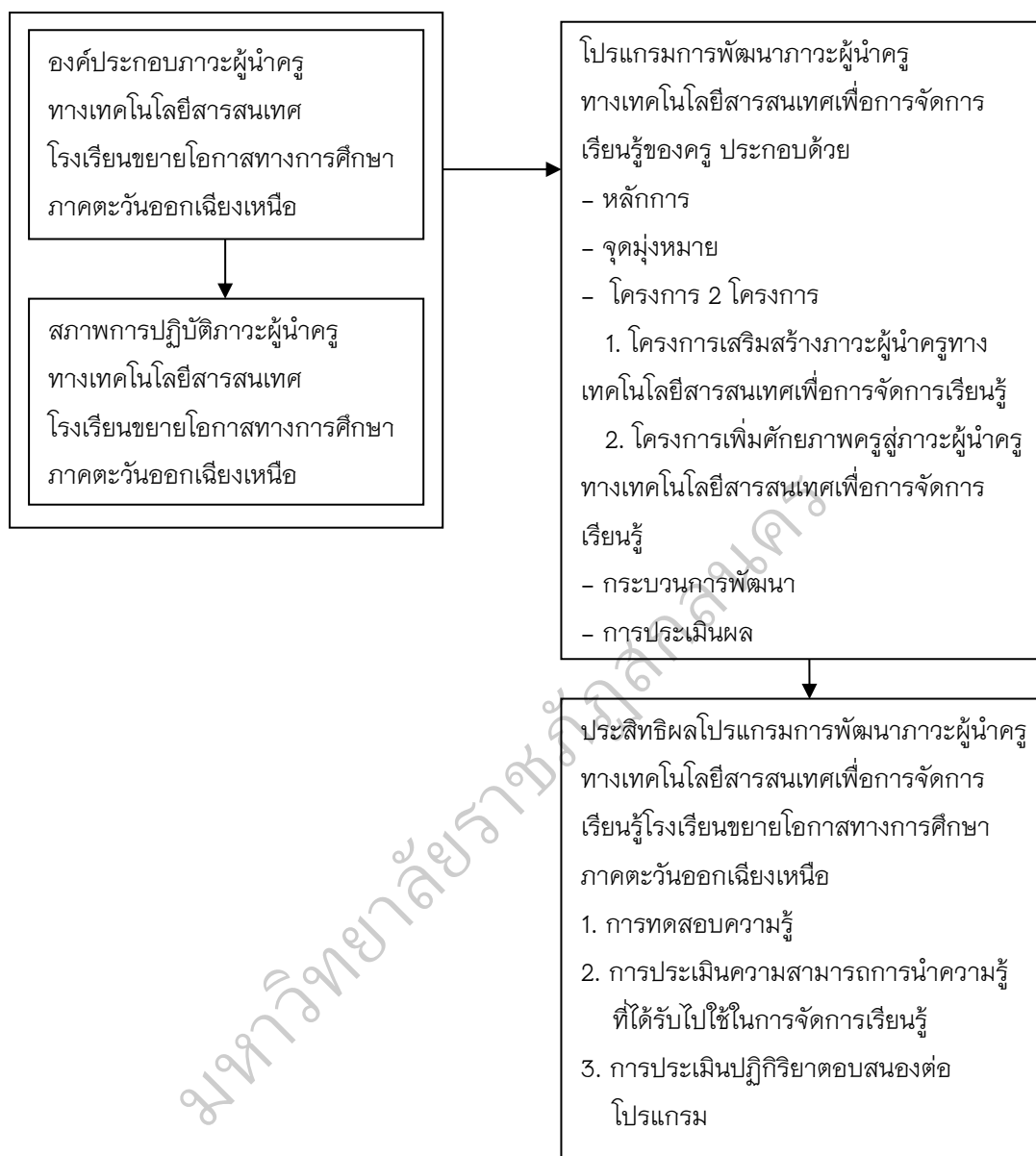
2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 424 คน และผู้ให้ข้อมูลหลัก (Informant) คือ ครูผู้สอนโรงเรียนละ 1 คน ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage random sampling)

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ครูในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจริญนนท์อุทิศ 5) ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 53 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิตยาคัพทเจพา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิตยาคัพทเจพาไว้ดังนี้

1. โปรแกรมการพัฒนา หมายถึง นวัตกรรมเพื่อนำไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงการกระบวนการพัฒนา การวัดและประเมินผล

2. ภาวะผู้นำครู หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่ครูได้แสดงออกตามบทบาทในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลเป็นที่ยอมรับของครูคนอื่น มีส่วนร่วมและส่งเสริมเพื่อนร่วมงานให้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง และมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน และร่วมกันดำเนินงานให้สถานศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานตามเป้าหมาย

3. ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมของครูบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี มีการส่งเสริมและใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย

3.1 การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมของครูบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการและการมีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้

3.2 การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรสถานศึกษาและการมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา

3.3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้

3.4 การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล หมายถึง

พฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้

3.5 การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

4. เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีในการประมวลผลสารสนเทศ และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้ในการจัดการข้อมูล เพื่อให้การจัดการข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วและง่ายตายยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาและความก้าวหน้าต่างๆ ในชีวิตประจำวันของเรา

5. การจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง พฤติกรรมของครูที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีต่อความก้าวหน้าของผู้เรียนหรือการมุ่งเน้นที่พฤติกรรมของครู ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาลที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558

7. ประสิทธิภาพของโปรแกรม หมายถึง ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของโปรแกรม โดยพิจารณาจาก

7.1 การทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ก่อนการพัฒนา และหลังการพัฒนา

7.2 การประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยครูมีความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

7.3 การประเมินปฏิกริยาตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู้ของครู
3. แนวนโยบายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ประสิทธิภาพของโปรแกรม
5. บริบทโรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. การออกแบบการวิจัยและพัฒนาโปรแกรม

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้

1. ภาวะผู้นำ

1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

นักการศึกษา นักวิชาการ ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำไว้หลายคน จึงนำเสนอ ดังนี้

ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการอิทธิพลหรืออำนาจทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลหรืออำนาจต่อผู้อื่นให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนด (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 29; ธร สุนทรายุทธ, 2551, หน้า 325) และยังเป็นการใช้อิทธิพลของผู้นำกับผู้ตามโดยการโน้มน้าว การสร้างค่านิยมและความเชื่อให้คล้อยตาม และปฏิบัติงานให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์

ให้เกิดขึ้นภายในองค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ (ไชยา ภวระบุตร, 2555, หน้า 4) ภาวะผู้นำยังต้องใช้ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะกระตุ้นจิตใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการสื่อความหมาย การติดต่อซึ่งกันและกัน ให้เกิดมีใจร่วมกับตนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินการเป็นไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้ (ยงยุทธ เกษสาคร, 2554, หน้า 40; พิเศษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, 2553, หน้า 40; เนตรวิวัฒน์ ยาวีราช, 2552, หน้า 1; Green and Baron, 2003, p. 471; McShane and Von Glinow, 2005, 416; Robbins, 2003, p. 314; พิบูล ธิปะपाल, 2550, หน้า 220; Gill, 2006, p. 3, พิศาทพ พันธุ์แพ, 2554, หน้า 12) ภาวะผู้นำมีความจำเป็นต่อศึกษาและวิเคราะห์ 3 มิติ ได้แก่ มิติผู้นำ มิติผู้ตาม มิติสถานการณ์ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555, หน้า 181; DuBrin, 2007, p. 4) และความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leader) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Shared purposes) (Draft, 2003, P. 5; ภารดี อนันต์นาวิ, 2555, หน้า 77)

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง เป็นกระบวนการที่บุคคลมีอิทธิพลต่อกลุ่มสมาชิก สามารถโน้มน้าวให้ทุกคนในกลุ่มทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กลุ่มหรือองค์การกำหนดไว้โดยใช้ศิลปะหรือความสามารถของบุคคล

1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับองค์กรทุกประเภทไม่ว่าองค์การของรัฐหรือเอกชน เพราะองค์การจะมีความเจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำหรือไม่เพียงใดนั้นสาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์กรนั้นมีภาวะผู้นำเพียงพอที่โน้มน้าวให้บุคลากรทำงานให้แก่องค์กรตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2555, หน้า 75) และภาวะผู้นำเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกที่มีผู้ศึกษามากที่สุด แต่เป็นสิ่งที่คนเข้าใจน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหมายที่หลากหลายของภาวะผู้นำ ตามความเข้าใจของผู้ที่ทำการศึกษา (Gill, 2006, p. 3) ภาวะผู้นำการบริหารองค์กร นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอันดับแรกที่จะนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางได้ตามวัตถุประสงค์ซึ่งภาวะผู้นำที่ประสบความสำเร็จ จะต้องมีความรู้แบบสหวิทยาการ มีความสามารถมีประสบการณ์ในการบริหารพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, 2553, หน้า 37) และภารดี อนันต์นาวิ, 2555, หน้า 77 – 78) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การ ควรจะมีภาวะผู้นำ เพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนในการกำหนดความอยู่รอดและความเจริญเติบโตขององค์การ โดยทั่วไปภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อหน่วยงาน ดังนี้

1.2.1 เป็นส่วนที่ดึงความรู้ความสามารถต่างๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ กล่าวขยายความก็คือ แม้ผู้บริหารมีความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ในเรื่องงานมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าหากขาดภาวะผู้นำแล้วความรู้ความสามารถดังกล่าวมักจะไม่ได้นำมาใช้หรือไม่มีโอกาสใช้อย่างเต็มที่เพราะไม่สามารถกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.2.2 ช่วยประสานความขัดแย้งต่างๆ ภายในหน่วยงาน หน่วยงานประกอบด้วยบุคคลจำนวนหนึ่งมารวมกันซึ่งจะมากหรือน้อยแล้วแต่ขนาดของหน่วยงาน บุคคลต่างๆ เหล่านี้มีความแตกต่างกันในหลายๆ เรื่อง เช่น การศึกษา ประสบการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ การที่บุคคลซึ่งมีข้อแตกต่างในเรื่องดังกล่าวมาอยู่ร่วมกันในองค์การสิ่งหนึ่งมักจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นคือความขัดแย้งแต่ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในรูปใด ถ้าผู้บริหารในหน่วยงานมีภาวะผู้นำที่มีคนยอมรับนับถือแล้วก็จะสามารถประสานหรือช่วยบรรเทาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในหน่วยงานได้โดยการชักจูงประนีประนอมหรือประสานประโยชน์เพื่อให้บุคคลต่างๆ ในหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและร่วมกันฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้หน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้า กล่าวโดยสรุปคือภาวะผู้นำช่วยผูกมัดเชื่อมโยงให้สมาชิกของหน่วยงานมีเอกภาพนั่นเอง

1.2.3 ช่วยโน้มน้าวชักจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์การ องค์การจะต้องมีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายอย่างเพื่อที่จะทำให้สมาชิกตั้งใจและทุ่มเทงานให้ เช่น บุคคลได้ทำงานตรงตามความถนัดและความสามารถผู้บังคับบัญชาต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็นการประเมินผลการปฏิบัติงานก็ต้องมีความยุติธรรมและสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ คือ ผู้บริหารขององค์การจะมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหารจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความยอมรับ เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นว่าผู้บริหารไม่เพียงแต่นำองค์การให้อยู่รอดเท่านั้นแต่นำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ เกียรติยศชื่อเสียงและความสำเร็จมาสู่องค์การด้วย

1.2.4 เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานต้องเผชิญสภาวะคับขันหรือสภาวะที่อาจกระทบถึงความอยู่รอดภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะในสภาวะเช่นนั้นผู้บริหารจะต้อง

เพิ่มความระมัดระวังความรอบคอบ ความเข้มแข็ง และกล้าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพต่างๆ ภายในหน่วยงานที่ขาดประสิทธิภาพต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานรอดพ้นจากสภาวะคับขัน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำที่มีต่อหน่วยงานซึ่งเป็นส่วนที่ดึงความรู้ความสามารถต่างๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้และช่วยประสานความขัดแย้งต่างๆ ภายในหน่วยงาน ช่วยโน้มน้าวชักจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร และเป็นหลักยึดให้แกบุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน

1.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำ

ผู้บริหารที่มีลักษณะเป็นผู้นำนั้นเป็นได้แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งแต่ละคนมีพื้นฐานที่ไม่เหมือนกัน (Giammatteo, 1981, pp. 1 – 2) พลังในตัวบุคคลทำให้เกิดภาวะผู้นำมีองค์ประกอบดังนี้ คือ

1.3.1 พลังในตัวผู้นำเอง (Forces within the leader) เป็นคุณลักษณะประจำตัวผู้นำ เช่น พฤติกรรมส่วนตัวที่แสดงออกมา

1.3.2 พลังในตัวผู้ตาม (Forces within those being led) ได้แก่ บทบาทของสมาชิกในกลุ่มที่แสดงออก บทบาทของผู้นำมักจะสอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่ม

1.3.3 พลังจากสภาพแวดล้อม (Forces within the environment) เป็นพลังที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น แนวคิดของนักการเมืองที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำ โดยผู้นำต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

Hersey and Blanchard (1993, p. 94), สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550, หน้า 29) มีความคิดเห็นว่าองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดภาวะผู้นำขึ้นได้มี 3 ประการ คือ 1) ตัวผู้นำ (Leader) 2) ผู้ตาม (Followers) 3) และสถานการณ์ (Situations) หรือบริบทสถานการณ์และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น องค์ประกอบเหล่านี้ต่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและส่งผลกระทบซึ่งกันและกันเสมอและ Peter G. Northouse (2010, p. 3) ได้กล่าวถึงนิยามของภาวะผู้นำ (Leadership) ที่บอกถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำ ที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการ 2) ภาวะผู้นำเกี่ยวกับกระบวนการ 3) ภาวะผู้นำเกิดในกลุ่มคน 4) ภาวะผู้นำเกี่ยวกับการมีจุดประสงค์ร่วมกัน

พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติ์ขจร (2553, หน้า 42) และรังสรรค์ ประเสริฐศรี

(2551, หน้า 11) ภาวะผู้นำนั้นมีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ผู้นำ (Leader) หมายถึง ตัวบุคคลที่นำกลุ่ม มีบุคลิกอุปนิสัย ลักษณะอย่างไร (To Lead is to Serve) การจะเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ขึ้นอยู่กับการบริการ การให้ การช่วยเหลือคนอื่นเพราะถ้าใครคิดช่วยเหลือคนอื่นก่อน โดยเฉพาะเกิดมาต่ำต้อย ด้อยโอกาสยิ่งต้องช่วยเหลือเขาและใครที่เกิดมามีน้อยในชีวิต ควรจะได้มากๆ โดย กฎหมาย ซึ่งศิลปะของการเป็นผู้นำต้องเป็นผู้ให้ ไม่จำเป็นต้องเป็นเงินหรือสิ่งของเสมอไป
2. ผู้ตาม (Followers) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับอิทธิพล จากผู้นำ (To Lead is to Follow) การที่จะนำต้องรู้จักตาม คำว่า Follow ก็คือเรื่องเกี่ยวกับ ชีวิต จิตใจ ความรู้สึก อารมณ์และเหตุผลของเขา
3. สถานการณ์ (Situation) หมายถึง เหตุการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งงานในองค์การมีอะไรบ้าง ผู้นำต้องดูแลบริหารจัดการ โดยมีขอบเขตมากน้อยแค่ไหน ต้องรู้จักความเครียดและการบริหารจัดการความเครียดที่เกิดขึ้น รวมทั้งต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การบริหาร จัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ

ปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้นนี้จะมีผลต่อรูปแบบของภาวะผู้นำที่แสดง ออกมาเป็นที่ทราบกันแล้วว่าภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลสร้างอิทธิพลและค่านิยม อันมี ผลการกระทำหรือพฤติกรรม ความคิดจิตใจ ความรู้สึกทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมไป ในทางที่ผู้นำประสงค์ การสร้างอิทธิพลนั้นอาจออกมาได้ในหลายรูปแบบ อาทิ การข่มขู่ บังคับการจูงใจ การโน้มน้าวจิตใจ เป็นต้น

แต่จากการศึกษาพบว่าการใช้อิทธิพลในทางลบ เช่น การบังคับนั้นไม่ ก่อให้เกิดผลดีในระยะยาวเพราะการบังคับข่มขู่เป็นการสร้างความกลัวและความกดดัน ในการทำงาน อันจะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานได้

นอกจากนี้ ผู้นำต้องสามารถชักจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชากล้าแสดงออก กล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผลโดยไม่ใช้สองมาตรฐาน ไม่กลัวในผลที่เกิดขึ้นเพราะหากกลัวหรือ คิดแต่เพียงว่าจะเกิดผลเสียจึงไม่กล้าทำอะไรๆ ผลงานก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้เลยผู้นำต้อง พยายามเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการสร้างสรรค์การมีความคิดริเริ่มสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เพราะปัญหาหนึ่งๆ นั้นมิใช่มีทางแก้ไขเพียงทางเดียว หากแต่มีหลายวิธีจะแก้ไขซึ่งต้อง อาศัยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ค้นหาวิธีที่ดีที่สุด

การนำ เป็นการโน้มน้าวจิตใจ สร้างอิทธิพลเหนือความรู้สึกและการ กระทำของบุคคลอื่นทำให้เกิดความเชื่อถือและยอมตาม ดังนั้นจึงต้องอาศัยการนำที่ดี

หากปราศจากการนำที่ดีแล้วกระบวนการจัดการก็มิอาจประสบผลสำเร็จได้

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ นั่นคือการเป็นผู้นำที่ดี มิได้หมายถึงการมีตำแหน่งบริหารระดับสูงเสมอไป ผู้ที่ไม่มีตำแหน่งบริหารก็สามารถเป็นผู้นำที่ดีได้หากบุคคลนั้นสามารถสร้างอิทธิพลและค่านิยมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลรอบข้าง

พิเชษฐ วรงค์เกียรติขจร (2553, หน้า 43) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับความเป็นผู้นำการบริหารยุคใหม่ ในการที่จะเลือกคนขึ้นมาเป็นผู้นำการบริหารยุคใหม่ในองค์การเฉพาะเรื่องของการมีอัจฉริยภาพทางอารมณ์ ความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ ความสามารถในการสนองตอบการพัฒนาวัฒนธรรมใหม่ และความสามารถในการมองหาโอกาสในภาพที่เป็นสากล หรือมีความเป็นอินเตอร์ มีความสามารถในการสื่อสาร ทำงานร่วมกับคนที่มีความคิดริเริ่มในหลายรูปแบบ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำ มี 3 ประการ 1) ผู้นำ (Leader) หมายถึง ตัวบุคคลที่นำกลุ่ม 2) ผู้ตาม (Followers) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับอิทธิพลจากผู้นำ (To Lead is to Follow) และ 3) สถานการณ์ (Situation) หมายถึง เหตุการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

1.4 ลักษณะของผู้มีภาวะผู้นำ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551, หน้า 10) สรุปได้ว่าภาวะผู้นำควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในด้านการกระทำตามที่ผู้นำต้องการและสามารถจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำกิจกรรมที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้
2. เป็นกระบวนการความเป็นผู้นำจากการใช้อิทธิพลที่จะควบคุมและประสานกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย
3. เป็นลักษณะความสัมพันธ์ทางอำนาจอย่างหนึ่งของผู้นำจนได้รับการยอมรับนับถือในพฤติกรรมของเขาจากสมาชิกของกลุ่มและกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. อิทธิพลในตัวของผู้ผู้นำที่นำมาใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ โดยการชี้แนะผ่านกระบวนการสื่อสารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Specified goal)
5. การกระทำร่วมกันระหว่างบุคคลโดยมีบุคคลคนหนึ่งทำหน้าที่ให้

การชี้้นำการกระทำดังกล่าวทำให้บุคคลอื่นๆ เชื่อมั่นในผลงานของเขาซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากลักษณะการแสดงผลออกในการชี้แนะตามที่เขาได้แนะนำไว้

6. ความคิดริเริ่มและรักษาสภาพของความเชื่อถือในการปฏิบัติ
การร่วมกัน

7. การที่บุคคลที่มีอิทธิพลมากจนทำให้เกิดการยอมรับเกี่ยวกับการบริหารงานประจำในองค์การ

8. เป็นกระบวนการในการใช้อิทธิพลที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การและมีการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมในการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนใช้อิทธิพลให้กลุ่มดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน

1.5 ทฤษฎีภาวะผู้นำ

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 210) นำเสนอว่าการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำ แบ่งตามระยะการพัฒนาแบ่งได้เป็น 4 ระยะ คือ

1. ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ แนวคิดหลักมาจากทฤษฎีมหาบุรุษที่เชื่อว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดมาโดยกำเนิดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่สามารถพัฒนาได้

2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ แนวคิดหลัก คือ พิจารณาสິงที่ผู้นำปฏิบัติ และเห็นว่าผู้นำและผู้ตามต่างมีอิทธิพลต่อกัน

3. ทฤษฎีตามสถานการณ์ แนวคิดหลัก คือ ความสำเร็จของผู้นำหรือผู้บริหารขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม รูปแบบภาวะผู้นำควรปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์

4. ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปแนวคิดหลัก คือ ผู้นำเชิงปฏิรูปต้องมีการสร้างแรงจูงใจและการเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัตตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้ตามและพัฒนาผู้ตามขึ้นเป็นผู้นำเพื่อให้งานประสบความสำเร็จและต่อเนื่องมากที่สุด

ภารดี อนันต์นาวิ (2555, หน้า 83) และพิเชษฐ วรงค์เกียรติขจร (2553, หน้า 48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในองค์การตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait Approach) เป็นกลุ่มที่เน้นการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้นำ เช่น สติปัญญา ความรับผิดชอบ หรือกล่าวอีกได้ว่ากลุ่มนี้พยายามแสวงหาคำตอบว่า ผู้นำคือใคร มีคุณลักษณะอย่างไร

2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Approach) เป็นกลุ่มที่เน้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกมา กลุ่มนี้พยายามแสวงหาคำตอบว่าผู้นำมีพฤติกรรมอย่างไร

3. ทฤษฎีตามสถานการณ์ (Situation or Contingency Approach) เป็นกลุ่มที่เน้นศึกษาสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ กลุ่มนี้พยายามตอบคำถามว่าผู้นำจะต้องเรียนรู้สถานการณ์อะไรบ้างเพื่อที่จะนำคนอื่นได้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีภาวะผู้นำแบ่งออกเป็น 4 ระยะเวลาประกอบด้วย 1) ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ 2) ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ 3) ทฤษฎีตามสถานการณ์ 4) ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป

1.6 ทฤษฎีภาวะผู้นำปัจจุบัน (Today Leadership)

การดี อนันต์นาวิ (2555, หน้า 105) นำเสนอจากรูปแบบภาวะผู้นำมีการพัฒนาขึ้น เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ใหม่ๆ มี 4 รูปแบบ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transformational Leadership) มีภารกิจดังนี้

1.1 ทำให้บุคคลากรตระหนัก (Awareness) ถึงปัญหาที่มี

ความสำคัญเร่งด่วน ถ้าหากไม่ได้รับความแก้ไขจะทำให้เกิดผลทางลบ

1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การ (Create vision) องค์การ

จะเจริญเติบโตไปทิศทางใด

1.3 พัฒนากลยุทธ์ (Strategy) ให้เกิดขึ้นในกระบวนการเชิงกลยุทธ์

ทั้งระบบขององค์การ

2. ภาวะผู้นำแบบผู้สอนงาน (Coaching Leadership) หมายถึง ภาวะผู้นำที่ผู้บริหารให้คำแนะนำ (Instruct) แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาถึงวิธีการที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นการท้าทายขององค์การให้บรรลุผลสำเร็จได้

3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (Super leadership) เป็นวิธีการนำผู้อื่น โดยการแสดงให้เห็นว่า บุคคลจะสามารถนำตนเองได้อย่างไร หรือพัฒนาผู้ตามให้เป็นบุคคลที่มีผลิตภาพสูง

4. ภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Leadership) ผู้นำเป็นนายจ้างของตนเอง (self-employed)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีภาวะผู้นำปัจจุบันมี 4 รูปแบบ 1) ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป

2) ภาวะผู้นำแบบผู้สอนงาน 3) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ 4) ภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ

1.7 ภาวะผู้นำในการบริหาร

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 163) กล่าวว่า การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่มีลักษณะเฉพาะหลายอย่าง จงนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ การที่จะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบภาวะผู้นำและการเป็นผู้นำที่ดี

ลักษณะผู้นำที่ดีมีหลายอย่าง ลักษณะหลักสำคัญได้แก่

1. การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ร่วมงานเข้าใจ และปฏิบัติภารกิจจนประสบผลสำเร็จ สามารถทำงานร่วมกันได้ผลดี

2. มีเหตุผลและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยุติธรรม

3. มีความอดทน อดกลั้น

4. มีไหวพริบ ใจกว้าง มีหลักธรรมประจำใจ

5. มีบุคลิกภาพดี

6. มีความสามารถในการใช้ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้แล้วยังมีการประเมินความมีประสิทธิภาพของภาวะผู้นำมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการที่ใช้เป็นเกณฑ์ ได้แก่ ความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย การมีกระบวนการดำเนินการภายในองค์กรที่ราบรื่น และการสร้างองค์การให้มีความยืดหยุ่นพร้อมต่อการปรับตัวให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกได้ดี (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 29)

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในการบริหาร จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่มีลักษณะเฉพาะหลายอย่าง จงนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ การที่จะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบภาวะผู้นำ และการเป็นผู้นำที่ดี พร้อมทั้งมีการประเมินความมีประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ

1.8 สมรรถนะภาวะผู้นำ

โดยปกติสมรรถนะภาวะผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

- 1) ความรู้ความเข้าใจในพันธกิจที่รับผิดชอบด้านทักษะ
- 2) ความสามารถในการดำเนินการ
- 3) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ

สมรรถนะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของไทย ยังไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน แต่กระทรวงศึกษาธิการฮ่องกงได้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านยุทธวิธีภาวะผู้นำ สนับสนุนการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น สร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมขององค์การให้เกิดการเรียนในโรงเรียนและสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์และเป้าหมายให้นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนได้ทราบและเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านภาวะผู้นำในการสอน ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ร่วมกับครูวางแผนในการจัดการเรียนการสอน และร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

3. ด้านภาวะผู้นำในองค์กร จัดทำแผนปฏิบัติการและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ประยุกต์ใช้ทักษะการจัดการ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าในการนำแผนปฏิบัติการและกระบวนการไปปฏิบัติ นำกฎหมายและนโยบายไปปฏิบัติ

4. ด้านภาวะผู้นำทางจริยธรรม เป็นต้นแบบในทางจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในวิชาชีพและกิจกรรมส่วนตัว ส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตภายในชุมชนโรงเรียน แสดงความรับผิดชอบต่อนักเรียน (ธีระ รุญเจริญ, 2553, หน้า 173 - 174)

สรุปได้ว่า สมรรถนะภาวะผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ความรู้ ความเข้าใจในการบริหาร 2) ภาวะผู้นำในองค์กร 3) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ

2. ภาวะผู้นำครู

2.1 ความหมายของภาวะผู้นำครู

นักการศึกษา นักวิชาการ ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำครูไว้หลายคน นำเสนอ ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2557, หน้า 81) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู จะต้องเป็นผู้เรียนรู้ กล้าคิดกล้าทำ สร้างนวัตกรรมทำงานเพื่อความเจริญเติบโตและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนเพื่อนครูให้ได้พัฒนาความเป็นผู้นำและพัฒนาความสามารถด้วย

สุรรัตน์ พัฒนเชียร (2552, หน้า 18) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู หมายถึง การแสดงออกของครูในการร่วมกันทำงานอย่างร่วมมือพร้อมพลังนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนการมีความสัมพันธ์ และความเกี่ยวข้องต่างๆ ระหว่างครูแต่ละบุคคลภายในสถานศึกษา รวมไปถึงความสามารถของครูในการนำทั้งการ นำในห้องเรียน การนำนอกห้องเรียนและการนำครูคนอื่นๆ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลในการ กระตุ้น ชักจูงเพื่อนครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีความรับผิดชอบต่อความตัดสินใจและ กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เข้าร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน และให้ความร่วมมือร่วมพลัง ในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายร่วมภาวะผู้นำครูที่มีประสิทธิภาพ สูงสุดจะต้องให้ความสำคัญกับความเชื่อใจ การสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็น อันดับแรก

Wesley (1991, p. 34) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู หมายถึง ความ สามารถในการกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้เปลี่ยนแปลง ให้ทำในสิ่งที่ไม่ได้คำนึงถึงในเวลาปกติ โดยปราศจากอิทธิพลของผู้นำ

Katzenmeyer and Moller (2001, p. 103) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู คือ ครูผู้ที่เป็นผู้นำโดยนำทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน เชื่อมโยงกับชุมชนและ ช่วยเหลือกลุ่มของครู ผู้เรียนและผู้นำ และมีอิทธิพลต่อผู้อื่นไปสู่การพัฒนาการดำเนินงาน ทางการศึกษา

Harris and Lambert (2003, p. 39) กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู คือ ลักษณะในรูปแบบของภาวะผู้นำแบบร่วมมือ ซึ่งครูพัฒนาทักษะเชี่ยวชาญจากการ ปฏิบัติงานต่างๆ ร่วมกัน

Harris and Muijs (2005, p. 45) ได้สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำครู หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการแสดงความเป็นมืออาชีพแนวใหม่ ซึ่งครูจะมีความเป็นอิสระ และการชี้นำตนเองมากขึ้น

Danielson (2006, p. 201) เสนอว่า ภาวะผู้นำครู คือ การแสดงบาง สิ่งบางอย่างตามคุณลักษณะต่อไปนี้ 1) เตรียมรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในห้องเรียน 2) ช่วยเหลือและสนับสนุนครูคนอื่นๆ 3) มีส่วนในการทำงานร่วมกับคนอื่น 4) ซาบซึ้งหรือ ให้ความสำคัญกับพันธกิจของโรงเรียน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำครูไว้หลายทัศนะ เช่น สำนัก พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 13) ให้ความหมายของภาวะ ผู้นำครูว่า หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ บุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดย ปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ เพื่อ

พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ส่วนอาภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554, หน้า 8) กล่าวถึงภาวะผู้นำครู ว่าเป็นการแสดงออกของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่วัดได้จากพฤติกรรมประกอบด้วย องค์ประกอบด้านมีการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู องค์ประกอบด้านเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง Lieberman and Miller. (2004) : York-Barr and Duke (2004, p. 260) : Harris. A. and Muijs, D. (2005, p. 45) ก็ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำครูไว้เช่นเดียวกันว่า หมายถึง ความสามารถของครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนใช้บทบาทของผู้นำ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ท่ามกลางครูและครูผู้นำ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนครูในระดับต่างๆ ในสถานศึกษามีโอกาสที่จะนำหรือเป็นผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำนั้นเป็นการสร้างสถานการณ์ ทำให้บุคคลได้ปฏิบัติกิจกรรมหรือเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสามารถสร้างหรือพัฒนาและทำให้เกิดความเข้าใจดีขึ้นเป็นการนำ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกัน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำครู หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่ครูได้แสดงออกตามบทบาทในการปฏิบัติงานอย่างเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลเป็นที่ยอมรับของครูคนอื่น มีส่วนร่วมและส่งเสริมเพื่อนร่วมงานให้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง และมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน และร่วมกันดำเนินงานให้สถานศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานตามเป้าหมาย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำครู

Katzenmeyer and Moller (2001, p. 25) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำครูมี

3 มิติ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำต่อนักเรียนหรือครูคนอื่นๆ ผู้อำนวยการความสะดวก พี่เลี้ยงที่ปรึกษา ผู้ฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร สร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ และการนำกลุ่มศึกษาต่างๆ
2. ภาวะผู้นำต่อหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการ ดำรงไว้ซึ่งการจัดการสถานศึกษา และดำเนินการไปสู่เป้าหมายผ่านทางบทบาทต่างๆ ดังเช่น หัวหน้าฝ่ายนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ สมาชิกของกลุ่มงาน
3. ภาวะผู้นำต่อการตัดสินใจหรือความร่วมมือกัน สมาชิกของทีมพัฒนาสถานศึกษา สมาชิกของคณะกรรมการ ผู้ริเริ่มในการร่วมมือกับองค์กรธุรกิจ สถาบันอุดมศึกษาและสมาคมครู ผู้ปกครอง

Harris and Muijs (2003, p. 45 – 47) ได้นำเสนอมิติของภาวะผู้นำครู
ใน 4 มิติ ดังนี้

1. การแปลงหลักการของการพัฒนาสถานศึกษาสู่การนำไปปฏิบัติ
ในห้องเรียน
2. สนับสนุนภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม
3. การแสดงบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยโดยการคำนึงถึงความรู้ ความ
ชำนาญและข้อมูลข่าวสาร

Leithwood, Jantzi and Steinbach (2003, p. 90) เสนอภาวะผู้นำครู
แบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

1. คุณลักษณะ (Traits) ได้แก่ คุณค่า บุคลิกภาพ การปรับตัวเข้ากับ
ผู้อื่น อารมณ์ ความรับผิดชอบและลักษณะทางกายภาพ
2. การปฏิบัติ (Practices) ได้แก่ การปฏิบัติภาระหน้าที่ต่างๆ ทางกา
รบริหาร เป็นแบบอย่างที่ดีความรับผิดชอบต่อภาวะผู้นำที่เป็นทางการ สนับสนุนการทำงาน
ของบุคลากรอื่นๆ ความรับผิดชอบต่อการสอน ปฏิบัติอย่างชัดเจนในสถานศึกษาเผชิญ
หน้ากับประเด็นต่างๆ โดยตรงหรือตัดสินใจในประเด็นยากๆ มีภาวะผู้นำร่วมกับผู้อื่น
ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลมีการริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้นำ

3. ความสามารถ (Capacities) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภาระหน้าที่ทาง
ภาวะผู้นำ ความรู้เฉพาะทางวิชาชีพ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นนักแก้ปัญหา มีทักษะการ
สื่อสาร ความสัมพันธ์กับนักเรียน มีวิสัยทัศน์ จัดองค์กร มีความรู้ส่วนตนเป็นผู้ตระหนักถึง
ภาวะโลก มีจุดเน้น มีความสามารถในการกำหนดข้อจำกัดของตนเอง และมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวถึง ภาวะ
ผู้นำครูในคู่มือการประเมินสมรรถนะครูในการปฏิบัติงานของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและใช้เป็น
ฐานข้อมูลในการกำหนดกรอบการพัฒนาสมรรถนะครูตามนโยบายพัฒนาครั้งระบบ
ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) มีวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับการเป็นครู 2) มี
การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ 3) เป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 4) มีการปฏิบัติงานอย่าง
ไตร่ตรอง 5) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

Kathleen Devaney (1987, p.76) ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญ
สำหรับภาวะผู้นำครูไว้ดังต่อไปนี้

1. สร้างความต่อเนื่องของการสอนและพัฒนาการสอนของตนเอง

2. จัดระบบและทบทวนการเป็นผู้นำ
3. พัฒนาหลักสูตร
4. มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในโรงเรียน
5. มีส่วนในการพัฒนาครูสู่การเป็นครูมืออาชีพและส่งเสริมครู

ด้วยกัน

6. มีส่วนร่วมในการประเมินครู

Strodl (1992, p. 95) นำเสนอภาวะผู้นำครูประกอบด้วย 3 ข้อ ดังนี้

1. การมีภาวะผู้นำแบบไม่เป็นทางการที่แฝงอยู่
2. ความสามารถในการระบุลักษณะของปัญหาและข้อขัดแย้ง
3. การได้รับการเสริมพลังอำนาจเพื่อแก้ปัญหา

Fullan (1994, p. 103) กล่าวถึงภาวะผู้นำครูมี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. มีความมุ่งมั่นและพัฒนาตนไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง
2. การสนับสนุนช่วยเหลือครูคนอื่นให้สามารถพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพ

ด้วย

Pellicer and Anderson (1995, p. 316) กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูมี 2

ประเด็น ได้แก่

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนโดยก่อให้เกิดผลต่อการปรับปรุงการเรียนรู้อของผู้เรียน
2. เป็นผู้นำทางการเรียนการสอน

Harris and Lambert (2003) ได้เสนอว่า ภาวะผู้นำครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. พัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ (Adult Development) เป็นการบ่งบอกถึงลักษณะของตนเอง (Defines Self) ในความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่สูงกว่า การตระหนักความจำเป็นของการไตร่ตรองด้วยตนเอง การประเมินการสอนของตนเอง และการใคร่ครวญพิจารณาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยเชื่อมโยงกับครูคนอื่น ๆ และพฤติกรรมของนักเรียนอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงการแสดงความเคารพ และให้ความสนใจต่อผู้อื่นอย่างสุภาพจริงใจ
2. การเสวนา (Dialogue) เป็นการเสวนาระหว่างบุคลากรครูในสถานศึกษาเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน มุ่งเน้นการเสวนาไปที่การสอนและการเรียนรู้ เป็นการสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมงานโดยใช้คำถามที่กระตุ้นให้เกิดการเสวนาใน

ประเด็นที่ดีและสร้างสรรค์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ทางวิชาชีพเพื่อนำมาใช้ในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งเป็นการเปิดใจกว้าง ยืดหยุ่น ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เกิดการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ๆ

3. ความร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) เป็นความร่วมมือรวมพลังกันตัดสินใจโดยเสนอทางเลือกที่สนองต่อความต้องการของบุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆ ของสถานศึกษา มีการตระหนักถึงคุณค่าของการสร้างทีมงาน การเข้าร่วมในกิจกรรมการสร้างทีมงานที่ช่วยพัฒนาความไว้วางใจ และส่งเสริมการตัดสินใจร่วมกัน การร่วมกันจำแนกลักษณะของปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ค้นหาแนวทางแก้ปัญหา และคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาในสถานศึกษา ทั้งนี้ต่างก็มีความเข้าใจดีว่าการจัดการความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรครู และสถานศึกษา

4. การเปลี่ยนแปลงองค์กร (Organization Change) เป็นการให้ความสนใจต่อประเด็นสำคัญ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนเผชิญอยู่ มีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเข้าร่วมในการวางแผนอย่างมีวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาสถานศึกษากับผู้อื่น ริเริ่มการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ มีการกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้ร่วมกันปฏิบัติงานที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในวงกว้างรวมทั้งมีการวางแผนติดตามผล ให้คำปรึกษาและให้การสนับสนุน มีการตระหนักถึงคุณค่าและให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การเข้าร่วมกับผู้อื่นในการสร้างโปรแกรมหรือนโยบายที่ตอบสนองต่อวิวัฒนาการของโลกแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน การพัฒนาระบบสำหรับครูหรือนักเรียนที่เข้ามาใหม่ การพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นๆ หน่วยงานต้นสังกัดและสถาบันอุดมศึกษา รวมไปถึงการให้ความสนใจและเข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกครูบรรจุใหม่ของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำครู ควรประกอบด้วย มิติด้านคุณลักษณะ ได้แก่ คุณค่า บุคลิกภาพ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อารมณ์ ความรับผิดชอบและลักษณะทางกายภาพ ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ การปฏิบัติภาระหน้าที่ต่างๆ ทางการบริหารเป็นแบบอย่างที่ดีความรับผิดชอบต่อภาวะผู้นำที่เป็นทางการ สนับสนุนการทำงานของบุคลากรอื่นๆ ความรับผิดชอบต่อการสอน ปฏิบัติอย่างชัดเจนในสถานศึกษาและด้านความสามารถ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภาระหน้าที่ต่างๆ

2.3 บทบาทภาวะผู้นำครู

การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration Learning) เป็นหัวใจสำคัญของภาวะผู้นำครู เนื่องจากการเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีการที่บุคลากรในสถานศึกษาให้ความร่วมมือรวมพลังในการทำงานเป็นทีม เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและภาวะผู้นำครู เป็นกระบวนการที่ครูใช้รูปแบบของอิทธิพลระหว่างผู้นำและสมาชิกในกลุ่มหรือใช้อิทธิพลของตำแหน่งให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตาม เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มและสุเทพ พงศ์ศิริวัฒน์ (2549, หน้า 67) กล่าวว่า บทบาทภาวะผู้นำครูที่สำคัญ ดังนี้ 1) ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ 2) มีความเชื่อว่าโรงเรียนมีไว้เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้ 3) ต้องให้คุณค่า และความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ 4) ต้องมีทักษะที่ดีของการเป็น นักสื่อสารและนักฟัง ที่มีประสิทธิผล 5) ต้องกล้าที่จะเสี่ยง

Segiovanni, 1995 ; Fullan, (2001) กล่าวว่า เมื่อครูมีบทบาทภาวะผู้นำก็จะมีอิทธิพลทางบวกต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลงห้องเรียน และมีผลกระทบทางบวกต่อผลการเรียนการรับรู้ของผู้เรียน

Nickse (1977 อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศิริวัฒน์, 2549) กล่าวว่า ครูมีบทบาทภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงนั้น มาจากความเชื่อและเหตุผลสำคัญ 4 ประการคือ

1. ครูส่วนใหญ่มีความสนใจต่อภาระหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย กล่าวคือ จะใส่ใจว่างานที่ได้รับมอบหมายนั้นคืออะไร มีเป้าหมายอะไร และจะทำให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพได้อย่างไร

2. ครูส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกร่วมต่อสิ่งที่เคยปฏิบัติมาด้วยกันกับเพื่อนร่วมวิชาชีพ จึงมีความตระหนักรู้ และระมัดระวังต่อค่านิยมที่เป็นปทัสสถานของกลุ่มที่เคยมีส่วนร่วม

3. ครูส่วนใหญ่มักมีความรู้ความเข้าใจต่อชุมชนของตนเองเป็นอย่างดี จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมและเจตคติต่างๆ ที่ชุมชนนั้นยึดถือและปฏิบัติอย่างเพียงพอ

4. ครูส่วนใหญ่สามารถที่จะนำการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิบัติได้ดี มักจะรู้ว่าจะต้องทำอะไร ที่ไหนและอย่างไรจึงจะทำให้การเปลี่ยนแปลงนั้นสำเร็จ

Harris and Lambert (2003) กล่าวถึงบทบาทภาวะผู้นำครูไว้ 3 ด้าน ได้แก่

1. ภาวะผู้นำต่อครูคนอื่น ๆ โดยการฝึก (Coaching) การแนะนำ

(Mentoring) การนำในการทำงานกลุ่ม เป็นพี่เลี้ยงของครูใหม่หรือครูที่มีประสบการณ์น้อย

2. ภาวะผู้นำด้านการปฏิบัติการในภาระหน้าที่ที่เป็นศูนย์กลางสู่การปรับปรุงการเรียนรู้และการสอนให้ดีขึ้น เป็นผู้นำของทีมพัฒนาสถานศึกษา

3. ภาวะผู้นำด้านวิธีการสอน โดยการพัฒนาและการออกแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถเป็นนักพัฒนาหลักสูตร นักเขียนที่อดทนและนักวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เชื่อมโยงไปสู่ห้องเรียน

สรุปได้ว่า บทบาทภาวะผู้นำครู โดยครูปฏิบัติการในภาระหน้าที่ที่เป็นศูนย์กลางสู่การปรับปรุงการเรียนรู้และการสอนให้ดีขึ้น เป็นผู้นำของทีมพัฒนาสถานศึกษามีการพัฒนาและการออกแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถเป็นนักพัฒนาหลักสูตร นักเขียนที่อดทน และนักวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เชื่อมโยงไปสู่ห้องเรียน และเป็นพี่เลี้ยงของครูใหม่หรือครูที่มีประสบการณ์น้อย

3. ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

โลกปัจจุบัน ทุกคนต้องก้าวเดินไปด้วยกันแม้จะแตกต่างกันด้านเชื้อชาติ สภาภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมและอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีจะเป็นหนทางหรือเครื่องมือสู่ผลสำเร็จ จึงนำเสนอภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

3.1 ความหมายภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

Keen (2003, pp. 4 – 5) ให้ความหมายภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนำเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจในยุคพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) Schmidt, & Porteus (2000) นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีว่าเป็นความสามารถของผู้นำในการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่ลงทุนต่ำ ความสามารถนี้เรียกว่า cost competence ขณะเดียวกัน ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดอยู่ตลอดเวลา (marketable products) ซึ่งความสามารถในการบริหารจัดการนี้เรียกว่า innovative competence Annunzio (2001) ให้ความหมายภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ช่วยทำให้ผู้นำแบบดั้งเดิมสามารถเปลี่ยนวัฒนธรรมในการบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจยุคดิจิทัล Pulley, Sessa, & Malloy (2002) ให้ความหมายภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีว่าเป็น

พฤติกรรมของผู้นำในยุคเทคโนโลยีที่ผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงการนำ ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นเกินกว่าที่บุคลากรและองค์กรจะซึมซับได้ นิคม นาคอ้าย (2549, หน้า 99 – 114) ให้ความหมายภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีว่าเป็นพฤติกรรมการบริหารงานของผู้นำที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายของเทคโนโลยีโดยใช้คุณลักษณะของผู้นำ ตลอดจนกระบวนการบริหารที่ต้องปรับบทบาทพฤติกรรมกรนำและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขององค์กรให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลง ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

Flanagan, & Jacobson (2003, pp. 124 – 142) กล่าวว่า ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี หมายถึง เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่มีภารกิจต่อนักเรียน (pupil engagement) เป็นความแน่วแน่มั่นคงต่อภารกิจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีวิสัยทัศน์ที่กำหนดให้มีการใช้เทคโนโลยีสำหรับการศึกษามีการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ (effective professional development) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอโดยเน้นการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีในโอกาสต่างๆ นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียมกัน

Riedl (1998) กล่าวว่า ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และมีการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Flanagan, & Jacobson (มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความเสมอภาคในการเข้าถึง และมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ) ครูทั่วโลกมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ามีความต้องการเวลาสำหรับการเตรียมตัวและใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน ในขณะที่การวัดผลเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการและสิ่งที่เราวัดในแง่ของผลลัพธ์ของนักเรียน

Creighton (2003), Heck, & Wallace (1999), Kirkman, (2000), Matthews, & Karr-Kidwell (1999) กล่าวว่า ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี เป็นการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันที่ให้ความสำคัญกับภารกิจที่มีต่อนักเรียนจะสะท้อนให้เห็นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากการให้ความรู้ไปเป็นการสร้างองค์ความรู้ (instructivist to constructivist approach) Kearsley, & Lynch (1992) พบว่า ความสามารถในการพัฒนาและเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ถึงวิธีการที่ทำให้เทคโนโลยีปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เทคโนโลยีไม่มีวัตถุประสงค์เพียงแคให้

รู้จักประเภทของเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ต้องการทำให้ทราบว่าเทคโนโลยีเหล่านี้สามารถเปลี่ยนรูปแบบการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนได้อย่างไร Dede (1994) พบว่าผู้นำจะต้องสามารถมองเห็นแนวทางหรือโอกาสที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลกล้าอุทิศตนเพื่ออนาคตที่แตกต่างกันจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Law, Wong, & Yuen (2003) ที่แสดงทัศนะว่า นักการศึกษามีความต้องการที่จะทบทวนธรรมชาติของการศึกษาโดยมีการใช้เทคโนโลยีและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนใหม่ที่มีความเป็นไปได้ Bailey, Ross, & Griffin (1995) ต่างให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพวกเขาระบุว่า ความล้มเหลวในการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันถึงวิธีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงการสอนและการเรียนเป็นหนึ่งในสิบอุปสรรคที่สำคัญของการบูรณาการเทคโนโลยี Hughes, & Zachariah (2001) กล่าวว่า ผู้นำที่สามารถสร้างวิสัยทัศน์และเข้าใจถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนในทุกหลักสูตรและมองเห็นศักยภาพของเทคโนโลยีในการเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้

การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพทางด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญ ดังที่ Hughes, & Zachariah (2001); Kirkman (2000) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือของการเรียนการสอนในห้องเรียนให้ประสบความสำเร็จ ครูต้องมีความพยายามทำให้ได้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความปรารถนาของครูจะเป็นจริงได้ต้องทำด้วยหัวใจและจิตวิญญาณ (Hawley, 2002) พวกเขาจะสามารถทำได้ทุกอย่างเพียงแคได้รับการพัฒนาศักยภาพและธำรงรักษาศักยภาพนั้นให้คงอยู่ต่อไป จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ครูต้องการได้รับการพิจารณาสนับสนุนการบูรณาการเทคโนโลยีไปสู่การเรียนการสอน ตลอดทั้งการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อโอกาสครูได้ทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ (Hughes, & Zachariah, 2001; Sheppard, 2000) ผู้นำที่มีประสิทธิผล หมายถึง คนที่สามารถกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมการทำงานร่วมกัน มีการสื่อสารแบบสองทางและเห็นคุณค่าของความก้าวหน้าทางวิชาชีพ นอกจากนี้ ครูต้องได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพการสอนและการเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ และมีการสะท้อนผลการใช้เทคโนโลยีของพวกเขา ความพยายามในการพัฒนาบุคลากรต้องสามารถเปลี่ยนวิธีการคิดของบุคคลหรือสิ่งที่เป็นความเชื่อของพวกเขาเกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีสำหรับการสอนและการเรียนรู้ (Creighton, 2003)

Burke (2009) กล่าวว่า ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีไม่แตกต่างจากภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพรูปแบบอื่น เพียงแต่ว่าในภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีทำให้มี

ทางเลือกที่ดีกว่า ภาวะผู้นำแบบนี้ต้องการภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงเพราะเป็น
 ธรรมชาติการมีส่วนร่วมในระดับสูงของโลกทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์การทาง
 อิเล็กทรอนิกส์และลูกค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ และความเชื่อมโยงระหว่างผู้นำและผู้ตาม

Molyneux, P. & Godinho, S. (2012, p. 1466) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับ
 กันอย่างกว้างขวางว่าสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสนับสนุนและส่งผลต่อการพัฒนา
 ทางด้านความคิด การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ได้อย่างดี Taylor, J., Dunbar-Hall, P.
 & Rowley, J. (2012, p. 1362) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีว่าเป็น
 ความสามารถของผู้นำในการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทำให้เกิด
 นวัตกรรมใหม่ แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมและการจัดการศึกษาโดย
 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่าง Patricia, M. D. (2010, pp. 55 - 61) ได้ให้
 ความหมาย ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีว่าเป็นความสามารถของผู้บริหารจัดให้มีโครงสร้าง
 พื้นฐาน สนับสนุนให้มีการพัฒนาวิชาชีพและการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการ
 สอนแต่ครูต้องตระหนักต่อการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่ก็มองว่าไม่ส่งผล
 กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนมากนัก ครูทั่วโลกมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ามีความ
 ต้องการเวลาสำหรับการเตรียมตัวและใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน ในขณะที่
 การวัดผลเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการและสิ่งที่จะวัดในแง่ของผลลัพธ์
 ของนักเรียน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมของครู
 บุคลากรที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี มีการส่งเสริมและ
 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
 และมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

3.2 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้มีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น
 การใช้เทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัดโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล
 มากมาย สะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการศึกษา ธุรกิจและในชีวิตประจำวัน ผู้นำ
 ยุคใหม่ต้องสามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ได้และเป็นผู้ที่เข้าใจและเห็นผลกระทบของ
 เทคโนโลยี ในขณะที่เดียวกันก็จะเกิดปัญหาหรือช่องว่างระหว่างผู้ที่มีและไม่มีเทคโนโลยี
 สมัยใหม่ ผู้นำยุคใหม่ต้องสามารถทำให้ช่องว่างนี้แคบลง รูปแบบของผู้นำยุคใหม่ควรจะ

เป็นผู้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สารสนเทศมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น อัตราความเร็วในการเคลื่อนที่ของสารสนเทศสูงมาก ผู้นำต้องก้าวทันเทคโนโลยีอยู่เสมอ แหล่งที่มาของอำนาจจะเปลี่ยนไป มีการบูรณาการเทคโนโลยีต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของผู้นำ (Osten, 2001, p. 56)

ลักษณะของผู้นำยุคใหม่ต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีทั้งในปัจจุบันและอนาคต ต้องให้ความสำคัญกับภาวะแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากประเทศอาเซียนจะเปลี่ยนจากประเทศเกษตรกรรมเป็นประเทศอุตสาหกรรม คนในชาติจะทำงานในโรงงานมากกว่าการเป็นเกษตรกร ดังนั้น ผู้นำยุคใหม่ต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาที่ดินและพัฒนาบุคคลในภาคเกษตรที่ลดน้อยลงให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะต้องคำนึงถึงมลภาวะอันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อประเทศกว่าสามสิบปีที่นักการศึกษาได้มองเห็นพัฒนาการในการบูรณาการเทคโนโลยีสู่การจัดการศึกษาที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เกือบทุกห้องเรียนในสถานศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก (Kleiner, & Lewis, 2003) ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ลงทุนสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นมูลค่าถึง 55 ล้านดอลลาร์ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ในขณะที่ความเพียงพอและความสามารถของเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ถูกนำไปใช้ตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น กระนั้น ความต้องการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารก็ยังมีน้อย โครงการ แผนงานต่างๆ เชื่อมโยงไปสู่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในระดับต่ำ (Mcleod, Logan, & Allen, 2002) แม้ว่าแนวโน้มการบริหารจัดการในสถานศึกษาจะคำนึงถึงมูลค่าเพิ่มจากการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น แต่การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษายังต้องคำนึงถึงประเด็นผลตอบแทนของการลงทุนทางเทคโนโลยีว่ามีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด ประกอบกับความพยายามปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยียังมีใช้ค่าตอบแทนของการพัฒนาทั้งหมด แต่ยังคงพิจารณาถึงประสบการณ์และการเรียนรู้เทคโนโลยีของแต่ละชั้นเรียนด้วย (Consortium for School Networking : CoSN, 2004) ดังนั้น การบูรณาการเทคโนโลยีในสถานศึกษาผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับภาระงานในระดับโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนควบคู่กันไป ด้วยมีสิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นเชิงสนับสนุนต่อแนวคิดเรื่องการศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการนำไปสู่ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ประกอบกับผลการวิเคราะห์ที่พบว่า 2 ใน 3 ของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาของมลรัฐในสหรัฐอเมริกา เห็นว่าการจะประสบความสำเร็จในการ

บริหารเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเรื่องยาก หากไม่เคยผ่านการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามาก่อนและสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาที่เห็นว่าควรต้องเป็นครูผู้สอนมาก่อนก็จะอยู่ในระดับสูงด้วย (Farkas et al, 2001) ในทางตรงกันข้ามก็เกิดข้อโต้แย้งว่า บุคคลที่มีทักษะในการบริหารจัดการในระดับสูงแม้จะปราศจากประสบการณ์ในการจัดการศึกษา แต่อาจจะประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำทางการศึกษาได้

การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในสถานศึกษา จะทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี จะมีความตั้งใจที่จะแสดงสมรรถนะด้านเทคโนโลยี จากการสำรวจครูใหญ่จำนวน 64 โรงเรียนในประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า ครูใหญ่ต้องการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ต้องการพัฒนาวิชาชีพและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ซึ่งข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมที่ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนยังมีความสามารถทางเทคโนโลยีอยู่ในระดับต่ำมาก (Stuart, Mills, & Emus, 2009)

ผู้บริหารโรงเรียนที่ฉลาดและมีประสิทธิภาพเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการตัดสินใจที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้บริหารโรงเรียนอีกหลายคนที่อาจจะไม่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี พวกเขาอาจจะไม่มั่นใจในการใช้กลยุทธ์ที่จะปรับปรุงการเรียนรู้หรือมีความเชื่อว่าความรู้อของตนไม่เพียงพอที่จะไปให้คำแนะนำใดๆ แก่ใครเพราะว่าเทคโนโลยีได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มผลผลิตทางอุตสาหกรรม หลายคนเชื่อว่า การใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้มีการเพิ่มโอกาสและคุณภาพทางการศึกษามากขึ้น งานวิจัยชี้ให้เห็นว่ายังมีผู้นำเทคโนโลยีมาใช้ในวงการศึกษาน้อยมาก ถ้าหากมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเพิ่มผลผลิตทางการศึกษา (Byrom, & Bingham, 2001; Clements & Sarana, 2003; Mann, Shakeshaft, Becker, & Kottkamp, 1999; Valdez, McNabb, Foertsch, Anderson, Hawkes, & Raack, 2000; Wenglinisky, 1998)

เทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการบริหารด้วยเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ ความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรในอัตราเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีอยู่จำกัด บางอย่างลดน้อยลง เช่น สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติหรือความพร้อมด้านบุคลากรในชุมชน ซึ่งสภาพดังกล่าวเป็นแรงกดดันให้การบริหารต้องแสวงหาเทคโนโลยีในรูปแบบของเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ หรือวิธีการเพื่อใช้ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่หรือขยายขีดความสามารถด้านทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ ตัวอย่างความจำเป็นดังกล่าว ได้แก่

1) จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมและบริการ ทำให้เกษตรกรจำนวนไม่น้อยขายที่ดินและเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น บุตรหลานจึงไม่มีที่ดินประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่อไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาหลายด้าน เช่น ปริมาณการผลิตนักศึกษาในสาขาเกษตรกรรมจะต้องลดลงและปรับคุณภาพด้านวิธีการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสูงขึ้นเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถทำการเกษตรแนวใหม่ซึ่งหลากหลายในรูปแบบได้ผลผลิตสูงขึ้นในพื้นที่ที่น้อยลง ในรูปแบบของการทำการเกษตรแบบผสมผสาน หรือปรับเปลี่ยนสาขาที่จะเปิดสอนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิธีการในการผลิตครูใหม่เข้าสู่ระบบ และการฝึกอบรมครูเก่าให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในรูปแบบใหม่ได้ การที่จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ได้รวดเร็วทันการณ์ย่อมจะต้องอาศัยเทคโนโลยีในรูปแบบของวัสดุอุปกรณ์และวิธีการ

2) การเปลี่ยนสภาพสังคมเป็นสังคมข่าวสาร (information society) ทำให้เกิดการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง ผู้ที่จะอยู่รอดและก้าวหน้าได้นั้นจะต้องฉับไวต่อการติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลง เพราะข่าวสารข้อมูลเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในอันดับสูงต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการแข่งขันสูง ด้วยเหตุนี้การบริหารข่าวสารและเวลาไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าปราศจากเทคโนโลยี

3) นโยบายของรัฐทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น จนไม่สามารถจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยวิธีการบริหารทรัพยากรแบบเดิม ระบบการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อให้ได้ผลงานมากขึ้นในทรัพยากรเท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่า รวมทั้งการปรับปรุงวิธีการเพื่อดำรงรักษาคนดีในระบบไว้ให้ได้

4) ปัญหาในสังคมที่เกิดขึ้น เช่น พฤติกรรมทางการเมืองที่ไม่พึงประสงค์ สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่เสื่อมโทรมลง มลภาวะ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ทำให้สัดส่วนคนที่มีอายุสูงขึ้น ทำให้เกิดการเรียกร้องให้การศึกษารับภาระในการพัฒนาคนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งการศึกษาในฐานะที่เป็นระบบย่อยของสังคม เป็นระบบที่ใหญ่จนเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงให้รวดเร็ว และเป็นระบบซึ่งมักจะต้องรับผลกระทบจากระบบอื่น เช่น เมื่อเกิดปัญหาในด้านซึ่งเห็นผลเสียหายชัดเจนกว่าการศึกษา ทรัพยากรก็จะถูกนำไปใช้ในด้านอื่นก่อนการศึกษาจึงต้องมีการเคลื่อนไหวเพื่อหาว่าวิธีการใหม่ๆ เพื่อแก้ปัญหาอยู่เสมอ

5) จากสภาพการมีทรัพยากรที่จำกัด โดยที่วัตถุประสงค์และนโยบายทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการใช้วิธีการที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจ และยอมรับในผลของการจัดสรรทรัพยากรหรือต้องหาวิธีการขยายทรัพยากร ซึ่งในเรื่องทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดสรรทรัพยากร รัฐควรปรับให้มี

ประสิทธิภาพและเกิดความเป็นธรรมแก่ส่วนรวมและเอื้อต่อการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ขาดและด้อยโอกาสในระดับและประเภทการศึกษาต่างๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2549, หน้า 18)

สรุปได้ว่า จากแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อผู้บริหารด้วยเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ 1) ความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรในอัตราเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด บางอย่างลดน้อยลง 2) การอยู่รอดและความเจริญเติบโตของระบบการศึกษาจะต้องอาศัยการบริหารทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูง แต่จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสมเท่านั้น ความสำคัญของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีจะทำให้ผู้นำเป็นผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเห็นผลกระทบของเทคโนโลยี ผู้นำสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างมากมาย สะดวกรวดเร็ว และมีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับภาระงานของโรงเรียนต่อไป

3.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี

การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้รวบรวมจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานทางเทคโนโลยีจากแนวทัศนะของนักวิชาการต่างๆ และงานวิจัย นำเสนอ ดังนี้

3.3.1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามทัศนะของ นิคม นาคอ้าย (2550) ได้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) การเรียนรู้และการสอน 3) ความสามารถเชิงผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ 4) การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการและการปฏิบัติ 5) การวัดและประเมินผล 6) สังคม กฎหมายและจริยธรรม

3.3.2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) กำหนดไว้ว่า 1) มีหลักสูตรและแผนจัดการเรียนการสอนแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือและการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด
 2) มีรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย 3) ผู้สอน
 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผู้สอนเป็นแบบอย่างและสอนการ
 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม
 และ 5) มีระบบแนะแนว และให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประชาชน
 ผู้รับบริการ

3.3.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ
 ชวลิต เกิดทิพย์, ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และवलันต์ อดิศัพท์ (2553)
 ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์
 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำ
 ทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานในภาคใต้ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กฎระเบียบและจริยธรรมทาง
 เทคโนโลยีการศึกษา 2) การรู้เทคโนโลยีการศึกษา 3) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 เทคโนโลยี 4) ค่านิยมและจิตสำนึกต่อองค์กรและสังคม 5) ความรู้ความสามารถพิเศษทาง
 เทคโนโลยี 6) บุคลิกภาพ 7) การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการศึกษา 8) ภูมิหลัง
 ทางสังคม 9) การประเมินและการนิเทศ

3.3.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ
 ปวีณัติ ทวยภา (2553, หน้า) ได้ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีของโรงเรียนในพื้นที่อำเภอ
 สีชมพู จังหวัดขอนแก่น พบว่า ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
 สามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่งเป็นการสอนให้นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยี
 ในการเรียนรู้ สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ที่เป็นสื่อใน
 ระบบเทคโนโลยีให้เกิดทักษะและความชำนาญ ลักษณะที่สอง เป็นการสอนความรู้ต่างๆ
 โดยใช้สื่ออุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์
 ทางด้านโทรคมนาคมเป็นอุปกรณ์ในการนำเสนอความรู้ผ่านซอฟต์แวร์ และลักษณะที่สาม
 เป็นการใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง
 จากระบบอินเทอร์เน็ตและจากสื่อซอฟต์แวร์ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดเตรียมให้

3.3.5 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตาม

ทัศนะของบรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 29) มี 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2) มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 3) มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และ 4) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

3.3.6 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตามทัศนะของ ลูิตาเรีย วิลัยเลิศ, สมเจตน์ ภูศรี และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2555, หน้า 1 – 15) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ระบบบริหารจัดการ 2) กระบวนการจัดการศึกษาภายใน 3) การเรียนรู้และพัฒนาและ 4) งบประมาณและทรัพยากร

3.3.7 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ วัฒนา ภูदान์ว (2558, หน้า 211) ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล 2) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 4) ด้านการสร้างรูปแบบการเรียนรู้และการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.8 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ Frazier, & Bailey (2004) ให้ความเห็นว่า ผู้ประสานงานเชิงเทคโนโลยีมีความรับผิดชอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การเรียนการสอน 2) เทคนิค 3) การวิเคราะห์ 4) ภาวะผู้นำ

3.3.9 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ Hong Kong Education City: HKedCity (2005) ได้รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2005 ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮ่องกง มีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดในการดำเนินการทางเทคโนโลยี 2) การวางแผนและการออกแบบประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ 3) การสอน การเรียนรู้และหลักสูตร 4) การวัดผลและการประเมินผล 5) ผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ 6) สังคม จริยธรรม กฎหมายและบุคคล 7) แนวดำเนินการ นโยบายการจัดการระบบประมาณสำหรับเทคโนโลยี 8) วิสัยทัศน์

3.3.10 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ Shamburg, & Zieger (2006, p. 25) แสดงทัศนะว่า ผู้นำทางเทคโนโลยีแสดงให้เห็นถึงการเลือกสรรกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับครู รวมทั้งการสอนทักษะเฉพาะในการเรียนรู้แก่ครูเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ การแก้ปัญหาทางเทคนิคแก่ครู การเข้าถึงทรัพยากรทางเทคโนโลยี และการประสานงานกับครูในการพัฒนาหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ผู้นำทางเทคโนโลยีต้องแสดงความรับผิดชอบหลักใน 4 ประการต่อไปนี้ ได้แก่ 1) การเรียนการสอน 2) เทคนิค

3) การวิเคราะห์ 4) ภาวะผู้นำ

3.3.11 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ Redish, & Chan (2006, pp. 5 – 15) ซึ่งให้เห็นว่า ผู้นำทางเทคโนโลยีประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) การเรียนรู้และการสอน 3) ผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ 4) การสนับสนุน การบำรุงรักษา การดำเนินการ และงบประมาณ 5) การวัดผลและการประเมินผล 6) สังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม

3.3.12 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ Haslam (2006, pp. 551 – 553) มีมุมมองที่น่าสนใจว่าผู้นำทางเทคโนโลยีในปัจจุบันต้องมีความสนใจในแนวคิดหลัก 5 ประการ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีควรมีคุณลักษณะหรือองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ 1) นำเทคโนโลยีไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในเรื่องส่วนตัวและในวิชาชีพ 2) แสดงบทบาทที่เท่าเทียมกันทั้งในฐานะผู้จัดการและผู้นำในการกำหนดวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 3) ควบคุมตนเองให้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นยุทธศาสตร์แห่งการเรียนการสอน 4) สร้างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีจากการบูรณาการแนวความคิดที่หลากหลายลักษณะและรูปแบบ 5) มีความรับผิดชอบทางบวกในการสนับสนุนให้ครูและนักเรียนมีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน

3.3.13 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามทัศนะของ Kozloski (2006, p. 159) มองว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีได้กลายมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านภาวะผู้นำ ทักษะและความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี จากศึกษาภาวะผู้นำความเป็นครูใหญ่ในการบูรณาการเทคโนโลยี : ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของครูใหญ่ในมลรัฐต่างๆ จำนวน 45 มลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า รัฐต่างๆ ดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานทางเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในปัจจุบัน กล่าวคือ มีความพยายามที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีตามมาตรฐานที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ ในขณะที่ภาคธุรกิจมีความต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีเข้าร่วมทำงาน ความคาดหวังและความต้องการเหล่านี้จะบรรลุผลได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารเห็นความสำคัญและจะต้องส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาและเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) การเรียนรู้และการสอน

- 3) ผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ 4) การสนับสนุน การจัดการ และการดำเนินการ
5) การวัดผลและการประเมินผล 6) สังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม

3.3.14 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของ ISTE

(2009) International Society for Technology in Education: ISTE (2009) ได้กำหนดมาตรฐานทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 วิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 2 การเรียนรู้และการสอน มาตรฐานที่ 3 ผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ มาตรฐานที่ 4 การสนับสนุนการจัดการและการดำเนินการ มาตรฐานที่ 5 การวัดผลและการประเมินผลและมาตรฐานที่ 6 สังคม กฎหมาย และประเด็นทางจริยธรรม

3.3.15 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตาม

ทัศนะของ Patricia, M. D. (2010, p. 59) ประกอบด้วย 1) องค์กร วิสัยทัศน์และงบประมาณ (Organizational, Vision and Budget) 2) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิค (Technical expert) 3) นักเรียน (Student) 4) ครู (Teacher) 5) พ่อแม่ (Parents) 6) การวางแผนหลักสูตร (Curriculum planner) 7) ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) และ 8) การฝึกอบรม (Trainer)

3.3.16 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตาม

ทัศนะของ Teachers' Standards 2012. (2012, pp. 7 – 9) ประกอบด้วย 1) กำหนดความคาดหวังสูงซึ่งเป็นแรงบันดาลใจและกระตุ้นและท้าทายนักเรียน (Set high expectations which inspire, motivate and challenge pupils) 2) ส่งเสริมความก้าวหน้าและผลลัพธ์ที่ดีโดยนักเรียน (Promote good progress and outcomes by pupils) 3) แสดงให้เห็นถึงเนื้อเรื่องและความรู้หลักสูตรที่ดี (Demonstrate good subject and curriculum knowledge) 4) วางแผนและสอนบทเรียนที่มีโครงสร้างอย่างดี (Plan and teach well structured lessons) 5) ปรับการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อจุดแข็งและความต้องการของนักเรียนทุกคน (Adapt teaching to respond to the strengths and needs of all pupils) 6) ดำเนินงานที่ถูกต้องและมีประสิทธิผลโดยใช้การประเมิน (Make accurate and productive use of assessment) 7) จัดการพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจว่าการเรียนรู้ที่ดีและปลอดภัยจากสภาพแวดล้อม (Manage behaviour effectively to ensure a good and safe learning environment) 8) เพิ่มเติมความรับผิดชอบอย่างมืออาชีพมากขึ้น (Fulfill wider professional responsibilities)

3.3.17 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตาม

ทัศนะของ Picciano (2011, pp. 1 – 2) ซึ่งเห็นว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ

ต่อการสอนในโรงเรียน เช่นเดียวกับผู้ประสานงานทางเทคโนโลยีก็ต้องปฏิบัติงานหลายอย่างภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านต่อไปนี้ คือ 1) ด้านการเรียนการสอน คือ ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา 2) เทคนิค คือ นำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 3) การวิเคราะห์ คือ การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และ 4) ด้านภาวะผู้นำ คือ การมีคุณลักษณะที่สามารถเป็นแบบอย่างสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มาสู่ห้องเรียนได้

3.3.18 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตามทัศนะของ Hilary Ritt (2011, p. 69) ประกอบด้วย 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ 2) การกำหนดบทบาทของบุคลากรในสถานศึกษาและ 3) การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา

3.3.19 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศตามทัศนะของ Marie, Lori and Rick (2012, p. 1) ได้ศึกษาถึงการรับรู้ของครูในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน พบว่า ผลสรุปแสดงให้เห็นว่าครูเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนประสบผลสำเร็จดังนี้ 1) ความผูกพันของนักเรียน (Student engagement) 2) ความตื่นเต้นของนักเรียน (Student excitement) 3) การกระตุนการเรียนรู้ของนักเรียน (Student acceleration of learning) และ 4) ความสามารถของนักเรียนที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Student proficiency with computer technology)

จากผลการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อกำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จากทัศนะนักวิชาการผลงานการวิจัย 19 แหล่งดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการเรียกชื่อต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้การนำเอาองค์ประกอบแสดงในตารางที่มาขององค์ประกอบหลักมีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อต่างกันไปเป็นกลาง (Neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกันและครอบคลุมองค์ประกอบอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกัน หรือเลือกใช้ชื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ดังนี้

1. ครูใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) มีหลักสูตรและแผนจัดการเรียนการสอนแต่ละสาระการเรียนรู้ 2) การจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี 3) การวางแผนหลักสูตร 4) แสดงให้เห็นถึงเนื้อเรื่องและความรู้หลักสูตรที่ดี 5) ดำเนินการสอนตามหลักสูตร

2. ครูมีรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศ มี

องค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) มีรูปแบบการเรียนรู้ 2) การเรียนรู้และการสอน 3) การรู้เทคโนโลยีการศึกษา 4) กระบวนการจัดการศึกษาภายใน 5) การเรียนการสอน 6) การเรียนรู้และการสอน 7) วางแผนและสอนบทเรียนที่มีโครงสร้างอย่างดี 8) ความสามารถของนักเรียนที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ 9) การสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ความสามารถเชิงผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ 3) ความรู้ความสามารถพิเศษทางเทคโนโลยี 4) มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 5) ครูมีเทคนิคใหม่ๆ ในการสอน 6) ผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ 7) ควบคุมตนเองให้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นยุทธศาสตร์แห่งการเรียนการสอน 8) ด้านการอำนวยความสะดวกและสร้างแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน 9) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิค 10) กำหนดความคาดหวังสูงซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการกระตุ้นและท้าทายนักเรียน 11) การกำหนดบทบาทของบุคลากรในสถานศึกษา 12) วิเคราะห์เลือกใช้เทคโนโลยี

4. ครูมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) ผู้สอนเป็นแบบอย่างการใช้ และคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม 2) สังคม กฎหมาย และจริยธรรม 3) กฎระเบียบและจริยธรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา 4) ค่านิยมและจิตสำนึกต่อองค์กรและสังคม 5) ภูมิหลังทางสังคม 6) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 7) สังคม กฎหมายและประเด็นทางจริยธรรม 8) มีความรับผิดชอบทางบวกในการสนับสนุนให้ครูและนักเรียนมีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน 9) เพิ่มเติมความรับผิดชอบอย่างมืออาชีพมากขึ้น

5. ครูมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) ครูมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี 2) ครูใช้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี 3) ครูพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี

6. ครูมีวิสัยทัศน์ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ 2) มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้ 3) ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพและพัฒนาให้มีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี 4) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กร 5) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 6) กำหนดวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 7) องค์กร วิสัยทัศน์ และงบประมาณ 8) กำหนดวิสัยทัศน์ 9) แสดงบทบาทที่เท่าเทียมกัน

ทั้งในฐานะผู้บริหารการกำหนดวิสัยทัศน์ 10) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 11) แนวคิดในการ
ดำเนินการทางเทคโนโลยี 12) การวางแผนและการออกแบบประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม
การเรียนรู้ 13) วิเคราะห์เลือกใช้เทคโนโลยี

7. ครูสนับสนุนส่งเสริมการจัดการและการปฏิบัติ มีองค์ประกอบที่มีความ
ความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) สนับสนุนส่งเสริมการจัดการ 2) มีการใช้เทคโนโลยีในการ
บริหารงานโรงเรียนและการปฏิบัติ 3) ใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการเรียนรู้

8. ครูบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการศึกษา มีองค์ประกอบที่
มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการศึกษา 2) การ
เรียนรู้และพัฒนานวัตกรรม 3) การวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ 4) นำเทคโนโลยีไปใช้
ในชีวิตประจำวันทั้งในเรื่องส่วนตัวและในวิชาชีพ 5) สร้างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีจากการ
บูรณาการแนวความคิดที่หลากหลายลักษณะและรูปแบบ

9. ครูใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลมีองค์ประกอบที่มี
ความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) ปรับการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อจุดแข็งและความ
ต้องการของนักเรียนทุกคน 2) การกระตุ้นการเรียนรู้ที่นักเรียน 3) การวัดประเมินผลการ
เรียนรู้ 4) มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล 5) มีการประเมินผลและการ
วิจัย 6) ตำแหน่งงานที่ถูกต้องและมีประสิทธิผลโดยใช้การประเมิน 7) มีการวัดและประเมิน
ผลโดยใช้เทคโนโลยี 8) มีการวัดและประเมินผล 9) มีการวัดและประเมินผลโดยใช้
เทคโนโลยี 10) มีการวัดและประเมินผล 11) การประเมินและการนิเทศ

10. ครูมีบุคลิกภาพที่ดี มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้
1) มีบุคลิกภาพเหมาะสม 2) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร
3) จัดการพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจว่าการเรียนรู้ที่ดีและปลอดภัยจาก
สภาพแวดล้อม 4) การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา

11. งบประมาณและทรัพยากร มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกัน
มีดังนี้ 1) งบประมาณและทรัพยากรเพียงพอ 2) การสนับสนุน การธำรงรักษาการดำเนิน
การและงบประมาณ 3) แนวดำเนินการนโยบาย การจัดสรรงบประมาณสำหรับเทคโนโลยี

12. ผลลัพธ์ของนักเรียนมีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้
1) ส่งเสริมความก้าวหน้าและผลลัพธ์ที่ดีโดยนักเรียน 2) ความตื่นตัวของนักเรียน

13. ผลลัพธ์ของครู มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้
1) มีความผูกพันที่กับนักเรียน 2) สอนให้นักเรียนได้ความรู้และใช้เทคโนโลยีได้ 3) สอนให้
นักเรียนได้สืบค้นความรู้ด้วยตนเอง

14. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ของค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันมีดังนี้ 1) พ่อแม่มีส่วนร่วม 2) ผู้ประกอบการมีส่วนร่วม

15. ฝึกอบรมบุคลากรและระบบแนะแนว

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ

องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ	นิคม นาคชัย (2550)	ม.ฐ.เทคโนโลยีฯ ศธ. (2550)	ชาวลิต เกิดทิพย์และคณะ (2553)	ปฎิวัติ ทวยภา (2553)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	สิศกรีย์ วิลัยเลิศ (2555)	วัฒนา ภูด่านบัว (2558)	Frazier (2004)	Hong Kong (2005)	Shamburg, Y Zieger (2006)	Redish, & Chan (2006)	Haslam (2006)	Kozloski (2006)	ISTE (2009)	Patricia, M. D. (2010)	Teachers Standards (2012)	Pecciano (2011)	Hilary Ritt (2011)	Marie, & Rick (2012)	รวม
1. ครูใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนรู้		✓	✓												✓	✓	✓			5
2. ครูมีรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศ	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓			✓	13
3. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		16
4. ครูมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	✓	✓	✓		✓		✓		✓		✓	✓	✓			✓				11
5. ครูมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี								✓		✓	✓	✓	✓				✓			6

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ	นิตม นาคัยาย (2550)	ม.ฐ.เทคโนโลยีฯ ศธ. (2550)	ชาลิต เกิดทิพย์และคณะ (2553)	ปฎิวัติ ทวยภา (2553)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	ฐิตารีย์ วิสัยเลิศ (2555)	วัฒนา ภูตานันท์ (2558)	Frazier (2004)	Hong Kong (2005)	Shamburg, Y Zieger (2006)	Redish, & Chan (2006)	Haslam (2006)	Kozloski (2006)	ISTE (2009)	Patricia, M. D. (2010)	Teachers Standards (2012)	Pecciano (2011)	Hilary Ritt (2011)	Marrie, & Rick (2012)	รวม
6. ครูมีวิสัยทัศน์	✓							✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓			✓		9
7. ครูสนับสนุนส่งเสริมการจัดการและการปฏิบัติ	✓				✓	✓							✓	✓						5
8. ครูบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการศึกษา			✓																	1
9. ครูใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	✓				✓		✓		✓	✓		✓	✓	✓		✓			✓	10
10. ครูมีบุคลิกภาพที่ดี			✓													✓		✓		3
11. งบประมาณและทรัพยากร						✓			✓	✓										3
12. ผลลัพธ์ของนักเรียน															✓				✓	2
13. ผลลัพธ์ของครู				✓															✓	2

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีและสารสนเทศ	นิตม นาคัยาย (2550)	ม.ล.เทคโนโลยี ศธ. (2550)	ชาลิต เกิดพิทย์และคณะ (2553)	ปวีติ ทวยภา (2553)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	ฐิตารีย์ วิสัยเลิศ (2555)	วัฒนา ภูตานันท์ (2558)	Frazier (2004)	Hong Kong (2005)	Shamburg, Y Zieger (2006)	Redish, & Chan (2006)	Haslam (2006)	Kozloski (2006)	ISTE (2009)	Patricia, M. D. (2010)	Teachers Standards (2012)	Pecciano (2011)	Hilary Ritt (2011)	Marrie, & Rick (2012)	รวม		
14. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา															✓						2	
15. ฝึกอบรมบุคลากรและระบบแนะแนว		✓													✓							2
	6	5	6	1	4	3	4	4	6	6	4	5	7	6	6	6	4	3	4		90	

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า มีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) จำนวน 15 องค์ประกอบ แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำทางครูเทคโนโลยีสารสนเทศ (ในที่นี้ คือ ความถี่ตั้งแต่ 9 ขึ้นไป) พบว่า สามารถคัดสรรองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้ 5 องค์ประกอบที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ดังนี้

องค์ประกอบ 1 การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

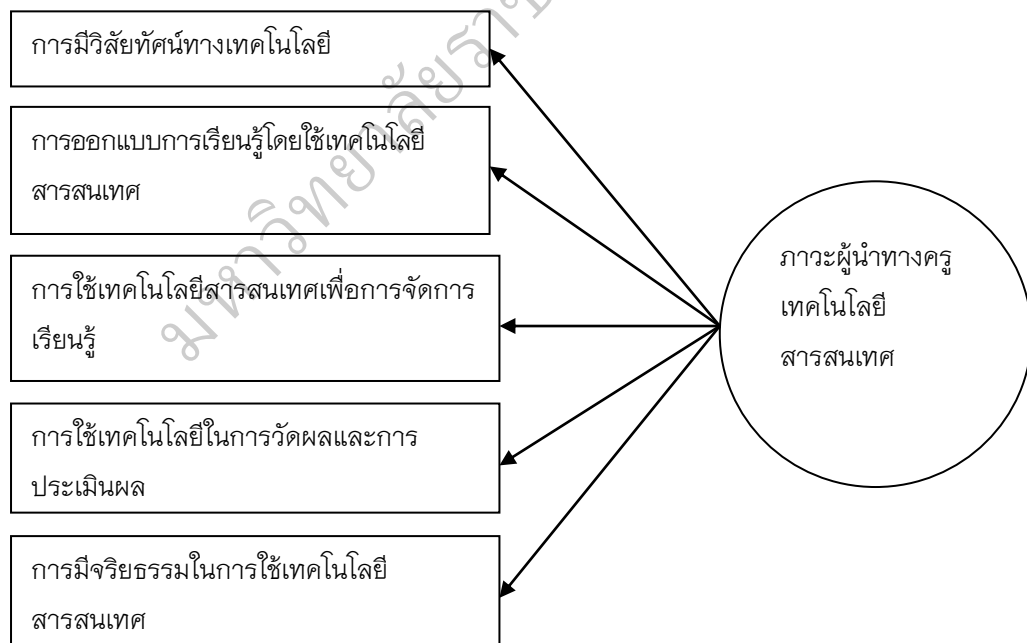
องค์ประกอบ 2 การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ 4 การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

องค์ประกอบ 5 การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จากองค์ประกอบหลักข้างต้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางครูเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากภาพประกอบ 2 แสดงโมเดลการวัดภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีองค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 2) การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล 5) การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลักแล้ว ผู้วิจัยจะศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อหานิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลักต่อไป

3.4 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.4.1 องค์ประกอบของ “การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี”

วสันต์ อดิศักดิ์ (2552, หน้า 7) กล่าวถึง การมีวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องมีบทบาทในด้านต่อไปนี้ 1) กำหนดทิศทาง (Direction setter) จะต้องมีความสามารถในการชี้ทิศทางนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสำหรับในองค์กรของตนเอง ระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ให้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและวิชาการ เพื่อให้สภาพเทคโนโลยีนั้นมีความเหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของแต่ละองค์กร หรือแต่ละชุมชน ต้องรู้จักสานวิสัยทัศน์ (Share Vision) กับสมาชิกในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร (Stakeholders) เพื่อที่ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายพร้อมๆ กัน 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ผู้นำทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถนำการเปลี่ยนทางการศึกษา และสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง สามารถลดการต่อต้านการยอมรับสิ่งใหม่ที่จะเข้าไปมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในระบบการเรียนการสอน 3) โฆษก (Spokesperson) ผู้นำทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์ของตน สามารถเจรจาหรือต่อรองกับผู้บริหารระดับต่างๆ หรือต่อองค์กรภายนอกเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงาน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานเทคโนโลยีทางการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป 4) ผู้ฝึกสอน (Cosh) ผู้นำทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่

สามารถในการสร้างทีมงานขึ้นมาเพื่อนำวิสัยทัศน์ของไปสู่การปฏิบัติรู้จักสอนให้คำปรึกษาให้คำแนะนำ สร้างความไว้วางใจ ให้อำนาจแก่ผู้ที่จะร่วมงาน

Chang, Chin and Hsu (2008, p. 237) ได้กล่าวถึง การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ต้องมีการวางแผนและการบริหารจัดการ (Vision, Planning and Management) และมีวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

International Society for Technology in Education: ISTE (2009, pp. 1 – 2) ได้กล่าวถึง การกำหนดมาตรฐานทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีมีการวางแผนและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

Picciano (2011, pp. 1 – 2) ซึ่งให้เห็นว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการสอนในโรงเรียน เช่นเดียวกับผู้ประสานงานทางเทคโนโลยีก็ต้องปฏิบัติงานหลายอย่างภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวิเคราะห์ คือ การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง เหมาะสมในการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และภาวะผู้นำ คือ การมีคุณลักษณะที่สามารถเป็นแบบอย่างสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มาสู่ห้องเรียนได้

Hilary Ritt (2011, p. 69) ได้กล่าวถึงการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีโดยครูต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

จากทัศนะและจากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ 5 แหล่ง ดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการเรียกชื่อต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การนำเอาองค์ประกอบแสดงในตารางมีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อต่างกันไปเป็นกลาง (Neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกันและครอบคลุมองค์ประกอบอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกันหรือเลือกใช้ชื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการมีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) กำหนดทิศทาง (Direction setter) จะต้องมีความสามารถในการชี้ทิศทางนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการ ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสำหรับในองค์กรของตนเอง ระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ให้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและวิชาการ 2) การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ต้องมีการวางแผนและการบริหารจัดการ (Vision, Planning and Management) 3) มีการวางแผน 4) ครู ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้
- 1) มีวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) การมีคุณลักษณะที่สามารถเป็นแบบอย่าง สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มาสู่ห้องเรียนได้
  3. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
  4. สามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์ของตนได้
  5. การสร้างทีมงานขึ้นมาเพื่อนำวิสัยทัศน์ของไปสู่การปฏิบัติ
  6. การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง
- จากการกำหนดชื่อองค์ประกอบ 6 รายการข้างต้น และจากองค์ประกอบที่เป็นทักษะหรือผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการแหล่งต่างๆ ที่มีความหมายเฉพาะอื่นๆ ผู้วิจัยได้นำมาแสดงในตาราง 10 โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) ที่ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้เกณฑ์เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ต่อไป

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

องค์ประกอบย่อยการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	วสันต์ อดิศักดิ์ (2552)	Chang, Chin and Hsu (2008)	ISTE (2009)	Picciano (2011)	Hilary Ritt (2011)	รวม
1. มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ	✓	✓	✓		✓	4
2. มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้		✓	✓	✓		3
3. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง	✓					1
4. สามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์ของตนได้	✓					1
5. การสร้างทีมงานขึ้นมาเพื่อนำวิสัยทัศน์ของไปสู่การปฏิบัติ	✓					1

ตาราง 2 (ต่อ)

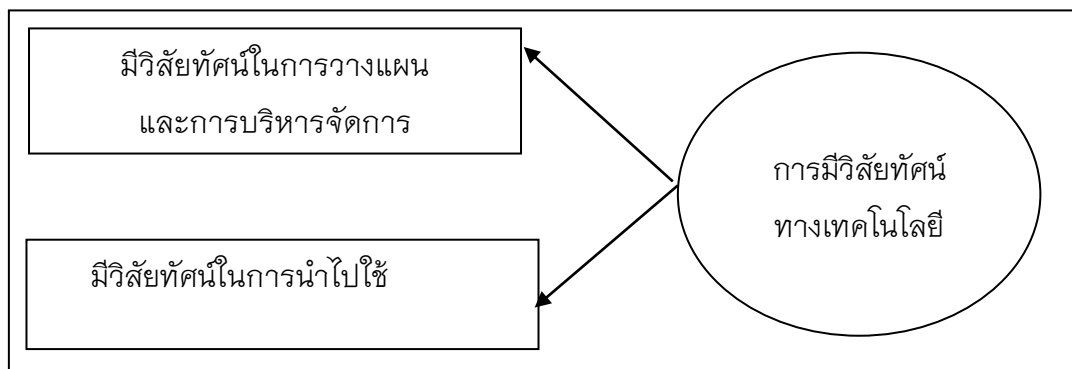
องค์ประกอบย่อยการมีวิสัยทัศน์ ทางเทคโนโลยี	วสันต์ อดิศักดิ์ (2552)	Chang, Chin and Hsu (2008)	ISTE (2009)	Picciano (2011)	Hilary Ritt (2011)	รวม
6. การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง				✓		1
รวม	4	2	2	2	1	11

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี พบว่ามีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) จำนวน 6 องค์ประกอบ แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบ (ในที่นี้ คือ ความถี่ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป) พบว่า ได้องค์ประกอบจากตาราง 10 จำนวน 2 องค์ประกอบที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ

องค์ประกอบ 2 มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้

จากองค์ประกอบหลักข้างต้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ องค์ประกอบการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีได้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

จากภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีได้จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ 2) มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้

3.4.1.1 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ

วสันต์ อติศัพท์ (2552, หน้า 7) กล่าวถึง การมีวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องมีการกำหนดทิศทาง (Direction setter) โดยการชี้ทิศทางนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสำหรับในองค์กรของตนเอง ระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติให้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและวิชาการเพื่อให้สภาพเทคโนโลยีนั้นมีความเหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของแต่ละองค์กรหรือแต่ละชุมชน ต้องรู้จักสานวิสัยทัศน์ (Share Vision) กับสมาชิกในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร (Stakeholders) เพื่อที่ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายพร้อมๆ กันและ Chang , Chin and Hsu (2008, p. 237) กล่าวถึงการมีวิสัยทัศน์การวางแผนและการบริหารจัดการ (Vision, Planning and Management) โดยครูต้องวางแผนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้ดีและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการด้วย

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ” ได้ว่า หมายถึง การกำหนดทิศทางการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและครูต้องวางแผนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้ดีและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการด้วย ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัดวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) ครูการกำหนดทิศทางการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ 2) ครูต้องสานวิสัยทัศน์กับสมาชิกในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร เพื่อที่ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายพร้อมๆ กัน 3) ครูต้องมีการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ

3.4.1.2 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของ มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้

วสันต์ อติศัพท์ (2552, หน้า 7) กล่าวถึง การมีวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษาคูจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และ

สร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง สามารถลดการต่อต้านการยอมรับสิ่งใหม่ที่จะเข้าไปมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในระบบการเรียนการสอนและ Lawrence (1999) กล่าวถึง การสร้างวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีในการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา โดยครูต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีร่วมกัน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้งมีการพัฒนาบุคลากร

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้” ได้ว่า หมายถึง ครูจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง และครูต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีร่วมกันและมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้งมีการพัฒนาบุคลากร ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) ครูต้องสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง 2) มีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยีพร้อมทั้งมีการพัฒนาบุคลากร

ตาราง 3 องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ	การกำหนดทิศทางการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและครูต้องวางแผนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้ดีและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการด้วย	1. ครูการกำหนดทิศทางการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ 2. ครูต้องสานวิสัยทัศน์กับสมาชิกในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร เพื่อที่ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายพร้อมๆ กัน

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
		3. ครูต้องมีการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ
มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้	ครูจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง และครูต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีร่วมกัน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้งมีการพัฒนาบุคลากร	1. ครูต้องสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง 2. มีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้งมีการพัฒนาบุคลากร

3.4.2 องค์ประกอบของ “การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ”

3.4.2.1 องค์ประกอบของการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามทัศนะของมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้กำหนดองค์ประกอบย่อยด้านครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 1 องค์ประกอบ คือ 1) มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย

3.4.2.2 องค์ประกอบของการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามทัศนะของ ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 169) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) กระบวนการในการฝึกอบรม 3) การจัดตั้งและบริหารศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 4) การจัดทำแผนเทคโนโลยีสถานศึกษา

3.4.2.3 องค์ประกอบของการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ ตามทัศนะของ บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 36 – 37) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ 1) มีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน 2) ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน 3) พัฒนาการก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีและ 4) เป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3.4.2.4 องค์ประกอบการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ ตามทัศนะของ American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 1 องค์ประกอบ คือ 1) ครูแสดงความรู้ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล

จากทัศนะและจากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ 4 แหล่ง ดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการเรียกชื่อต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การนำเอาองค์ประกอบแสดงในตารางมีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อต่างกันไปเป็นกลาง (Neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกันและครอบคลุมองค์ประกอบอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกันหรือเลือกใช้ชื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ดังนี้

1. การมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายมีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย 2) การจัดทำแผนเทคโนโลยีสถานศึกษา 3) จัดทำต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) การบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) มีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน และ 3) ครูแสดงความรู้ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล

3. การมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) กระบวนการในการฝึกอบรม 2) ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน

4. การจัดตั้งและบริหารศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

5. การพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยี

จากการกำหนดชื่อองค์ประกอบ 5 รายการข้างต้น และจากองค์ประกอบที่เป็นทัศนะหรือผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการแหล่งต่างๆ ที่มีความหมายเฉพาะอื่นๆ ผู้วิจัยได้นำมาแสดงในตาราง 4 โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบ

ตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) ที่ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้เกณฑ์เพื่อ กำหนดเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ต่อไป

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ

องค์ประกอบย่อยการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ม.ล.เทคโนโลยีฯ ศธ. (2550)	ชวลิต เกิดทิพย์ (2553)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	AIR (2009)	รวม
1. การมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย	✓	✓	✓		3
2. การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน		✓	✓	✓	3
3. การมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา		✓	✓		2
4. การจัดตั้งและบริหารศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้		✓			1
5. การพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยี			✓		1
รวม	1	4	4	1	10

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของ การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่ามีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) จำนวน 5 องค์ประกอบ แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบ (ในที่นี้ คือ ความถี่ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป) พบว่า ได้องค์ประกอบจากตาราง 4 จำนวน 3 องค์ประกอบ ที่จะใช้เป็นกรอบ

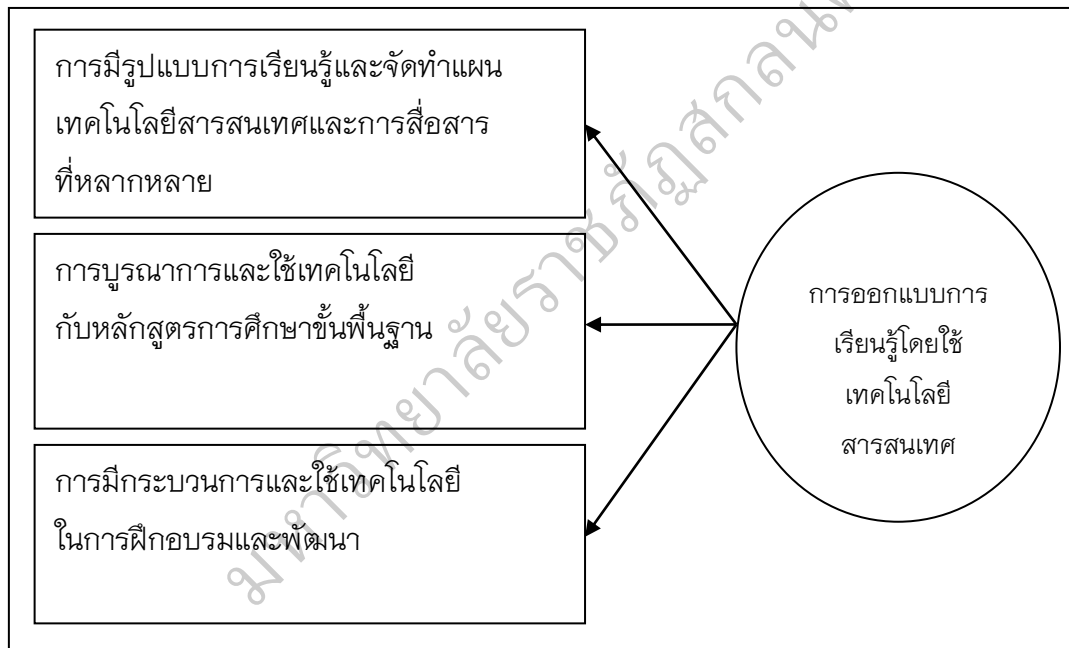
แนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 การมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย

องค์ประกอบ 2 การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ 4 การมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา

จากองค์ประกอบหลักข้างต้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ องค์ประกอบ
การมีรูปแบบการเรียนรู้และการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การออกแบบการเรียนรู้
โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จากภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบ การออกแบบการเรียนรู้
โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่ง
ประกอบด้วย 1) การมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารที่หลากหลาย 2) การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3) การมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา

3.4.2.5 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของการมีรูปแบบการเรียนรู้ และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย

มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้กล่าวถึงครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้โดยครูมีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย และครูต้องจัดทำแผนเทคโนโลยีสถานศึกษา (ชวลิต เกิดทิพย์, 2550, หน้า 169) และบรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 36 – 37) อธิบายว่าครูต้องเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย” ได้ว่า หมายถึง ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้โดยครูมีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายและครูต้องจัดทำแผนเทคโนโลยีสถานศึกษา และเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด การมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย 2) การจัดทำแผนเทคโนโลยีสถานศึกษา 3) จัดทำต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3.4.2.6 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของการบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 169) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนของครูโดยการบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ มีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวันเพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเอง (บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 36 – 37) และ American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) กล่าวถึง ครูควรแสดงความรู้ ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ได้ว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของครูโดยการบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวันเพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเอง และครู

ควรแสดงความรู้ ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัลซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) การบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) มีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน 3) ครูแสดงความรู้ ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล

3.4.2.7 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของการมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 169) กล่าวถึงการมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนาโดยการบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการในการฝึกอบรม และมีการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน (บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 36 - 37)

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา” ได้ว่า หมายถึง กระบวนการในการฝึกอบรมและมีการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด การมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา ประกอบด้วย 1) กระบวนการในการฝึกอบรม 2) ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน

ดังนั้นองค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การมีรูปแบบการเรียนรู้และการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นำเสนอ ดังตาราง 5

ตาราง 5 องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
การมีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการ	ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยครูมีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย และครูต้องการจัดทำแผนเทคโนโลยีสถานศึกษา และเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้	1. มีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย 2. การจัดทำแผนการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษา 3. จัดทำต้นแบบในการนำ

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
สื่อสารที่หลากหลาย	และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	เทคโนโลยีมาใช้และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	การจัดการเรียนการสอนของครู โดยการบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานและ มีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวันเพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเอง และ ครูควรแสดงความรู้ ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล	1. การบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. มีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน 3. ครูแสดงความรู้ ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล
การมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา	กระบวนการในการฝึกอบรม และมีการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน	1. กระบวนการในการฝึกอบรม 2. ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน

3.4.3 องค์ประกอบของ “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้”

3.4.3.1 องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้กำหนดองค์ประกอบย่อยด้านครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4.3.2 องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 168) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การใช้และแก้ปัญหาเทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ 2) การพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัย 3) ทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3.4.3.3 องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของบรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 34) พบว่ามีองค์ประกอบย่อยคือ 1) มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าพอใจตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน 2) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ 3) จัดสิ่งแวดล้อมที่ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน 4) อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหาและ 5) ดำเนินการให้ครูและบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

3.4.3.4 องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามทัศนะของ American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) พบว่ามีองค์ประกอบย่อยคือ 1) ครูใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอน 2) ใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียนจากผลการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อกำหนดองค์ประกอบย่อยของการวางแผนกลยุทธ์

จากทัศนะและจากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ 4 แหล่ง ดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการเรียกชื่อต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การนำเสนอองค์ประกอบแสดงในตารางมีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อต่างกันไปเป็นกลาง (Neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกันและครอบคลุมองค์ประกอบอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกันหรือเลือกใช้ชื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ดังนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้

- 1) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 2) อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่าง มีประสิทธิภาพ 2) มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้ขึ้นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียนและ 3) การใช้และแก้ปัญหาเทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ 4) ครูใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอน

3. การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้

- 1) การพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย 3) ใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียน

4. การมีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5. การจัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

6. การดำเนินการให้ครูและบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

จากการกำหนดชื่อองค์ประกอบ 4 รายการข้างต้นและจากองค์ประกอบที่เป็นทักษะหรือผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการแหล่งต่างๆ ที่มีความหมายเฉพาะอื่นๆ ผู้วิจัยได้นำมาแสดงในตาราง 6 โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) ที่ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้เกณฑ์เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ต่อไป

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบย่อยการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	ม.ฐ.เทคโนโลยี ศธ. (2550)	ชาติเกิดทิพย์ (2553)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	AIR (2009)	รวม
1. ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้	✓		✓		2
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน การยกระดับการเรียนการสอนให้กับ ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✓	4
3. การอำนวยความสะดวกและสนับสนุน การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้		✓	✓	✓	3
4. การมีทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อเข้าถึง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร		✓			1
5. การจัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ โดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ ของผู้เรียนแต่ละคน			✓		1
6. การดำเนินการให้ครูและบุคลากรมีโอกาส ได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดย ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน			✓		1
รวม	2	3	5	2	12

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของ การใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี (Theoretical framework)

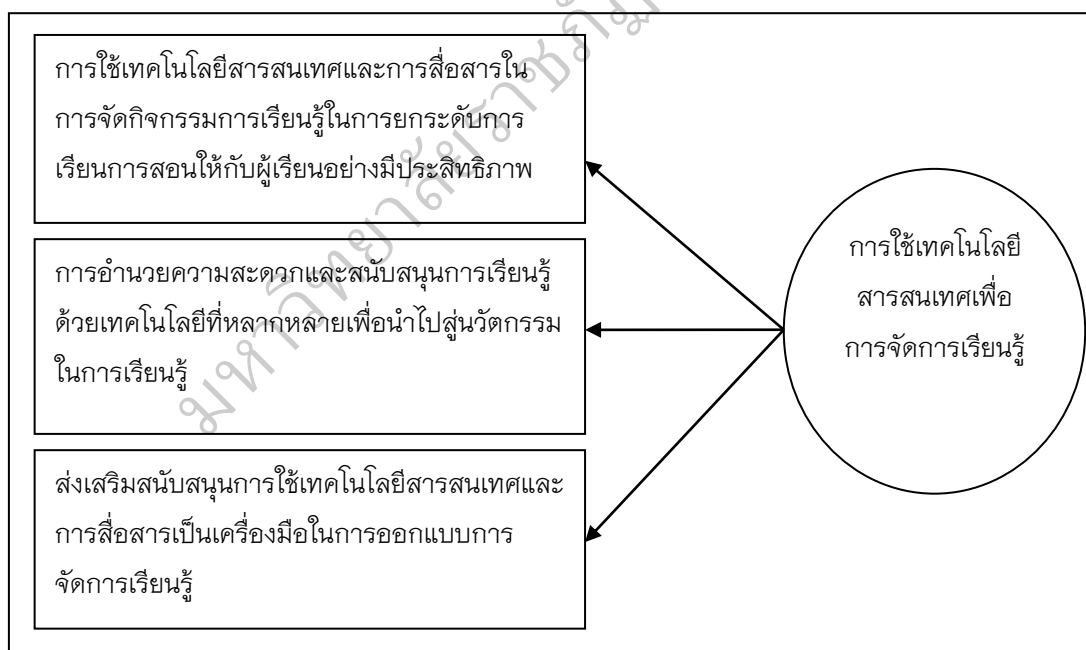
จำนวน 6 องค์ประกอบ แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบ (ในที่นี้ คือ ความถี่ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป) พบว่า ได้องค์ประกอบจากตาราง 6 จำนวน 3 องค์ประกอบ ที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบ 2 การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้

องค์ประกอบ 3 ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

จากองค์ประกอบหลักข้างต้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ องค์ประกอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

จากภาพประกอบ 5 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งประกอบด้วย 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

3.4.3.5 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้กล่าวถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพว่าครูควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดทั้งชีวิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 168) กล่าวว่าครูมีการใช้และแก้ปัญหาเทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ และการพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัยและบรรจบบุญจันทร์ (2554, หน้า 34) อธิบายว่าครูควรมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) ว่าครูใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอนให้กับนักเรียน

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ” ได้ว่า หมายถึง ครูควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาเทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ และการพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน และครูใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอนให้กับนักเรียนซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน 3) การใช้และแก้ปัญหาเทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ 4) ครูใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอน

3.4.3.6 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของ การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 168) ได้กล่าวถึง การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ โดยการพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาในการจัดการเรียนการสอนและบรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 34) กล่าวถึงครูต้องมีการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้และการจัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่ง American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) พบว่าครูควรใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียน

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง การพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาในการจัดการเรียนการสอนและมีการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้และการจัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และจัดประสบการณ์แก่นักเรียนด้วย ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย 3) ใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียน

3.4.3.7 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550,

หน้า 3) ได้กำหนดว่าครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และบรรจบบุญจันทร์ (2554, หน้า 34) ได้กล่าวว่า ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูควรมีการอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหาและดำเนินการให้ครูและบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และครูควรมีการอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวบ่งชี้ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 2) อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา

ดังนั้นองค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ นำเสนอ ดังตาราง 7

ตาราง 7 องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ครูควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและแก้ปัญหาเทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ และการพิจารณาเทคโนโลยีที่	1. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 2. มีการใช้เทคโนโลยีที่

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
การเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนรู้ การเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	ทันสมัย และเหมาะสมในการยกระดับการเรียนรู้ การสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน และครูใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอนให้กับนักเรียน	เหมาะสมในการยกระดับการเรียนรู้ การสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน 3. การใช้และแก้ปัญหาเทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ 4. ครูใช้ความรู้อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอน
การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้	การพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาในการจัดการเรียนการสอนและมีการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้และการจัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ โดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และจัดประสบการณ์แก่นักเรียนด้วย	1. การพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2. อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย 3. ใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียน
การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และครูควรมีการอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา	1. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2. อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา

3.4.4 องค์ประกอบของ “การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล”

3.4.4.1 มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้กำหนดองค์ประกอบย่อยด้านครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ 2) สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

3.4.4.2 ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 171) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การวัดและประเมินด้านเทคโนโลยีการศึกษา 2) การนิเทศทางเทคโนโลยีการศึกษา

3.4.4.3 บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 38) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) มีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ 2) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน 3) ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและ 4) ประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา

3.4.4.4 American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ครูออกแบบ พัฒนาและประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 2) การประเมินการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้

จากทัศนะและจากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ 4 แหล่ง ดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการเรียกชื่อต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การนำเอาองค์ประกอบแสดงในตารางมีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อต่างกันไปเป็นกลาง (Neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกันและครอบคลุมองค์ประกอบอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกันหรือเลือกใช้ชื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ดังนี้

1. มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ 2) ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

2. มีใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ 2) การวัดและประเมินด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน 4) มีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ 5) การประเมินการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ 6) ครูออกแบบพัฒนาและประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

3. การนิเทศทางเทคโนโลยีการศึกษา

4. ประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา

จากการกำหนดชื่อองค์ประกอบ 4 รายการข้างต้น และจากองค์ประกอบที่เป็นทักษะหรือผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการแหล่งต่างๆ ที่มีความหมายเฉพาะอื่นๆ ผู้วิจัยได้นำมาแสดงในตาราง 8 โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) ที่ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้เกณฑ์เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ต่อไป

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

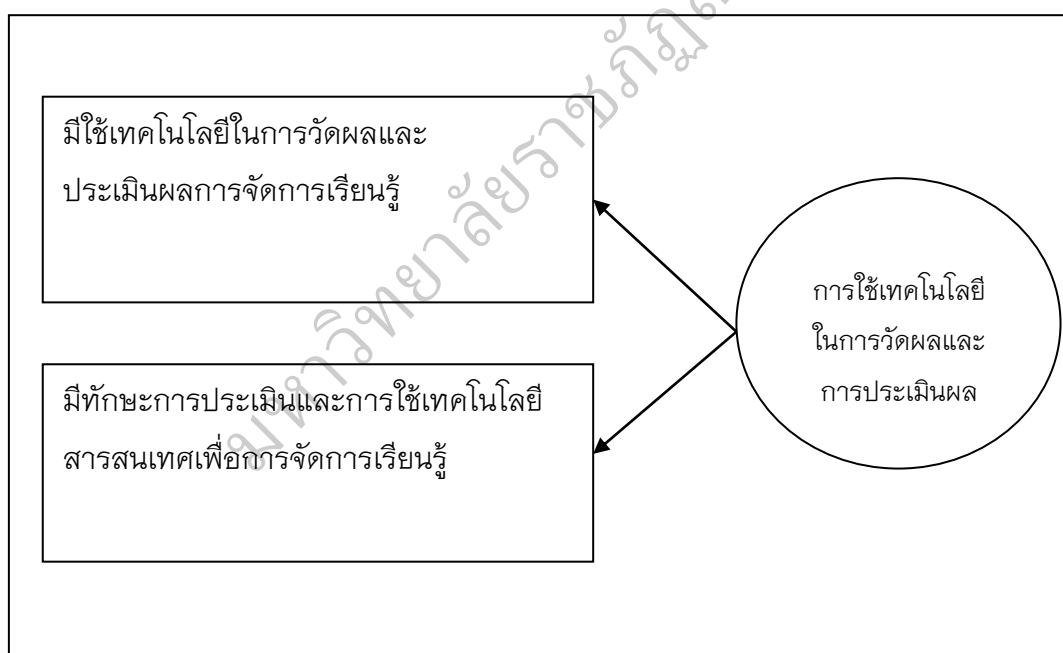
องค์ประกอบย่อยการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	ม.ล.เทคโนโลยีฯ ศธ. (2550)	ชวลิต เกิดทิพย์ (2553)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	AIR (2009)	รวม
1. มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	✓		✓		2
2. มีใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	4
3. การนิเทศทางเทคโนโลยีการศึกษา		✓			1
4. ประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา			✓		1
รวม	2	2	3	1	8

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล พบว่ามีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) จำนวน 4 องค์ประกอบ แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบ (ในที่นี้ คือ ความถี่ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป) พบว่า ได้องค์ประกอบจากตาราง 8 จำนวน 2 องค์ประกอบ ที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 มีใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ 2 มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

จากองค์ประกอบหลักข้างต้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ องค์ประกอบมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลได้ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์องค์ประกอบ การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

จากภาพประกอบ 6 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย 1) มีใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2) มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

3.4.5 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของการมีใช้เทคโนโลยีในการ
วัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3)
กล่าวถึง การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถ
สร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็น
เครื่องมือในการเรียนรู้และมีการวัดและประเมินด้านเทคโนโลยีการศึกษา (ชวลิต เกิดทิพย์
2550, หน้า 171) ครูต้องมีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของ
นักเรียน และมีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์
(บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 38) และครูมีการออกแบบ พัฒนาและประเมินการเรียนรู้
จากประสบการณ์จริง พร้อมทั้งมีการประเมินการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพการเรียนรู้ (American Institute for Research: AIR1, 2009, pp. 1 – 2)

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การมีใช้
เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง ครูสามารถ
สร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็น
เครื่องมือในการเรียนรู้และมีการวัดและประเมินด้านเทคโนโลยี มีการใช้เทคโนโลยีในการ
วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล
และแปลผลการวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนาและประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
พร้อมทั้งมีการประเมินการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้
ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด การมีใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล
การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ 2) การวัดและประเมินด้าน
เทคโนโลยีการศึกษา 3) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
4) มีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ 5) การประเมิน
การใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ 6) ครูออกแบบพัฒนาและ
ประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

3.4.5.1 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด มีทักษะการประเมินและการ
ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้ กล่าวว่าครุมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ และมีการใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษา (บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 38)

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “มีทักษะการ ประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง ครุมีทักษะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ และมีการใช้เทคโนโลยีในการ วินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยง ถึงตัวชี้วัด ทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ 2) ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

ตาราง 9 องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของการมีทักษะการประเมิน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
การมีใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้	ครูสามารถสร้างสรรค์และนำเสนอ ผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ในการเรียนรู้ และมีการวัดและประเมิน ด้านเทคโนโลยี มีการใช้เทคโนโลยีในการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียน และใช้เทคโนโลยีในการเก็บ รวบรวมข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง พร้อมทั้งมีการ ประเมินการใช้เครื่องมือและทรัพยากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้	1. สามารถสร้างสรรค์และ นำเสนอผลงานที่ได้จากการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารเป็นเครื่องมือใน การเรียนรู้ 2. การวัดและประเมินด้าน เทคโนโลยีการศึกษา 3. ใช้เทคโนโลยีในการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียน 4. มีการใช้เทคโนโลยีในการ เก็บรวบรวมข้อมูล และแปล

ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
		ผลการวิเคราะห์ 5. การประเมินการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ 6. ครูออกแบบ พัฒนาและประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง
มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ และมีการใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	1. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ 2. ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

3.4.6 องค์ประกอบของ “การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ”

3.4.6.1 มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้กำหนดองค์ประกอบย่อยด้านครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 1 องค์ประกอบ คือ ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึง ถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม

3.4.6.2 ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 164) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ 1) กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ทางปัญญา 2) จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 3) แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษา 4) ความปลอดภัยด้านสุขภาพ และผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอันเกิด

จากการใช้เทคโนโลยี

3.4.6.3 บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 44) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ดำเนินการให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ตรงกับความต้องการ 2) ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ 3) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง 4) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อมและ 5) มีส่วนร่วมในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

3.4.6.4 American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) พบว่ามีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ครูเข้าใจปัญหาสังคมท้องถิ่นและทั่วโลก 2) ครูมีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมดิจิทัล 3) ปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

จากทัศนะและจากผลการศึกษารีวิวของนักวิชาการ 4 แหล่ง ดังกล่าวมานั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการเรียกชื่อต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้การนำเอาองค์ประกอบแสดงในตารางมีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อต่างกันไปเป็นกลาง (Neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกันและครอบคลุมองค์ประกอบอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกันหรือเลือกใช้ชื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ดังนี้

1. ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึง ถึงกฎหมาย คุณธรรมและจริยธรรม 2) กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ทางปัญญา 3) ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ

2. มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 2) ปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพและ 3) ครูมีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมดิจิทัล

3. มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกันดังนี้ 1) แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษา 2) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง 3) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม

4. ความปลอดภัยด้านสุขภาพและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการใช้เทคโนโลยี

5. ดำเนินการให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ตรงกับความต้องการ

6. มีส่วนร่วมในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

7. ครูเข้าใจปัญหาสังคมท้องถิ่นและทั่วโลก

จากการกำหนดชื่อองค์ประกอบ 7 รายการข้างต้น และจากองค์ประกอบที่เป็นทักษะหรือผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการแหล่งต่างๆ ที่มีความหมายเฉพาะอื่นๆ ผู้วิจัยได้นำมาแสดงในตาราง 10 โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) ที่ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้เกณฑ์เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ต่อไป

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบย่อยการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ม.ล.เทคโนโลยี ศธ. (2550)	ชาติพันธุ์ ศธ. (2553)	บรรณานุกรม (2554)	AIR (2009)	รวม
1. ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓		3
2. มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้		✓		✓	2
3. มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้		✓	✓		2
4. ความปลอดภัยด้านสุขภาพ และผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการใช้		✓			1

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อยการมีจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ม.ล.เทคโนโลยีฯ คธ. (2550)	ชวลิต เกิดทิพย์ (2553)	บรรจบ บุญจันทร์ (2554)	AIR (2009)	รวม
เทคโนโลยี					
5. ดำเนินการให้นักเรียนทุกคนเข้าถึง เทคโนโลยีได้ตรงกับความต้องการ			✓		1
6. มีส่วนร่วมในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญา			✓		1
7. ครูเข้าใจปัญหาสังคมท้องถิ่นและทั่วโลก				✓	1
รวม	1	4	4	1	10

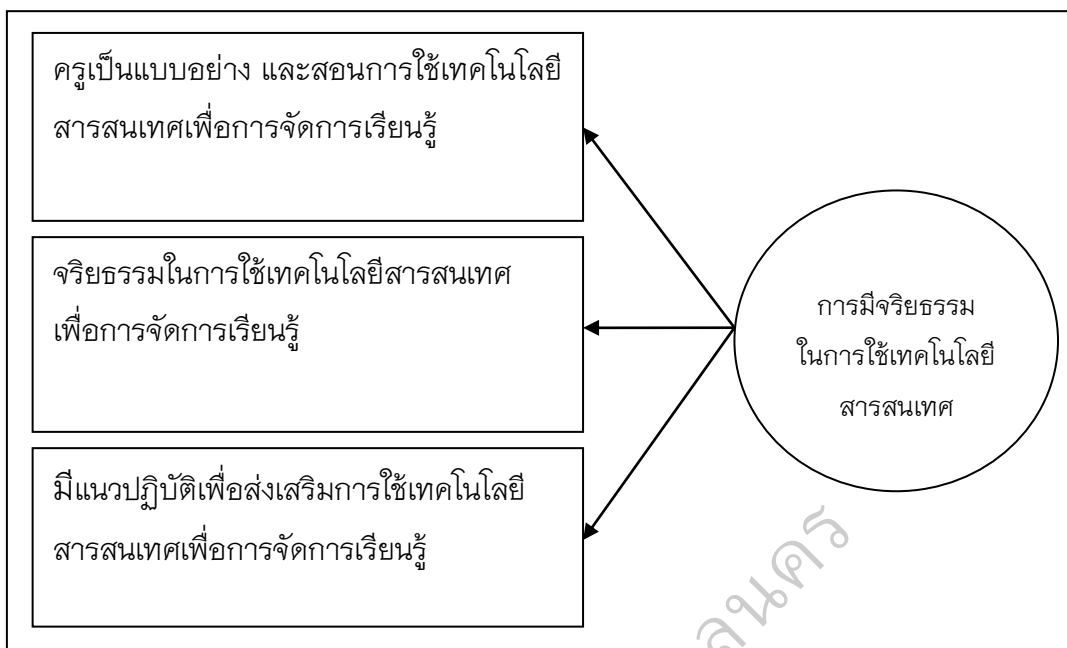
จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่ามีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) จำนวน 5 องค์ประกอบ แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจากความถี่ขององค์ประกอบที่นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกเป็นองค์ประกอบ (ในที่นี้ คือ ความถี่ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป) พบว่า ได้องค์ประกอบจากตาราง 10 จำนวน 3 องค์ประกอบ ที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย (Conceptual framework) ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 ครูเป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ 2 มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ 3 มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

จากองค์ประกอบหลักข้างต้น สามารถสร้างความสัมพันธ์ องค์ประกอบการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ความสัมพันธ์องค์ประกอบการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จากภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์องค์ประกอบ การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย

1) ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

3.4.6.5 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้กล่าวถึงครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยครูเป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึง ถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรมและสวัสดิ์ เกิดทิพย์ (2550, หน้า 164) ยังพบว่าครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ พร้อมทั้งมีการผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ (บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 44)

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “ครูเป็น

แบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม และนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ลิขสิทธิ์ พร้อมทั้งมีการผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด ครูเป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึง ถึงกฎหมาย คุณธรรมและจริยธรรม 2) กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ทางปัญญา 3) ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ

3.4.6.6 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของ การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 164) ได้กล่าวถึงการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยครูต้องมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และ American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 –2) กล่าวว่าครูมีความรับผิดชอบในวัฒนธรรมดิจิทัล และปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยครูต้องมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีและมีมีความรับผิดชอบในวัฒนธรรมดิจิทัล และปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 2) ปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ 3) ครูมีความรับผิดชอบในวัฒนธรรมดิจิทัล

3.4.6.7 นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัด ของการมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 164) กล่าวว่า ครูต้องมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษา และบรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 44) ครูควรมีการออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง และออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น สามารถสรุปนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย “การมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้” ได้ว่า หมายถึง ครูต้องมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษาและควรมีการออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง และออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม ซึ่งนิยามดังกล่าวเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษา 2) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง 3) ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นองค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนอ ดังตาราง 11

ตาราง 11 องค์ประกอบย่อย นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของ การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	ครูเป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรมและนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ลิขสิทธิ์ พร้อมทั้งมีการผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ	1. ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม 2. กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ทางปัญญา 3. ผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด
การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยครูต้องมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีและมีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมดิจิทัลและปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ	1. จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 2. ปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ 3. ครูมีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมดิจิทัล
การมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	ครูต้องมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษา และควรมีการออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง และออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม	1. แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษา 2. ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง 3. ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้ของครู

ครูเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จึงนำเสนอการจัดการเรียนรู้ของครู ดังนี้

1. บุคลิกลักษณะที่เหมาะสมกับความเป็นครู

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติว่า “ให้กระทรวงศึกษาส่งเสริมให้มีระบบการผลิตครูและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ

ชั้นสูง โดยการกำกับและประสานงานให้สถาบันที่ผลิตครูและพัฒนาครูคณาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง...” ดังนั้นภายใต้ความมุ่งหวังที่จะให้การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ เสริมสร้างศักยภาพในการพึ่งพาตนเองและการแข่งขัน รวมทั้งความก้าวหน้าและมั่นคงทางเศรษฐกิจในประชาคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย “ครู” เป็นผู้มืบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การศึกษาเป็นกลไกนำไปสู่คุณภาพคนของประเทศได้

พุทธทาสภิกขุ (2529, หน้า 252 – 253) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูไว้ว่า ครู คือผู้นำทางวิญญาณ ทั้งแก่บุคคลและสังคม ใน 3 ประการคือ 1) สอนให้รู้จักความรอดที่แท้จริง คือการดับทุกข์ 2) สอนให้รู้จักความสุขที่แท้จริง คือความสุขจากการทำหน้าที่หน้าที่นั้นแยกได้ 2 ประการ ประการที่ 1 คือ การบริหารชีวิตให้เป็นสุข ประการที่ 2 คือ การใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น 3) สอนให้รู้จักหน้าที่ที่แท้จริง คือรู้จักหน้าที่ในฐานะที่เป็นสิ่งสูงสุดรักที่จะทำหน้าที่และมีความสุขในการทำหน้าที่หน้าที่ของครู คือสร้างความอยู่รอดของสังคม โดยการให้การศึกษาที่สมบูรณ์แก่ศิษย์ การศึกษาที่สมบูรณ์คือ การศึกษาที่ครบองค์สาม อันได้แก่ 1) ให้ความรู้ทางโลก หมายถึง การเรียนหนังสือ เพื่อพัฒนาสติปัญญาและการเรียนวิชาชีพ เพื่อให้สามารถอยู่รอดทางกาย 2) ให้ความรู้ทางธรรม เพื่อให้ใจอยู่รอด คือ รอดพ้นจากความครอบงำของกิเลส มีความเป็นมนุษย์ คือใจสูง ใจสว่างและใจสงบ 3) ให้รู้จักทำตนให้เป็นประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและสังคม

สำหรับ ยนต์ ชุ่มจิต (2541, หน้า 87) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูว่าควรจะอยู่ในขอบเขตต่อไปนี้ 1) การสั่งสอนศิลปะ วิทยาการต่างๆ ให้แก่ศิษย์ 2) การฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและค่านิยมที่ดีงามให้แก่ศิษย์ 3) ปกครองดูแลความทุกข์สุขของศิษย์ 4) การประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของศิษย์ 5) การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ 6) การจัดกิจกรรมเพื่อความเจริญงอกงามของศิษย์ 7) การปฏิบัติงานในหน้าที่และการงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเรียบร้อยและมีคุณธรรม 8) ดูแลสอดส่องป้องกันภัยพิบัติมิให้เกิดแก่ทรัพย์สินของโรงเรียน

และคุณลักษณะที่ดีของครู ดิเรก พรสิมา (2543) พบว่าครูที่ดีควรมีลักษณะที่จำเป็น ดังนี้ 1) ต้องมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และพร้อมที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนอยู่เสมอ 2) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ทั้งด้าน ศีลธรรม

วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย มีความเป็นประชาธิปไตย 3) ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 4) มีความเมตตาแก่ศิษย์ และเห็นคุณค่าของศิษย์ 5) มีสุขภาพสมบูรณ์ 6) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ สามารถใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ 7) มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน สามารถเป็นผู้นำชุมชนได้ 8) ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภาษา และการวิจัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง 9) สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นครูแบบใหม่ในระบบสากลได้ คือ การรู้ในวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองผู้เรียนเป็นหลัก สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์ข้อมูลสะท้อนกลับสู่ผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นครูที่เข้าหาผู้เรียนและชุมชนได้มากขึ้นเช่นเดียวกับทองคุณหงส์พันธุ์ (2544) ได้กล่าวถึง ลักษณะครูสอนดีว่าการสอนที่ดีและมีคุณภาพย่อมต้องคำนึงถึงหลักสำคัญๆ 20 ประการ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง 2) วางแผนการสอนอย่างดี 3) มีกิจกรรม/ทำอุปกรณ์ 4) สอนจากง่ายไปหายาก 5) วิธีสอนหลากหลายชนิด 6) สอนให้คิดมากกว่าจำ 7) สอนให้ทำมากกว่าท่อง 8) แคล้วคล่องเรื่องสื่อสาร 9) ต้องชำนาญการจูงใจ 10) อย่าลืมนำจิตวิทยา 11) ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน 12) ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์ 13) ฝ่าตามติดพฤติกรรม 14) อย่าทำตัวเป็นทรราช 15) สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว 16) ประพฤติตัวตามที่สอน 17) อย่าตำหนิกำลังใจ 18) ให้เทคนิคการประเมิน 19) ผู้เรียนเพลินมีความสุข 20) ครูสนุกกับการเรียน

Bobbie J. Greenlee (2007) ซึ่งให้เห็นว่า โครงสร้างการบริหารราชการแบบบนลงล่างของโรงเรียน คือ ความท้าทายในการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำครู จากการออกแบบแล้วรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ คือ บรรยากาศของความร่วมมือที่ซึ่ง ครูที่มีประสบการณ์การสอนมานาน ผู้บริหารและคณาจารย์จะได้ร่วมแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสร้างกระบวนการตัดสินใจ (NAPDS, 2001; Teltel, 2003; Holmes Group, 2007) ธรรมชาติของความร่วมมือของรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพมีส่วนที่อาจทำให้การพัฒนาครูก้าวสู่การเป็นผู้นำโดยไม่มีกำหนดรูปแบบที่แน่นอนหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนก็ได้ (Boles & Troen, 1994) ตามที่ Ismat Abdal – Haqq (1999) ได้แยกข้อแตกต่างที่เป็นจุดเด่นของการพัฒนาวิชาชีพครูว่า คือ ความร่วมมือระหว่าง สถาบันความร่วมมือองค์ประกอบของความร่วมมือของรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครู สามารถจัดให้ในรูปแบบของการเตรียมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับผู้เข้าร่วมทั้งหมดสำหรับความสัมพันธ์ และได้จัดเตรียมโอกาสสำหรับผู้เข้าร่วมทั้งหมดที่จะพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นผู้นำ การเพิ่มเติมสำหรับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำในลักษณะนี้ คือ กระบวนการให้ความร่วมมือจะ

จัดเตรียมผลประโยชน์กับนักเรียนโดยตรง เกิดประโยชน์กับนักวิชาการโดยตรงและการทำให้เป็นครูมืออาชีพที่สมบูรณ์ภายในการบริหารของโรงเรียน (Danalson & Sanderson, 1996)

ผลการเรียนของนักเรียน คือ กุญแจสำหรับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาวิชาชีพครู (NCATE, 2001) ผลการเรียนเหล่านี้ คือ ตัวขับเคลื่อนทั้งมาตรฐานระดับชาติและระดับรัฐด้วย Lisa Vernon (2003) ได้ชี้ให้เห็นว่า การสอนขึ้นอยู่กับมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่า นักวิชาการไม่สามารถแยกกันสอนได้นาน นักวิชาการต้องให้ความร่วมมือในการวางแผนบทเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะสามารถทำให้ผลการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ความร่วมมือเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนภายใต้การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้การพัฒนาวิชาชีพครูจะทำให้ครูที่มีประสบการณ์การสอนมานานมีโอกาสที่แท้จริงในการเตรียมตัวสอน หรือบทเรียนที่มีความหมายสำหรับการตัดสินใจเลือกหลักสูตรและวิธีการสอน (Boles & Troen, 1994; NCATE, 2001; Holmes Group, 2007)

Linda Darling-Hammond et al. (1995) ได้เสนอแนะว่า กฎเกณฑ์ของภาวะผู้นำจะปรากฏในการพัฒนาที่ดีของการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งกฎเกณฑ์นี้จะรวมถึง นักศึกษาวิชาชีพครู นักวิชาการ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำวิจัย และตัวแทนของการเปลี่ยนแปลง โดยผ่านกฎเกณฑ์เหล่านี้ที่ซึ่งไม่มีส่วนที่แน่นอนในโครงสร้างการบริหารแบบลดหลั่นของโรงเรียน ครูที่จะเป็นผู้นำ ผู้ซึ่งไม่ได้ยึดเกณฑ์เป็นหลักแต่จะยึดตามภาระงานที่ได้รับ แทนที่การใช้อำนาจจะมาจากความร่วมมือของครูและการรวบรวมกฎเกณฑ์ที่ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนที่จะพัฒนาโดยผ่านหุ้นส่วนของการพัฒนาวิชาชีพครู (Boles & Troen, 1994)

ครูในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม เนื่องจากภารกิจ หน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะผู้ปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ ในยุคปัจจุบันภาระงานด้านการเรียนการสอนสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานทางวิชาชีพที่มีมาตรฐานสูง วิชาชีพครูถือว่าเป็นวิชาชีพหลัก เป็นตัวแทนหลักของการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมฐานความรู้ ถ้าปราศจากครู หรือปราศจากความสามารถของครูแล้ว สภาพสังคมในอนาคตจะผิดรูปร่างไปจากปัจจุบัน หรือกลายเป็นสังคมที่ไม่พึงประสงค์เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาเยาวชนผู้ซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการศึกษา โดยเป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์ มีทักษะในการ

แสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถปรับตัว แลกเปลี่ยนเรียนรู้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นสมควรจะถึงเวลาแล้วที่จะต้องกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษาได้คิดให้ลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ความรู้ทางวิชาชีพ และสถานภาพทางวิชาชีพ ควรจะมีลักษณะอย่างไรสำหรับครูรุ่นใหม่ที่จะกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัย การสนับสนุนช่วยเหลือให้ครูเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ครูเหล่านี้ก็จะไปช่วยนักเรียนให้เรียนรู้อย่างเหมาะสมเช่นกัน ซึ่งเป็นหนึ่งในความรับผิดชอบต่างๆ ที่เป็นส่วนสำคัญของภาวะผู้นำ และเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูด้วยกันเอง (Goodson and Hargreaves, 2005, p. 39 – 40)

ปัจจุบันการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญที่สุดของบุคคลในสังคม เพราะการศึกษามีบทบาทต่อการพัฒนาความมั่นคง ต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม ประเทศชาติ ต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ และต่อการสร้างพลังในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะต้องพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ประกอบด้วย ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต และต้องเป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นและเป็นหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียนที่ต้องจัดการศึกษาที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานด้านปัจจัยกำหนดให้ครูมีความสามารถในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 23)

สรุปได้ว่า บุคลิกลักษณะที่เหมาะสมกับความเป็นครูนั้นครูต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และเป็นตัวอย่างของครูที่ดี

2. ภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้

ภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีต่อความก้าวหน้าของผู้เรียนหรือการมุ่งเน้นที่พฤติกรรมของครูซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Leithwood, 2003) นอกจากนี้ยังมีวิชาการ

ได้ให้นิยามของภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การกระทำของครู หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นภาวะผู้นำที่อาศัยความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับการสอนและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นพลังขับเคลื่อนทางการศึกษา (Wildy and Dimmock, 1993; Mc Ewans, 1998) สอดคล้องกับ ชัยรัตน์ หลายวัชระกุล (2547, หน้า 9) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สร้างความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดีในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูผู้สอนจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ พร้อมทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน สอดคล้องกับนักวิชาการศึกษาที่ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 10) ได้กำหนดเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนรู้ของครูไว้ดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน 2) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักคิด วิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ 3) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 4) มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5) มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน 6) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา 7) ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบต่อกลุ่มผู้ร่วมงาน 8) มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลาย และต่อเนื่อง 9) มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนและมีความกระตือรือร้น

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 84) ได้อธิบายถึง บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ

ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึง ลักษณะของครูในการจัดการเรียนรู้ว่า ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 1.1) มีกิริยา วาจาที่เหมาะสม 1.2) อารมณ์ดีมีเมตตา 1.3) ใช้ภาษาแจ่มชัด 1.4) ขจัดความลำเอียง 1.5) หลีกเลี่ยงการตำหนิ 1.6) หมั่นคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 1.7) อารมณ์ขันแทรกสร้า 1.8) สร้า สัมพันธ์ฉันท์มิตร 1.9) ติดตามทันโลกเสมอ 1.10) ค้นให้เจอความสามารถเด็ก 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) เกม เพลง นำมาใช้ 2.2) ให้เล่นิทานสนุก 2.3) ปลุกใจให้หมั่นคิด 2.4) ไม่เกาะติดในห้องเรียน 2.5) ผลัดเปลี่ยนเวียนรายงาน 2.6) บูรณาการทุกวิชา 2.7) สรรหาสื่อหลากหลาย 2.8) เลิกบรรยายให้ปฏิบัติ 2.9) จัดตามหลัก Child-Centered

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ ทีศนา แคมมณี (2553, หน้า 378) ให้ทัศนะว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและเน้นประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนเรียนควรจะได้รับ มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทที่สำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ประกอบด้วย 1) วางแผนการเรียนการสอน 2) ออกแบบการเรียนการสอน 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การใช้วิธีการสอนเทคนิคการสอน 5) รูปแบบการสอน ระบบการสอน 6) สื่อการสอน และ 7) การประเมินผลการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 108 – 109) มีหลักเกณฑ์ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาทำความเข้าใจในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) จัดทำหน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นความรู้ ทักษะกระบวนการที่สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 3) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างของผู้เรียนและพัฒนาการทางสมองเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ 4) จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร 5) จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 6) จัดเตรียมและใช้สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนภูมิปัญญา

ท้องถิ่น เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

7) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งนี้มุ่งเน้นการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นสำคัญ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนความสอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและพัฒนาการของผู้เรียน 8) นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการสอนซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ 9) ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2554, หน้า 40) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน 3) การออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย 4) การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ 5) การจัดเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน 6) การประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน รวมทั้งการวางแผนให้ผู้เรียนประเมินความก้าวหน้าของตนเอง และนำมาใช้ปรับปรุงพัฒนาตนเอง 7) การวิเคราะห์ผลการประเมินและนำมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน 8) การศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและกระบวนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Carter (1990, p. 96) กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สากล 2) ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ 3) ครูเข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง 4) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 5) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง 6) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน 7) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การ

แก้ปัญหาและค้นพบความรู้ 8) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง โดยร่วมมือกับชุมชน 9) ครูปลูกฝังระเบียบวินัยค่านิยมและคุณธรรมตามวิถีวัฒนธรรมไทย 10) ครูประเมินตนเองอยู่เสมอตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีต่อความก้าวหน้าของผู้เรียนหรือการมุ่งเน้นที่พฤติกรรมของครูซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 แนวทางการนำไปใช้

แนวทางในการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้น ประกอบไปด้วย ขั้นตอนต่างๆ 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา/ปัญหาการเรียนรู้เกิดจากอะไร ขั้นที่ 2 สำรวจสื่อการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เลือกสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ขั้นที่ 4 เตรียมสภาพแวดล้อมให้พร้อมที่จะนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้งาน ขั้นที่ 5 นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้งาน ขั้นที่ 6 ประเมินผลการใช้ ขั้นที่ 7 สรุปผลการใช้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา/ปัญหาการเรียนรู้เกิดจากอะไร เป็นขั้นตอนของการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนว่าระหว่างการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในห้องเรียนเกิดปัญหาใด นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้หรือเรียนรู้แล้วไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เพราะสาเหตุใด เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ใด เช่น กระบวนการถ่ายทอดความรู้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ เป็นต้น ครูจะต้องพิจารณาให้เห็นปัญหาอย่างแท้จริง หากเกิดจากกระบวนการหนึ่ง หรือหลายกระบวนการ ครูจะสามารถนำสื่อไปใช้ในการแก้ปัญหานั้นได้หรือไม่ หากนำไปใช้ได้จะต้องใช้สื่อประเภทใด สื่อจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไรเนื้อหามากน้อยเท่าใด จึงจะเหมาะสมกับเวลาเรียน วัยของนักเรียน

ขั้นที่ 2 สำรวจสื่อการเรียนรู้

เมื่อทราบปัญหาและครูจะเลือกใช้สื่อในการเรียนรู้ไปแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ครูจะต้องทำการสำรวจว่าสื่อใดตรงกับเนื้อหาสาระของบทเรียนที่จะ

สอนของตนเองและโรงเรียนมีสื่ออยู่หรือไม่ มีอยู่ในที่ใดบ้าง เป็นสื่อประเภทใดแต่ประเภท มีกี่ชิ้น สามารถยังคงสภาพใช้งานได้หรือไม่ หากสำรวจแล้วไม่มีจะมีความจำเป็นที่ต้อง สร้างขึ้นมาใหม่หรืออย่างไร

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากขั้นที่ 2 สำรวจสื่อการเรียนรู้อันทำให้ครูได้ทราบว่ามีสื่ออะไร จำนวนเท่าใด ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ครูจะต้องพิจารณาเลือกสื่อได้ อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัยสติปัญญาของนักเรียนเนื้อหาสาระของบทเรียนที่ทำการสอน และมีคุณภาพดีสามารถที่จะใช้งานได้ รวมทั้งพิจารณาว่าจะนำไปใช้ในขั้นใดของการ จัดการเรียนรู้ เช่น ให้นำสู่บทเรียน ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ใช้ขยายความรู้ หรือใช้ สรุปเนื้อหา เป็นต้น

ขั้นที่ 4 เตรียมสภาพแวดล้อมให้พร้อมที่จะนำสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศไปใช้งาน

เมื่อได้สื่อที่จะนำไปสอนแล้ว ครูจะต้องไปเตรียมสภาพ แวดล้อมให้เหมาะสม เช่น ห้องที่นำสื่อไปใช้จะต้องใช้อุปกรณ์ประกอบอะไรบ้าง เช่น คอมพิวเตอร์จำนวนที่ชุดมีสภาพใช้งานได้เท่ากับจำนวนนักเรียนหรือไม่ หากไม่ครบจำนวน นักเรียนจะต้องดำเนินการอย่างไร คอมพิวเตอร์มีศักยภาพรองรับการแสดงผลของสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำไปใช้หรือไม่ มีเครื่องฉายภาพและจอรับภาพหรือไม่ จะต้องใช้ สื่อจำนวนที่ชุดจะทำการคัดลอกลงเครื่องคอมพิวเตอร์หรือไม่ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเตรียมสภาพแวดล้อมให้พร้อมก่อนใช้งานจริง

ขั้นที่ 5 นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้งาน

หลังจากที่ได้สื่อและจัดเตรียมสภาพแวดล้อมพร้อมที่จะใช้งาน ได้ ครูจะนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้งาน ให้พิจารณาใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอย่าง คุ่มค่า เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาและได้รับความรู้จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้มากที่สุด

ขั้นที่ 6 ประเมินผลการใช้

เมื่อนำสื่อไปใช้งานให้ครูพิจารณาประเมินผลการใช้งานอย่าง เป็นระบบ ตั้งแต่ก่อนใช้งานระหว่างใช้งาน จนเสร็จสิ้นการใช้งานว่าเกิดปัญหาอะไรนักเรียน สามารถเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ สื่อมีคุณภาพเป็นอย่างไร เหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่ นักเรียนเรียนรู้ได้หมดทุกคนหรือไม่ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องประเมินผล และทบทวนว่าเกิดปัญหาขึ้นในขั้นตอนใดจะต้องแก้ไข

อย่างไร

ขั้นที่ 7 สรุปผลการใช้

ครูทำการสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการใช้ ใน
ขั้นตอนต่างๆ ตามขั้นตอนที่ 6 เพื่อพิจารณานำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้งานต่อไป

3.2 รูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3.2.1 จัดการเรียนตลอดเวลา เวลาใดก็สามารถใช้ computer สืบ
ค้นหาความรู้จากห้องสมุด ซึ่งมีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการระบบอินเทอร์เน็ต

3.2.2 เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ ทุกหนแห่ง นักเรียนสามารถ
เรียนรู้ร่วมกันจากสื่อต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วิทยุทัศน์ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและ
อื่นๆ

3.2.3 การให้ทุกคนได้เรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพของ
ตน ตั้งแต่ระดับอนุบาล เป็นต้นไป

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในปัจจุบันแตกต่างจาก
เดิมไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีโอกาสมีอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้าง
องค์ความรู้ สร้างทักษะด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำแนะนำ
นอกจากนี้ทั้งครูและศิษย์สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันได้ การจัดการเรียนที่โรงเรียน
ดำเนินการได้ในขณะนี้

1. การสอนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้เกิดการเรียนรู้ตาม
ความสนใจ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคม
ศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น
2. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสืบค้นวิทยาการใหม่ๆ จาก อินเทอร์เน็ต
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
3. ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนและค้นคว้า
หาความรู้ โดยกำหนดให้นักเรียนได้เล่นเกมการศึกษาที่ผ่านการวิเคราะห์ครูผู้รับผิดชอบว่า
ไม่เป็นพิษภัยต่อผู้เล่น และเป็นการสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ดีให้กับเด็ก
4. ใช้แผนการสอนแบบเทคโนโลยีสารสนเทศ บูรณาการการ
เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ
คอมพิวเตอร์
5. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้
6. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบและเผยแพร่ความรู้

7. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น

8. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในการจัดการการเรียนรู้ของผู้สอน

3.3 วิธีการจัดกิจกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของคุณครูผู้สอนนั้น มีหลากหลายรูปแบบในกรณีนี้จะนำเสนอในส่วนที่เป็นประสบการณ์ที่เคยนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของคุณครู ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือประกอบการจัดการเรียนรู้ ในกรณีนี้ครูจะนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ออกแบบการจัดการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือประกอบการสอนในรายวิชาต่างๆ โดยให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้สร้างองค์ความรู้ และเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆ ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ครูผลิตขึ้นเอง นักเรียนผลิต ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตหรือนำเอาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่โดยทั่วไปที่ได้จากการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

การจัดซื้อจัดหาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ หรือยืมจากเพื่อนครูมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนของตนเอง อีกทั้งหมายความว่า การที่ครูได้นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้จากการรวบรวมรูปแบบ มาออกแบบระบบการจัดการเรียนรู้ใหม่อย่างเป็นขั้นตอน แล้วให้นักเรียนเข้าไปศึกษาหาความรู้ที่นั้น และทำการวัดประเมินผล ทั้งในลักษณะระบบออนไลน์ หรือระบบออฟไลน์ ดังต่อไปนี้

1.1 สอนโดยนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ มาถ่ายทอดองค์ความรู้และสาระเนื้อหาวิชาเพื่อใช้ประกอบการสอนการสอนในแต่ละรายวิชาในลักษณะต่างๆ เช่น การนำเสนอเนื้อหาผ่านโปรแกรมนำเสนอ สื่อวีดิทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบใหม่อื่นๆ ฯลฯ ลักษณะสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ควรมีลักษณะที่มีขนาดของแฟ้มข้อมูลที่มีขนาดเล็ก ซึ่งสามารถออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

1.2 สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้จากการผลิตการสืบค้น หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ มาออกแบบการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ E-Learning Courseware ด้วยระบบการจัดการ LMS (Learning Management System) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในลักษณะนี้ผู้สอนอาจออกแบบให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เนื้อหาวิชานั้นๆ ได้โดยไม่ได้พบปะกับครูผู้สอนหรืออาจมาพบปะเป็นครั้งคราวก็ได้ หากนักเรียนนักเรียนเกิดมีปัญหาในการเรียนรู้อาจใช้กระดานข่าว

ทวิสเตอร์ ไฮไฟร์ เฟสบุ๊ก จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ในการติดต่อเพื่อสอบถามและ
แก้ไขปัญหากับครูผู้สอน

1.3 ครูผู้สอนนำเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัด
กิจกรรมสื่อการเรียนการสอน เช่น นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการทำเอกสาร บัตร
งาน ใบความรู้ โดยการค้นหาแหล่งเรียนรู้และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
ติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง โดยครูผู้สอนนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ
เป็นสื่อที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยตรง ดังนี้

2.1 สอนให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง มักจะ
ปรากฏในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์ และ
คอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องหลักสูตรมาตรฐานการ
เรียนรู้ และตัวชี้วัด ในกรณีนี้ผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์หลักสูตรจัดสารและกิจกรรม
การเรียนรู้ ให้นักเรียน ได้เรียนรู้วิธีการใช้โปรแกรมต่างๆ จนสามารถใช้งานและผลิตผล
งานจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งครูอาจออกแบบการวัดประเมินผลจากการสร้าง
ผลงานของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ ผลงานตามแนวคิดและวิธีการ
ของตนเองอย่างอิสระ แล้วสร้างชิ้นงานของตนเองในลักษณะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ โดย
ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และทำการประเมินในลักษณะผลงานนัก เป็นงานเดี่ยว งาน
กลุ่มหรือแม้กระทั่งประเมินผลร่วมกันกับครูท่านอื่น โดยมีการออกแบบการวัดประเมินผล
ร่วมกันในลักษณะบูรณาการระหว่างครูสอนเทคโนโลยีกับครูสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสสร้างชิ้นงานจากสิ่งที่ตนสนใจ และนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้สอนใน
เนื้อสาระนั้นๆ ในกรณีนี้ครูควรมีการวางแผนในการประเมินผล และสร้างข้อตกลงร่วมกัน
กับครูท่านอื่นในระดับชั้นที่ตนสอน ผลงานอาจจัดทำในลักษณะที่ซับซ้อนน้อยในระดับ
พื้นฐานไปจนถึงระดับสูง ได้แก่ การจัดทำรายงานด้วยโปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรม
ตารางคำนวณโปรแกรม ฐานข้อมูล การเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ และการสร้าง
ผลงานด้วยโปรแกรมประยุกต์อื่นๆ เช่น หนังสือ อีเลิร์นทรอนิกส์ รายการโทรทัศน์
ภาพเคลื่อนไหว คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

2.2 ครูผู้สอน สอนให้นักเรียนสามารถใช้เครื่องมือในการ
ติดต่อสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตแล้วครูนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ และ
ติดต่อกับนักเรียน เช่น การสืบค้นข้อมูล จดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

2.3 สอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติแต่มีการ

ประเมินผลงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งนักเรียนมีความสามารถในการใช้งานสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยได้เรียนรู้การใช้งานโปรแกรมต่างๆ มาแล้ววิชาคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ให้นักเรียนค้นหาประวัติ นักวิทยาศาสตร์จากอินเทอร์เน็ตและทำการประเมินผลด้วยการให้นักเรียนจัดทำรายงานด้วยโปรแกรมจัดทำเอกสารสำนักงานต่างๆ นำเสนอเนื้อหาผ่านโปรแกรมนำเสนอต่างๆ หรือจัดทำเป็นภาพเคลื่อนไหว หนังสือ อีเล็กทรอนิกส์ วิดีโอ เว็บไซต์หรือรูปแบบอื่นใด แล้วครูก็ประเมินผลการดำเนินงานตามสาระ เนื้อหาและข้อมูลที่นักเรียนได้นำเสนอ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูต้องรู้จักแนวทาง รูปแบบ และวิธีการในการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

แนวนโยบายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. แนวนโยบายด้านการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติแนวนโยบายด้านการศึกษาไว้ใน มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น และมาตรา 80 (3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้า ทันทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (5) ส่งเสริมและสนับสนุน

การศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ มาตรา 80 (6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ที่สามัคคีและการเรียนรู้ ปฏิภาณจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 86 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ โดยจัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า วิจัย ให้มีสถาบันการศึกษาและพัฒนา จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาและพัฒนา การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสม รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักด้านวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต

2. แนวการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติ ฉบับแรกของประเทศไทยเป็นกฎหมายแม่บทที่เชื่อมต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ประกอบด้วย 9 หมวด 78 มาตรา มีรายละเอียดที่มีความสัมพันธ์กับขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีทางการศึกษา 8 มาตรา มีสาระสำคัญโดยสังเขป ดังนี้

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มี 3 มาตราที่สำคัญ คือ มาตรา 22 การจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ดังนั้น การศึกษาต้องเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามความสามารถและเต็มศักยภาพ มาตรา 23 เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบ นั่นคือทั้งในระบบ นอกระบบ หรือตามอัธยาศัย ที่เน้นเนื้อหาสาระและทิศทางของหลักสูตร โดยให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมี

ความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มี 5 มาตราที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา 64 ได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต ทั้งจัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ต้องเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มาตรา 66 กำหนดหลักการในการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 67 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย มาตรา 69 จัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3. แนวนโยบายด้านการศึกษิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ประกอบด้วย

3.1 ต้องพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพ และมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและทั่วถึง ทั้งลดความแตกต่างด้านคุณภาพบริการสาธารณะในระหว่างพื้นที่และกลุ่มคน โดย

สนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามกรอบที่รัฐธรรมนูญกำหนด ให้บริการการศึกษา สุขภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพและการศึกษาของประเทศ

3.2 คนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในเรื่อง การศึกษา ทักษะการทำงาน และการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการ ดำรงชีวิตและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21

3.3 ยกกระตบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยคุณภาพ การศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาส การเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

3.4 คุณภาพคนโดยรวมมีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี และผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมและมีความเป็นพลเมือง

3.5 เน้นครูผู้สอนให้มีความดีตรงตามวิชาที่สอน มีระบบ กระบวนการผลิต และพัฒนาครูที่มีคุณภาพ สามารถดึงคนเก่งและดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู โดยให้ทุก ภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและยกย่องครูเพื่อศิษย์และหรือครูสอนดี เพื่อเป็น ต้นแบบให้แก่ครูอื่นๆ จัดให้มีระบบจูงใจให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการ ปรับวิธีประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งปรับระบบการส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการ จัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพมาตรฐานอย่างจริงจัง

3.6 ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยืดหยุ่น หลากหลาย เข้าถึงได้ง่าย ที่สัมพันธ์ สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น โดยเน้นการ พัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นกลุ่มจนติดเป็น นิสัยใฝ่เรียนรู้ มีระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ปรับระบบการวัดประเมินผล ผู้เรียน และระบบการเข้ารับการศึกษาต่อให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาทางเลือกในประชากร ทุกกลุ่มตามศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และการใช้มาตรการทางภาษีในการสนับสนุนการผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้ และเป็นช่องทางสำหรับคนทุกกลุ่มวัยแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

4. นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล

การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสลับซับซ้อนทั้งในด้านเนื้อหาการศึกษา

และแนวปฏิบัติในกระบวนการบริหารนโยบายและแผน ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อพิจารณาด้ว
กลไกที่จะผลักดันให้นโยบายนำไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จผล จึงมีความยุ่งยากซับซ้อนยิ่งขึ้น
องค์กรที่เป็นกลไกนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมหภาคและระดับ
จุลภาค องค์กรระดับมหภาคที่สำคัญ ได้แก่ องค์กรทางการเมือง ซึ่งหมายถึงรัฐสภาและ
คณะรัฐมนตรีที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดขอบเขตการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่ง
ออกเป็นกฎหมาย เป็นมติคณะรัฐมนตรี เป็นกฎกระทรวง ตลอดจนระเบียบข้อบังคับต่างๆ
โดยไม่กำหนดรายละเอียดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมากนัก แต่มีบทบาทเพียง
พิจารณาว่าองค์กรใดน่าจะเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ติดตาม ปรับปรุงและพิจารณาว่า
ควรยุติหรือสนับสนุนนโยบายนั้นต่อไป ทูกรัฐบาลให้ความสำคัญและมีการแถลงนโยบาย
ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ล่าสุดคณะรัฐมนตรีโดยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการศึกษาต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554

นโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องดำเนินการเป็นอันดับแรก 1 ประเด็น คือ
การจัดการเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตให้แก่โรงเรียนโดยเริ่มทดลอง ดำเนินการในโรงเรียน
นำร่องสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ควบคู่กับการเร่งพัฒนา
เนื้อหาที่เหมาะสมตามหลักสูตรบรรจุลงในคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต รวมทั้งจัดทำระบบ
อินเทอร์เน็ตไร้สายตามมาตรฐานการให้บริการในสถานศึกษาที่กำหนดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
(สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554, หน้า 10)

นโยบายที่ 4 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต กำหนดเป็นนโยบาย
การศึกษา 4 ประเด็น

1. เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบความรู้ของ
สังคมไทยอันประกอบด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการ
ตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐานทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่านพร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
และภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ให้
รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากล บนความเป็นท้องถิ่น และ
ความเป็นไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้น โดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบ
มาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มี
ครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียน พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมมุ่งการ
สร้างจริยธรรมในระดับปัจเจกรวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเสมอภาค
และดำเนินการให้การศึกษาเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุง

โครงสร้างระบบบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

2. สร้างโอกาสทางการศึกษากระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทยโดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่มซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิดให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งแม่และเด็กสนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัย และพัฒนาการอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดการเทียบโอนคุณวุฒิการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น กลุ่มแม่บ้านจัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอน เพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวางและลดปัญหาคนออกจากระบบการศึกษา

3. ปฏิรูปครูยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติสร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครูปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลักจัดระบบการศึกษาและฝึกอบรม เพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง

4. เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษาจัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษาพัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนำร่องให้ได้มาตรฐานห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554, หน้า 26 – 28)

5. ขอบข่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ตามหลักการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมของพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 หน่วยงานระดับภูมิภาคมีการยุบรวมกันและมีการโอนสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกระจายอำนาจไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและให้สถานศึกษาใช้หลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management) การบริหารงานโดยรูปแบบคณะกรรมการและการจัดระบบประกันคุณภาพ เพื่อเตรียมพร้อมให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ดังนั้นภารกิจของโรงเรียนจึงต้องปรับยุบรวมกันให้เกิดความสะดวกในการบริหารงาน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ขอขยายและภารกิจการบริหารและจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงินการบัญชีและการบริหารพัสดุและสินทรัพย์
3. ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัย และการรักษาวินัย และการลาออกจากราชการ
4. ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายสารสนเทศ การประสาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งานประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับ

นักเรียน การส่งเสริมประสานงาน การศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งาน การศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2555, หน้า 8) พูดถึงความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านข้อมูลสารสนเทศ (Information and Communication Technology) เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) นาโนเทคโนโลยีและวัสดุศาสตร์ (Nanotechnology and material science) ที่มีผลกระทบต่ออย่างมาต่อการดำรงชีวิตและอาชีพของประชาชนตลอดจนการแข่งขันด้านเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับขอบข่ายงานเทคโนโลยีการศึกษาในสถานศึกษา กิดานันท์ มลิทอง (2548, หน้า 91) กล่าวไว้ว่า ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ในปัจจุบันทำให้คนเราจำเป็นต้องเรียนรู้และก้าวทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถนำเทคโนโลยีนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันรวมถึงในแวดวงการศึกษาด้วยไอซีที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งในการเรียนการสอน โดยการตั้งจุดมุ่งหมายให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีสมรรถนะในการใช้ไอซีที่ได้ในส่วนของการใช้ในเนื้อหาบทเรียนและใช้เป็นเครื่องมือการเรียน ผสมกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ และลักษณะการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ ที่จะช่วยเสริมให้การเรียนการสอนด้วยไอซีที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก นอกจากนี้ยังได้มีการปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของตนเอง ผลการวิจัยและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา พบว่า มีจุดด้อยหลายประการ คือ ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่น

และสถานศึกษามีส่วนร่วม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม อย่างไรก็ตาม พบว่า หลักสูตรบางส่วนยังมีปัญหาและความไม่ชัดเจนบางประการที่ทำให้การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติที่ไม่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้พัฒนาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีความชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

5.1.1 วิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

5.1.2 จุดหมาย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

5.1.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

5.1.2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

5.1.2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

5.1.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5.1.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5.1.3 สมรรถนะ 5 ความสามารถหลักของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนเกิด

สมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

5.1.3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

5.1.3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ

5.1.3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ

5.1.3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้รู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม

5.1.3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

5.1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

5.1.5 มาตรฐานการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยีและ 8) ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบเพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะทำให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพ

ภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐาน การเรียนรู้ กำหนดเพียงใด

5.1.6 ตัวชี้วัด ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะ ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความ เป็นรูปธรรมนำไปใช้กำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน มี 2 ประเภท คือ

5.1.6.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีใน ระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

5.1.6.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้นเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)

5.1.7 สารการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสารการเรียนรู้ดังนี้

5.1.7.1 ภาษาไทย : ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อ การสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

5.1.7.2 คณิตศาสตร์ : การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทาง คณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและศึกษาต่อการมีเหตุผล มีเจตคติที่ดี ต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

5.1.7.3 วิทยาศาสตร์ : การนำความรู้และกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบการคิดอย่าง เป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์

5.1.7.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันใน สังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย

5.1.7.5 สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ ทักษะและเจตคติในการ สร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ ที่มีผล ต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

5.1.7.6 ศิลปะ : ความรู้และทักษะในการตัดสินใจในการคิดริเริ่ม
จินตนาการสร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

5.1.7.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะ และเจตคติใน
การทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการใช้เทคโนโลยี

5.1.7.8 ภาษาต่างประเทศ : ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม
การใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพแต่ละ
กลุ่มสาระการเรียนรู้กำหนดความสัมพันธ์ ดังภาพประกอบ 8

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 8 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
ที่มา : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551, หน้า 10

5.1.8 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ช่วยเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ทั้งยังปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม มีความสามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ประกอบด้วย 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

5.1.8.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน รู้จักแก้ปัญหา มีการตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล ให้การช่วยเหลือแบ่งปันกันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงานเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม ลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ การศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม และชมรม

5.1.8.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน รู้จักแก้ปัญหา มีการตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล ให้การช่วยเหลือแบ่งปันกันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงานเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม ลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ การศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม และชมรม

5.1.8.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้ประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนา กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

5.1.9 ระดับการศึกษา หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานจัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ

5.1.9.1 ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านร่างกาย

สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

5.1.9.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเองส่งเสริม การพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคล มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิตมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงามและมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ

5.1.9.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองต่อความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้ วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้ เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตาม บทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

5.1.10 การจัดเวลาเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด กรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถ ปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

5.1.10.1 ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัด เวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง

5.1.10.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้ จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียน เป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่า 1 หน่วย (นก.)

5.1.10.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ให้ จัดเวลาเรียนรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่ เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต

5.1.11 เกณฑ์การจบการศึกษาภาคบังคับ

ระดับประถมศึกษา

1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตาม โครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

- 2) ผู้เรียนมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การตามทที่
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนใน
ระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ
ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่าน
เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต
โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องไดหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77
หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14
หน่วยกิต
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนใน
ระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ
ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่าน
เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต
โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องไดหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77
หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 38 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 38
หน่วยกิต
- 3) ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนใน
ระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ
ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
- 5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่าน

เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5.1.12 โครงสร้างเวลาเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6	ม. 1	ม. 2	ม. 3	ม. 4-6
● กลุ่มสาระการ เรียนรู้										
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สุขศึกษาและ พลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
การงานอาชีพ	40	40	40	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)

รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	1,560 (39 นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360
● รายวิชา / กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัด เพิ่มเติม ตาม ความพร้อมและ จุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า 80 ชั่วโมง						ปีละไม่น้อยกว่า 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

ภาพประกอบ 9 กรอบโครงสร้างเวลาเรียน

ที่มา : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551, หน้า 23

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสัมพันธ์ ดังแผนภาพประกอบ 10

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่น ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถ

จุดหมาย

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน

คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพประกอบ 10 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551, หน้า 11

6. ขอบข่ายงานโรงเรียนที่สัมพันธ์กับงานเทคโนโลยีการศึกษา

6.1 การนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปสู่ปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้นโยบายได้รับการรับรู้ เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ได้รับ การรับรู้ เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ได้รับผลจากนโยบาย อันจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้นโยบายได้รับความสำเร็จในที่สุด ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้มอบและผู้รับนโยบายจะต้องมีความชัดเจนเรื่ององค์ประกอบของนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้รับนโยบายจะต้องเข้าใจและสามารถแปลความหมายของนโยบายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากโดยทั่วไปนโยบายอาจจะมีลักษณะที่ขาดความชัดเจนในตัวเองอยู่บ้าง กล่าวคือ นโยบายส่วนหนึ่งมีลักษณะเป็นเชิงอุดมการณ์ นโยบายบางครั้งผู้กำหนดทำให้มีความชัดเจนมากขึ้น คือมีลักษณะเป็นเชิงทางเลือก และนโยบายที่ดีจะมีความชัดเจนถึงขั้นที่บอกแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนด้วย คือมีลักษณะเป็นเชิงมาตรการ ในเรื่ององค์ประกอบของนโยบายนี้จะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายหรือผู้มอบนโยบายตระหนักถึงความชัดเจนในนโยบายที่ตนกำหนดขึ้น อันจะทำให้ผู้รับนโยบายเกิดความเข้าใจชัดเจนง่ายต่อการรับนำไปตีความและจัดทำเป็นนโยบายรอง และแผนปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้นในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ผู้รับนโยบายสามารถแยกแยะส่วนสำคัญของนโยบายและแปลความหมายได้ถูกต้องชัดเจนง่ายขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหญ่ให้เป็นนโยบายย่อยก็ดี การแปลงนโยบายให้เป็นแผนปฏิบัติที่ดีจะต้องจัดวัตถุประสงค์แนวทางดำเนินการและกลไกให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

สถานศึกษาเป็นองค์กระระดับจุลภาคที่สำคัญที่สุด ในการนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปสู่ปฏิบัติ โดยการกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 6)

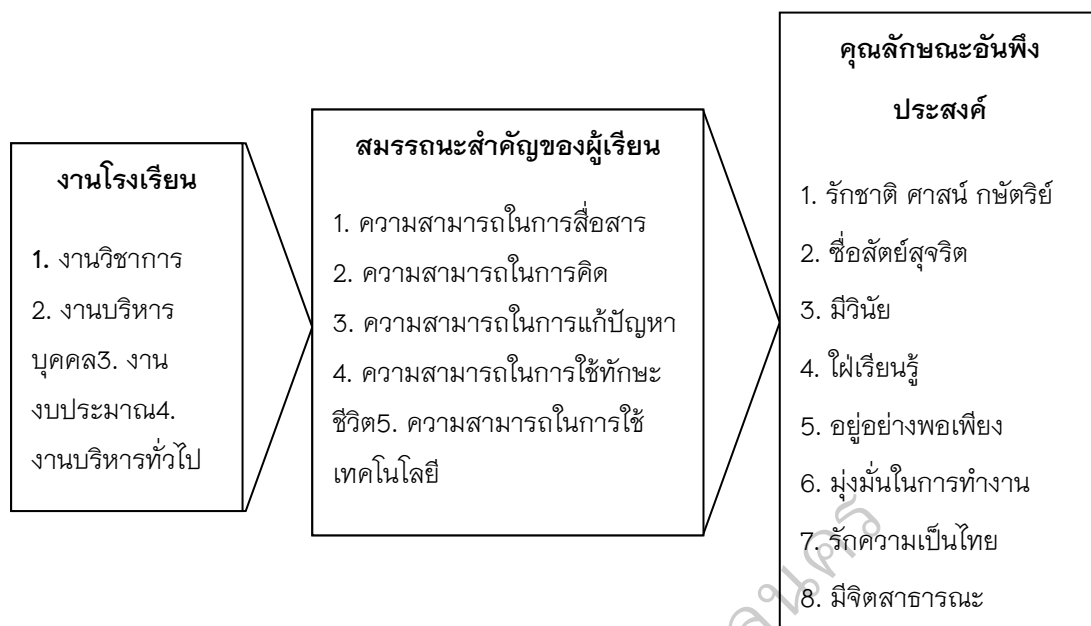
6.2 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552 – 2561 ที่สัมพันธ์กับงานเทคโนโลยีการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษ

ที่สอง พ.ศ. 2552 – 2561 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพในปี 2561 โดยมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ 1) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย พัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งดีและมีใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ได้อย่างยั่งยืนภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและ 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษาด้วย และยังได้กำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้ 4 ประการ ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทยยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ การผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และความรู้ความสามารถ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู โดยการพัฒนาระบบผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการใช้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบโรงเรียน นอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะสวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศูนย์การกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลัก

ธรรมาภิบาล โดยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา การพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มี ประสิทธิภาพ การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้ มากขึ้น โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นใน การจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาให้มากขึ้น การส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้เข้ามาร่วมจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น การพัฒนาระบบ บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2554, หน้า 3 - 13)

สรุปได้ว่า การศึกษาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาขอขยายงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน เป็นงานที่สำคัญที่จะส่งผลต่อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่พึงมีและบรรลุผลใน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยที่งานโรงเรียนนั้นเป็นผลสืบเนื่องเชิงตรรกะ หรือเชิงเหตุผลสัมพันธ์กับนโยบายด้านการศึกษา โดยคาดหวังว่าการดำเนินงานตาม ขอบข่ายงานโรงเรียน จะส่งผลต่อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ และบรรลุผลใน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 8 ประการ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเพื่อให้มองเห็นภาพ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างขอบข่ายงานโรงเรียน กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยขอแสดงภาพประกอบ 11 ให้เห็นดังนี้

ภาพประกอบ 11 ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างขอบข่ายงานโรงเรียนกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 , หน้า 5

ประสิทธิผลของโปรแกรม

1. ประสิทธิผล

ประสิทธิผล (effectiveness) ความหมายตามพจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) หมายถึง ผลสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น ส่วนประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการงาน และพจนานุกรมของ Merriam-Webster (2001) ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ จากความมั่นใจ หรือจากความต้องการ ความพร้อม ความโน้มแน่วที่ทำให้เกิดการดำเนินการขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ตลอดจนการมองสิ่งเกิดขึ้นโดยมีมิติในเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง คำว่า ประสิทธิผลมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าประสิทธิภาพ (efficiency) ซึ่งหมายถึง 1) คุณภาพหรือระดับสมรรถภาพ 2) ประสิทธิผลของการดำเนินการที่วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างผลผลิต กับต้นทุนการผลิต (พลังงาน เวลา เงิน ฯลฯ) และ 3) อัตราส่วนของการใช้พลังงานเพื่อให้ระบบขับเคลื่อนได้อย่างคุ้มค่าตลอดจนหมายถึงชุดของประสิทธิภาพเองก็

ได้ ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของนักการศึกษาหลายคน ได้แก่ Cowan (1985) ที่อธิบายว่า ประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนระหว่างผลลัพธ์ที่ได้จริงกับผลลัพธ์ที่ควรจะเป็นหรือผลลัพธ์ในอุดมคติ Gibson, Ivancevich & Donnelly (1991) เห็นว่าประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนระหว่างผลผลิตต่อหน่วยลงทุนในสัดส่วนที่ผลผลิต ต่อหน่วยสูงสุด โดยมีปัจจัยนำเข้าที่ต้องคำนึงถึง เช่น เงิน คน วัสดุดิบและถือว่าประสิทธิภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งของประสิทธิผล และ Drucker (1983 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2542) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบการปฏิบัติงานที่สำคัญสองประการ คือ ความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิผล โดยความมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุจุดหมายขององค์การได้ดี (do the things right) ส่วนความมีประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการกำหนดจุดหมายขององค์การได้อย่างเหมาะสมถูกต้องทิศทางและทำให้บรรลุผล (do the right things and goals attainment) ส่วน Princeton University (2005) ให้นิยามประสิทธิผลว่าเป็นความสามารถที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุจุดหมาย งานที่ทำประสบความสำเร็จ และเกิดผลอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นผลจากการตัดสินใจและปฏิบัติ ตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดจุดหมาย การตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ จนบรรลุผลที่พึงประสงค์ในเวลาที่กำหนดและ Downson (1996) ; Fidler & Bowles (1991) ; ธงชัย สันติวงษ์ (2538) ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้สอดคล้องกัน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์การหรือระดับความสามารถของการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าว่าได้ก่อให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2545 ; ธเนศ ขำเกิด, 2549 ; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2549)

นอกจากนี้ Kuriloft & others (1993) ; Davies (1983) ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิผลว่าเป็นเรื่องของความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยนำเข้า และผลลัพธ์ที่ได้มีความสมดุลกัน นั่นคือ ประสิทธิภาพจะเกี่ยวข้องกับการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือถูกต้อง เช่นเดียวกับ Cleland & King (1983) ก็ได้อธิบายความหมายของประสิทธิผลในเชิงวิเคราะห์ระบบว่า ประสิทธิภาพสามารถพิจารณาจากข้อมูลย้อนกลับในความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับเป้าหมายขององค์การและ Fiedler (1967 cited in Hoy & Miskel, 2001) ; Steers (1977) ; Northcraft & Neal (1990) ได้ให้ทัศนะไว้สอดคล้องกันคือ การที่ผู้นำใช้ความสามารถในการบริหารจัดการ การจัดระบบองค์การและการใช้ทรัพยากรที่ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากนิยามของ

ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ดังกล่าวจะเห็นว่าคำสองคำนี้มีความเกี่ยวข้องคาบเกี่ยวกัน (Martin & Kettner, 1996) กล่าวคือ ประสิทธิผลเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือการดำเนินงานที่ให้ผลของงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งนักวิชาการสาขาต่างๆ ได้ให้นิยามประสิทธิผลไว้หลายมุมมอง เช่น นักเศรษฐศาสตร์หรือนักวิชาการทางการเงินมักจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ ส่วนนักวิทยาศาสตร์นั้นการวิจัยประสิทธิผลมักจะตีความเป็นรูปของจำนวนสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ขององค์การ ในขณะที่นักสังคมศาสตร์มักจะมองในเรื่องของคุณภาพชีวิต เป็นต้น (ภรณ์ กীরติบุตร, 2529) สำหรับนักศึกษานั้น มักจะมองในเรื่องคุณภาพของผลิตทางการศึกษาซึ่งก็คือผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ประสิทธิผลจึงเกี่ยวข้องกับคำสำคัญสองคำ คือ วัตถุประสงค์ (objectives) กับผลสัมฤทธิ์ของงาน (results / achievements) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของงานนั้นจะรวมถึงผลผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) ดังนั้น การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนควรเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายกับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียน สำหรับประสิทธิภาพนั้น จะเน้นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิต ถ้าใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดผลผลิตสูงก็ถือว่าประสิทธิภาพสูง อย่างไรก็ตาม ในการบริหารจัดการนั้น ผู้นำองค์การย่อมต้องการเห็นประสิทธิผลของการดำเนินงานมากกว่าสิ่งใดๆ การที่บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จในการดำเนินงานโดยที่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงเป็นสิ่งที่ผู้นำองค์การหรือผู้บริหารต้องการที่จะเห็นประสิทธิภาพเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้วย ประสิทธิผลกับประสิทธิภาพควรมีความสัมพันธ์กัน เพราะหากมุ่งเน้นประสิทธิผลมากเกินไปย่อมทำให้ประสิทธิภาพเกิดปัญหาด้านการจัดสรรทรัพยากรขึ้นได้ ในขณะเดียวกันหากมุ่งเน้นประสิทธิภาพมากเกินไปก็อาจทำให้ประสิทธิผลของการทำงานลดต่ำลงไป ประสิทธิผลจึงเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและความสามารถในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าแนวคิดเรื่องประสิทธิผล คือ ตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่า การบริหารและองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด

2. แบบประเมิน 5 ประเภท

หากประยุกต์จากแนวคิดของ (Guskey, 2000; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์,

2556, หน้า 108) ควรมีแบบประเมิน 5 ประเภท คือ

2.1 แบบประเมินประเมินปฏิกิริยา (reaction) ของกลุ่มทดลองต่อโครงการ แต่ละโครงการหลังสิ้นสุดการดำเนินงานของโครงการนั้นๆ เพื่อดูประสิทธิผลของโครงการ และหาข้อบกพร่องในการปรับปรุงแก้ไข โดยอาจใช้วิธีการระดมสมอง การถอดบทเรียน หรือ อื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับ (reflection) ตามความเหมาะสม

2.2 แบบประเมินความรู้ (knowledge) ของกลุ่มทดลอง โดยเฉพาะความรู้ จากการดำเนินการตาม “โครงการพัฒนาความรู้ของกลุ่มทดลอง” ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงระดับ ของความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติ ว่ามีมากเพียงพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ หรือไม่ หลักจากมีการดำเนินงานตามโครงการประเภทนี้แล้ว

2.3 แบบประเมินการนำความรู้สู่การปฏิบัติ (from knowledge to action) ของกลุ่มทดลอง เป็นการประเมินหลังจากที่มีการดำเนินงานตาม “โครงการนำความรู้สู่ การปฏิบัติ” ไปแล้วระยะหนึ่งโดยอาจมีการประเมินเป็นระยะๆ หรือเมื่อมีการสิ้นสุด โครงการในตอนท้ายของการวิจัย

2.4 แบบประเมินการเปลี่ยนแปลง (change) โดยอาจใช้แบบสอบถาม แบบ สัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล ภาพถ่าย หรืออื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการ เปลี่ยนแปลงในเทคนิคหรือวิธีการทำงาน และอื่นๆ โดยอาจเก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องหลาย ฝ่าย

2.5 แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (student learning outcome) ในกรณีที่โปรแกรมนั้นส่งผลถึงนักเรียนด้วย อาจเป็นแบบประเมินความรู้ ความ เข้าใจ ทักษะ ทัศนคติ หรืออื่นๆ รวมทั้งความพึงพอใจของนักเรียนต่อปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้นจากการวิจัย แล้วแต่กรณี แต่หากโปรแกรมนั้นไม่ส่งผลถึงนักเรียน ก็ไม่ต้องมีแบบ การประเมินนี้

3. มาตรฐานของการประเมิน

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ (Gall, Borg, and Gall, 1996; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556, หน้า 146) กล่าวถึง มาตรฐานการประเมิน (evaluation standards) ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการ ประเมินทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ดังกล่าวข้างล่าง ซึ่งผู้วิจัยควรนำเอามาตรฐานนั้น มาใช้เป็นแนวทางในการประเมินด้วยใน 4 มาตรฐาน ดังนี้

- 3.1 อรรถประโยชน์ (utility) ประกอบด้วย 6 มาตรฐานย่อย ดังนี้
- 3.1.1 การระบุผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการหรือองค์การครบถ้วน
ทุกกลุ่ม
- 3.1.2 นักประเมินมีศักยภาพน่าเชื่อถือ
- 3.1.3 ขอบข่ายสารสนเทศและขอบเขตการประเมินตรงตามคำถาม
การประเมิน
- 3.1.4 การระบุเกณฑ์การประเมินสำหรับการตัดสินคุณค่าโครงการ
หรือองค์การอย่างชัดเจน
- 3.1.5 รายงานการประเมินมีความสมบูรณ์ ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย
- 3.1.6 การประเมินมีผลกระทบทำให้ผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการหรือ
องค์การนำไปใช้ประโยชน์ได้
- 3.2 ความเป็นไปได้ (feasibility) ประกอบด้วย 3 มาตรฐานย่อย คือ
- 3.2.1 กระบวนการประเมินใช้ปฏิบัติได้จริงและไม่ทำให้เกิดความ
แตกแยกในกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- 3.2.2 นักประเมินได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียโดยไม่มี
อิทธิพลต่อการประเมิน
- 3.2.3 โครงการประเมินให้ผลประโยชน์คุ้มค่าการลงทุน
- 3.3 ความชอบธรรม (propriety) ประกอบด้วย 7 มาตรฐานย่อย คือ
- 3.3.1 การประเมินสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ/
องค์การและของสังคม
- 3.3.2 นักประเมินและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีการทำความเข้าใจและทำ
สัญญาสำหรับการประเมิน
- 3.3.3 มีการรักษาลิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
- 3.3.4 การสำรวจวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของสิ่งที่ถูกประเมินอย่าง
ทั่วถึงและเป็นธรรม
- 3.3.5 ผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ/องค์การทุกคนได้รับสิทธิในการ
เข้าถึงรายการประเมิน
- 3.3.6 หากมีการขัดผลประโยชน์ในกระบวนการประเมิน ต้องมีการ
แก้ปัญหาโดยเปิดเผยและซื่อสัตย์
- 3.3.7 การใช้จ่ายในการประเมินประหยัดและถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์

- 3.4 ความถูกต้อง (accuracy) ประกอบด้วย 12 มาตรฐานย่อย คือ
- 3.4.1 มีระบบเก็บเอกสารรายละเอียดสิ่งที่ถูกประเมินทุกเรื่องทุกประเด็น
- 3.4.2 มีการวิเคราะห์บริบทโครงการ/องค์การที่มีผลต่อการประเมินอย่างละเอียด
- 3.4.3 มีการบรรยายวัตถุประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างละเอียด
- 3.4.4 มีการระบุแหล่งข้อมูลและข้อมูลมีรายละเอียดพอที่จะใช้ในการตัดสินใจคุณค่าโครงการ/องค์การ
- 3.4.5 ข้อมูลที่รวบรวมมาเหมาะสม สามารถตีความได้อย่างมีความตรง
- 3.4.6 กระบวนการรวบรวมข้อมูลเหมาะสมทำให้ได้ผลประเมินที่มีความเที่ยง
- 3.4.7 การทบทวนและปรับแก้ข้อมูลสำหรับการประเมินในกรณีที่เป็นที่จำเป็น
- 3.4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 3.4.9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และตีความได้ชัดเจน
- 3.4.10 นักประเมินสรุปผลการประเมินพร้อมทั้งให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลในการสรุป
- 3.4.11 รายงานประเมินไม่ลำเอียง
- 3.4.12 การประเมินมีการประเมินอภิมานโดยใช้มาตรฐานทั้ง 4 มาตรฐาน

มาตรฐานของการประเมินตามที่คณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินทางการศึกษาได้กำหนดไว้ (Finn. 1997; Mandaus Scriven & Stufflebeam. 1989; Stullfebeam & Shinkfiels. 1990; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2357; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2541) ประกอบด้วยมาตรฐานการ ประเมิน 4 ด้าน คือ มาตรฐานด้าน อรรถประโยชน์ (Utility standards) ประกอบด้วย 8 เกณฑ์ มาตรฐาน ด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards) ประกอบด้วย 3 เกณฑ์ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety standards) ประกอบด้วย 8 เกณฑ์ มาตรฐานด้านความถูกต้อง (accuracy standards)

ประกอบด้วย 11 เกณฑ์ รวมเกณฑ์ทั้งสิ้น 30 เกณฑ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มาตรฐานอรรถประโยชน์ (utility standards) ซึ่งเป็นการประเมินด้านกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 8 เกณฑ์ คือ

- 1.1 มีการระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
- 1.2 ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน ผู้ประเมินต้องรู้สิ่งที่มุ่งประเมิน
- 1.3 มีการรวบรวมข้อมูลครบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง
- 1.4 การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
- 1.5 รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
- 1.6 การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
- 1.7 รายงานการประเมินเสร็จทันสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
- 1.8 การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards) เป็นมาตรฐานเน้นความเป็นจริงของการประเมินประกอบด้วย 3 เกณฑ์ คือ

- 2.1 วิธีการประเมินสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง
- 2.2 การเป็นที่ยอมรับของผู้ถูกประเมินผู้ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 2.3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่ากับผลงาน สามารถนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน ขยายงานหรือล้มเลิก

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety standards) มุ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่อง กฎ ระเบียบ ศีลธรรม จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ประกอบด้วย 8 เกณฑ์ คือ

- 3.1 มีการกำหนดข้อตกลงอย่างเป็นทางการ
- 3.2 มีการแก้ปัญหาของการประเมินด้วยความซื่อสัตย์ ไม่ปิดเป็นความลับจริงอย่างสันติวิธี
- 3.3 รายงานการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย และคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน

3.4 มีการให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของบุคคลทั่วไปอย่างเปิดเผย มีการเผยแพร่ผลการประเมินและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้ศึกษาผลการประเมิน

3.5 มีการคำนึงถึงสิทธิส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

3.6 มีการเคารพในการปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.7 มีรายงานผลการประเมินที่สมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่น จุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน

3.8 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (accuracy standards) เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ตลอดจนวิธีเก็บข้อมูลตามหลักวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย 11 เกณฑ์คือ

4.1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน

4.2 มีการวิเคราะห์บริบทของการประเมินในรายงานการประเมินอย่างครอบคลุมและเพียงพอต่อการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 มีการบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน

4.4 มีการบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน

4.5 ใช้เทคนิคและเครื่องมือที่มีความตรง และได้มาซึ่งสารสนเทศที่มีความถูกต้องแม่นยำ

4.6 ใช้เทคนิคและเครื่องมือที่มีความเที่ยง และได้มาซึ่งสารสนเทศที่มีความคงเส้นคงวา

4.7 มีการจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และรายงาน

4.8 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.10 การลงสรุปที่มีเหตุผลและผลการประเมินสนับสนุน

4.11 มีการเขียนรายงานที่มีความเป็นปรนัย

กล่าวโดยสรุป ประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการวิจัยนี้ หมายถึง ระดับความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในด้านของผลผลิตของการดำเนินงานโดยพิจารณาจากความเหมาะสมของโปรแกรม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรม

บริบทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2558 มีจำนวน 3,281 โรงเรียน ซึ่งการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งหมายความว่าเยาวชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน และให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตร หรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับหรือระดับสูงขึ้นไปตามความพร้อมของครอบครัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546, หน้า 8) และในขณะนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2546, หน้า 13) ได้สรุปว่าการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เป็นการจัดประสบการณ์ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิต ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความสามารถและทักษะในการสื่อสารทั้งด้านการพูด การเขียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ ให้มีความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่จะใช้ในการดำรงชีวิต รวมถึงความมีจิตใจอันดีงาม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนา การอนุรักษ์สืบสารเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีวิสัยทัศน์ที่ทันต่อความก้าวหน้าในสังคมโลก โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย ตามรายงานการประเมินผลหนึ่งทศวรรษ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ, 2543, หน้า 2)

สรุปว่าเป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ชื่อว่า โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับและปัจจุบันเรียกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 เป็นต้นมา เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือรณรงค์ให้เด็กที่เรียนจบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 2 – 5) จึงได้กำหนดระเบียบ ว่าด้วยการขยายชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวางแผนการจัดการศึกษาในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เพียงพอกับประชากรวัยเรียนได้อย่างเหมาะสม เสมอภาคเป็นธรรม คุ่มค่า ประหยัดงบประมาณให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ คือ สถานศึกษาต้องผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาคารสถานที่เหมาะสม เพียงพอและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จำนวนนักเรียนที่จะเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่น้อยกว่า 40 คน มีครูที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่ได้รับผิดชอบ มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีครูเพียงพอในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักและมีศักยภาพ พร้อมที่จะรองรับการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตร

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในชนบทห่างไกลไม่มีความพร้อมตามระเบียบว่าด้วยการขยายชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 แต่ต้องขยายชั้นเรียนเพื่อรองรับประชากรในวัยเรียนให้ได้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ จึงต้องขยายชั้นเรียนในสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 ข, หน้า 7) กำหนดไว้ว่า พื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ ได้แก่ พื้นที่กันดาร ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ขาดสาธารณูปโภคปัจจัยพื้นฐาน พื้นที่เสี่ยงภัย ตะเข็บชายแดน ชายขอบ พื้นที่ยังมีโรคติดต่อชุกชุม พื้นที่สูงที่ไม่มีถนนติดต่อกับภายนอก บนเกาะ และพื้นที่ตามประกาศกระทรวงการคลังสำนักงานในพื้นที่พิเศษ

โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับการศึกษาภาคบังคับ โดยทั่วไปได้งบประมาณอุดหนุนทั่วไปรายหัวเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาเท่ากับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ส่วนใหญ่ จึงประสบปัญหาด้านงานวิชาการ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ นักเรียนขาดเรียน นักเรียนออกกลางคัน ด้านงานงบประมาณ ประสบปัญหา คือ เงินอุดหนุนไม่เพียงพอการเบิกจ่ายเงินล่าช้า ด้านงานบุคคลประสบปัญหาคือ ขาดแคลนครูในบางสาขาวิชา ครูสอนไม่ตรงเอก ด้านงานบริหารทั่วไปประสบปัญหาคือ จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอไม่มีห้องพิเศษการคมนาคมไม่สะดวก ผู้ปกครองไม่สนใจการศึกษาของนักเรียน

การออกแบบการวิจัยและพัฒนาโปรแกรม

การออกแบบการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาคั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอความหมายของการวิจัยและพัฒนา ลักษณะและรูปแบบการวิจัยและพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยและพัฒนา

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายและกล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาไว้อย่างหลากหลาย เช่น วรณี โสภประยูร (2546, หน้า 10 - 14) ได้ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาว่า เป็นการวิจัยที่นำเอาองค์ความรู้เดิมจากผลการวิจัยประเภทต่างๆ หรือนำสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่แล้วไปจัดกระทำต่อเป็นระบบอย่างต่อเนื่องทั้งในกระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนาที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นชุดโครงการวิจัยที่มีหลายโครงการวิจัยอย่างสมบูรณ์ เพื่อเป็นการต่อยอดของเดิมให้เพิ่มผลผลิตที่มีคุณค่าสูงเด่นชัดแน่นอน อันเป็นที่เชื่อถือ หรือยอมรับทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในสังคมได้อย่างแท้จริง รัตนะ บัวสนธิ (2552, หน้า 94) ได้ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาว่าเป็นการนำวิธีวิจัยมาเป็นกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่บุคคลและหน่วยงานนั้นจัดให้มีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นนั้นสามารถที่จะนำไปใช้ได้จริงตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นนี้มีลักษณะหลากหลาย เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ สิ่งของแนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ก็ได้ การวิจัยและพัฒนาสามารถที่จะนำไปใช้ได้ทุกวงการสาขาวิชาชีพ เช่น การวิจัยและพัฒนาสื่อวิธีการสอนต่างๆ ในวงการศึกษา เป็นต้น โดยทั่วไปแล้ว การวิจัยและพัฒนาจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ๆ

ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจหรือวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ
ผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย
ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์และขั้นตอนที่ 4 การประเมินปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ ในขั้นตอนดำเนินงาน
ทั้ง 4 นี้ อาจจะดำเนินหมุนเวียนสลับกัน จนกระทั่งท้ายที่สุดจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่
มีความสมบูรณ์เป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สามารถจะนำออกเผยแพร่ในเชิงพาณิชย์ได้ และ
องอาจ นัยพัฒน์ (2554, หน้า 232) ได้ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาว่าเป็น
กระบวนการแสวงหาความรู้หรือความเข้าใจในแง่มุมใหม่ๆ เกี่ยวกับผลผลิต กระบวนการ
และบริการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ แล้วประยุกต์ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการ
แสวงหาไปสร้างสรรค์หรือปรับปรุงให้เกิดผลผลิต กระบวนการและบริการใหม่เกิดขึ้น

จากคำกล่าวและความหมายข้างต้น สรุปความหมายของการวิจัยและพัฒนา
ได้ว่า เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้หรือความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับผลผลิต กระบวนการ
และบริการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วยการทำวิจัย (Research) แล้วประยุกต์ความรู้
ความเข้าใจที่ได้จากการแสวงหาไปสร้างสรรค์หรือปรับปรุงให้เกิดผลผลิต กระบวนการ
และบริการใหม่เกิดขึ้น จากการสร้างต้นแบบหรือผลิตภัณฑ์นวัตกรรมด้วยการดำเนินงานพัฒนา
(Development) และสามารถขยายผลจากต้นแบบการพัฒนาไปสู่ผู้ใช้ด้วยการเผยแพร่
(Dissemination)

2. ขั้นตอนการออกแบบการวิจัยและพัฒนา

รัตน์ะ บัวสนธิ์ (2554, หน้า 13 - 15) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็น
กระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันตามลำดับ กล่าวคือ ผลที่ได้รับจากการ
ดำเนินงานในขั้นตอนหนึ่งๆ จะได้รับการนำไปใช้สำหรับดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้
ในแต่ละขั้นตอนมิได้แยกกันโดยเด็ดขาด แต่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยทั่วไปแล้วการ
วิจัยและพัฒนาจะประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญๆ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา หรือ
ความต้องการ มีลักษณะของการดำเนินงานเป็นลักษณะของการวิจัยเอกสาร
(Documentary research) หรือการวิจัยเชิงสังเคราะห์ (Synthesis research) และการวิจัย
เชิงสำรวจ (Survey research)

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้างและประเมินนวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์
ซึ่งเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 กล่าวคือ เมื่อได้ผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 แล้ว

ก็นำผลมาใช้ในการออกแบบหรือวางแผนที่จะสร้างนวัตกรรมแล้วก็สร้างนวัตกรรมตามที่ออกแบบไว้ และเมื่อสร้างเสร็จก็จะมีการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ของนวัตกรรมและประเมินตรวจสอบความเหมาะสมก่อนที่จะนำนวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

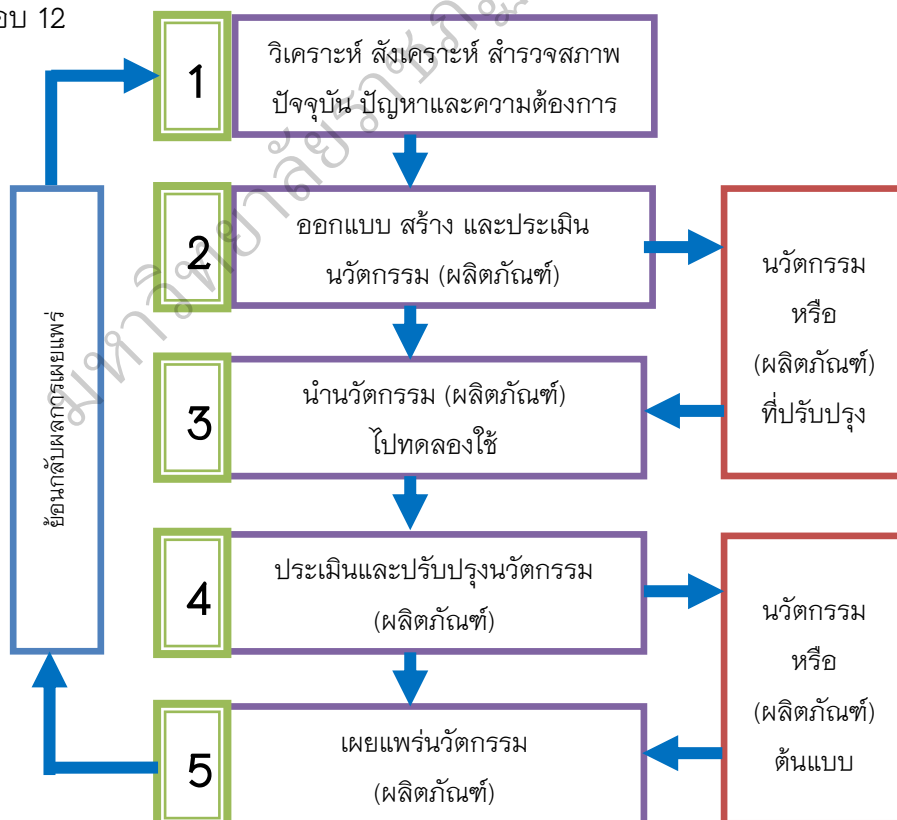
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้นวัตกรรมหรือการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมแล้ว ก็นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีการดำเนินงานเป็นไปตามลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม เพื่อนำผลที่ได้รับไปเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงนวัตกรรมให้สมบูรณ์ต่อไป ซึ่งจะดำเนินการในลักษณะการประเมินโครงการหรือการวิจัยเชิงประเมิน (Project evaluation or Evaluation research)

ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่วัตกรรม เป็นการเผยแพร่วัตกรรมที่ผ่านการทดลองใช้ ประเมินผลในภาพรวมและปรับปรุงขั้นสุดท้าย ออกสู่กลุ่มผู้ใช้ในวงกว้างต่อไป

ความสัมพันธ์ของขั้นตอนทั้ง 5 ของการวิจัยและพัฒนาแสดงได้ตาม

ภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 แสดงขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

ที่มา : รัตนะ บัวสนธ์ (2555, หน้า 15)

วิโรจน์ สารรัตน์ (2554, หน้า 151 – 154) กล่าวว่า หากนักวิจัยจะนำกรอบแนวคิดการวิจัยและพัฒนาไปใช้ในการออกแบบโปรแกรมในการพัฒนาวิชาชีพ ผู้วิจัยจะต้องเน้นการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นที่จะศึกษาวิจัยหรือที่ต้องการพัฒนาเพื่อที่จะนำไปสู่การกำหนดเป็นโปรแกรมการพัฒนาและได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีจากผู้ทรงคุณวุฒิและหรือผู้มีส่วนได้เสีย

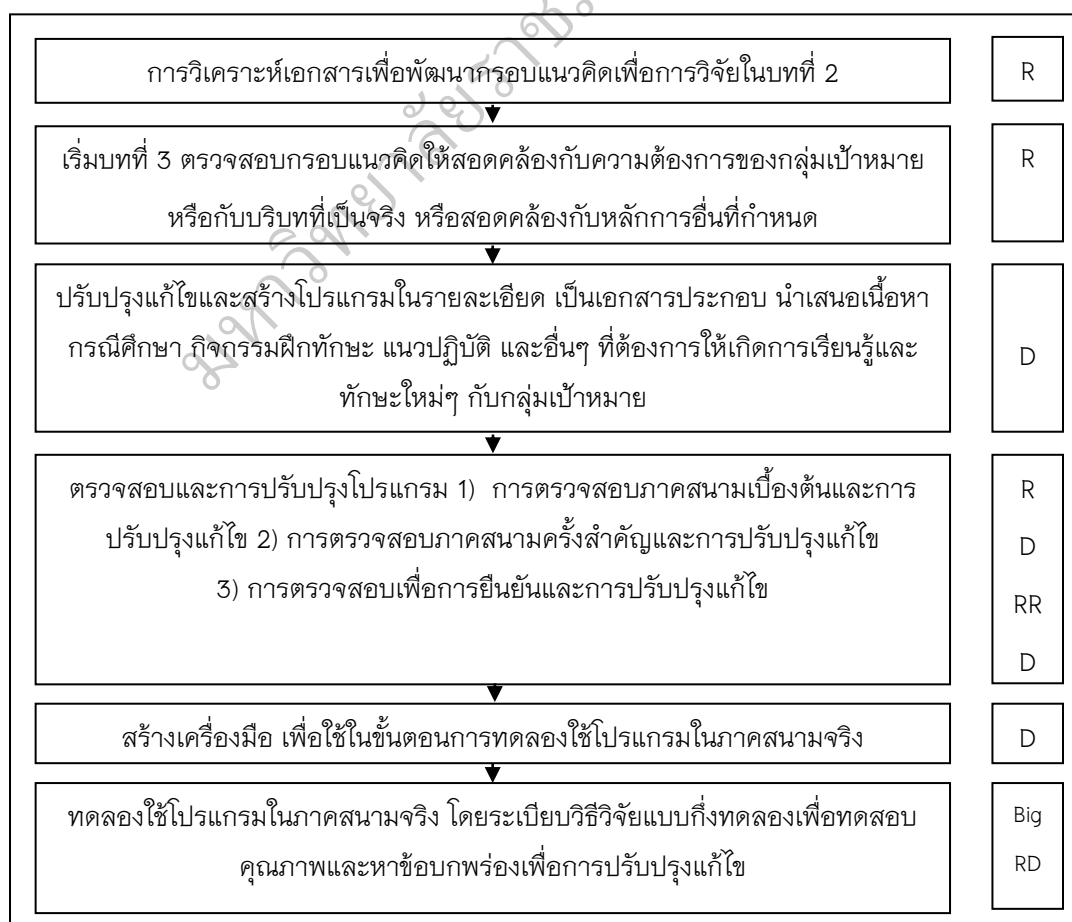
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างโปรแกรมในรายละเอียด โดยเฉพาะจากกรอบเหตุผลสัมพันธ์ในระดับโครงการนั้น จะเป็นเสมือนกรอบแนวคิดเพื่อนำไปสู่การนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย กรณีศึกษา กิจกรรมเพื่อการฝึกทักษะใดทักษะหนึ่ง แนวปฏิบัติในเรื่องนั้นๆ และอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและการปรับปรุงโปรแกรม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของ Borg (1982) ที่กล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขสื่อการเรียนการสอนทั่วไป ในกระบวนการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ ดังนี้ คือ ระยะที่ 1 การทดสอบภาคสนามเบื้องต้นและการปรับปรุงแก้ไข (Preliminary field testing and revision) ระยะที่ 2 การทดสอบภาคสนามครั้งสำคัญและการปรับปรุงแก้ไข (Main field testing and revision) และระยะที่ 3 การตรวจสอบเพื่อยืนยันและปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในขั้นตอนการทดลองใช้โปรแกรมภาคสนาม ซึ่งหากพิจารณาจากแนวคิดของ Guskey (2000, pp. 495 – 500) ได้อธิบายว่าควรมีแบบประเมินผล 5 ประเภท คือ 1) แบบประเมินปฏิกริยาของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อโปรแกรมเพื่อการปรับปรุงแก้ไข 2) แบบประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในความรู้และทักษะใหม่ที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในระดับโครงการแต่ละโครงการ 3) แบบประเมินการสนับสนุนและการเปลี่ยนแปลงขององค์การ 4) แบบประเมินการใช้ความรู้และทักษะใหม่ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและ 5) แบบประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในระดับโปรแกรม โดยการสร้างเครื่องมือในขั้นตอนหลังจากที่โปรแกรมได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนที่ 4 จนได้โปรแกรมที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (ค่า IOC สูงกว่า .50) นั้น วิโรจน์ สารรัตน์ (2554, หน้า 154) ให้เหตุผลว่า เพื่อให้ได้เครื่องมือการประเมินที่มีความตรงเชิงเนื้อหากับโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพแล้วนั้นเป็นเบื้องต้น แต่อย่างไรก็ตาม เครื่องมือที่สร้างขึ้น จะต้องมีการนำไปพัฒนาคุณภาพและทดสอบต่อไป เช่น การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการสอบถาม

ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ววิเคราะห์หาค่า IOC รวมทั้งการทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – experiment) รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เช่น The nonrandomized control group pretest–posttest design หรือ The time–series experiment หรือ control group, time series หรือ equivalent time – samples design เป็นต้น Leedy (1993) มีกิจกรรมหลักในการดำเนินการวิจัย คือ การใช้แบบประเมินการสนับสนุนและการเปลี่ยนแปลงขององค์การและแบบประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในระดับโปรแกรม หากเลือกใช้รูปแบบการวิจัย ที่มีการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยเพื่อให้ทราบผลก่อนดำเนินการทดลองใช้โปรแกรม จากนั้นจึงเป็นการใช้โครงการแต่ละโครงการที่บรรจุในโปรแกรมที่พัฒนาได้ในขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการพัฒนาวิชาชีพกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยหลังเสร็จสิ้นการพัฒนาของแต่ละโครงการก็มีการประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในความรู้และทักษะใหม่ที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในระดับโครงการแต่ละโครงการ แสดงภาพประกอบ 13 ดังนี้

ภาพประกอบ 13 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา

ที่มา : วิโรจน์ สารรัตนะ, 2554, หน้า 154

จากการศึกษาขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาของ รัตนะ บัวสนธ์ (2554, หน้า 13 – 15) และ วิโรจน์ สารรัตนะ (2554, หน้า 151 – 154) สรุปได้ว่าขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น โดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร

ชั้นที่ 2 การศึกษาสำรวจ

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 การประชุมกลุ่มเฉพาะ

ชั้นที่ 4 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรม

ชั้นที่ 5 การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม

3. บทวิเคราะห์โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1 ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับครูจากการใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างขอบข่ายงานโรงเรียนกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจะเกิดประสิทธิผลมากขึ้นเรื่อยๆได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในงาน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานการบริหารทั่วไป และเหตุผลที่มีเป้าหมายในการพัฒนาเป็นไปตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

เนื่องจกงานวิจัยนี้ มุ่งพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้จะสัมพันธ์กับงานโรงเรียนทั้ง 4 งานหลัก ดังนั้นผลจากการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ

เรียนรู้จะส่งผลกระทบต่อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แม้ว่าจะเกี่ยวข้องกับภาระงานของสถานศึกษา ทุกงาน

ดังนั้นเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate goal) หรือผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับครูจาก “โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม 6 ประเด็น ดังกล่าวข้างต้น มาใช้เป็นกรอบเพื่อประเมินผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับครูจากการใช้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการประเมินผลตามแบบประเมินประสิทธิภาพโปรแกรม

3.2 การพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ : พัฒนาในประเด็นอะไร ใช้รูปแบบการพัฒนาอย่างไร คาดหวังให้เกิดการเรียนรู้ อะไรและคาดหวังให้เกิดการปฏิบัติอะไร

3.2.1 ประเด็นในพัฒนา

จากผลการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำในตอนที่ 1 พบว่า แนวคิดของการพัฒนาภาวะผู้นำในปัจจุบันควรเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบารมี ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลทั้งต่อการศึกษาวิจัยและการนำไปประยุกต์ใช้ และจากผลการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และได้อำนาจองค์ประกอบย่อยของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ควรได้รับการพัฒนาในองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้จัดองค์ประกอบย่อยในแต่ละองค์ประกอบหลักโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและขอบข่ายงานโรงเรียนที่สัมพันธ์กับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวนโยบายและหลักสูตร ตลอดจนหลักการพื้นฐานทางการบริหาร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

3.2.1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีประกอบด้วย (1) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการและ (2) มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้

3.2.1.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย (1) มีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสารที่หลากหลาย (2) การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรสถานศึกษาและ (3) มีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา

3.2.1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ (3) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้

3.2.1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล ประกอบด้วย (1) มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ (2) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

3.2.1.5 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย (1) ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ (2) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ (3) มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

3.2.2 ใช้รูปแบบการพัฒนาอย่างไร

จากการพัฒนาวิชาชีพ 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการฝึกอบรม 2) รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหรือการปรับปรุง และ 3) รูปแบบการพัฒนาตนเอง ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะพิจารณาใช้อย่างผสมผสานกัน ดังนี้

3.2.2.1 รูปแบบการฝึกอบรม จัดในระยะเริ่มแรกของการดำเนินงานตามโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในลักษณะที่เป็น “การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อม การทำความเข้าใจ การศึกษาความรู้พื้นฐาน การสร้างความตระหนักในบทบาทภาระหน้าที่ การพัฒนาทักษะและการทำข้อตกลงร่วม ด้านครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ครูมีรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และครูมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีซึ่งอาจจัดด้วยวิธีการเชิงวิทยากร การศึกษาเอกสาร การระดมสมองและการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

3.2.2.2 รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหรือการ

ปรับปรุงเป็นรูปแบบพื้นฐาน เพราะการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาวิชาชีพบุคลากร ในระดับโรงเรียน (School wide level) ซึ่งทุกคนในโรงเรียนทั้งฝ่ายบริหารและครูผู้สอนต่าง มีส่วนร่วมในการพัฒนา

3.2.2.3 รูปแบบการพัฒนาตนเอง และรูปแบบการสืบค้นหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องเป็นระบบและยั่งยืน เน้นการสร้างชุมชน การเรียนรู้ การมีแหล่งเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ชัดเจน (Explicit knowledge) ทั้งเพื่อพัฒนาบุคลากรและเพื่อนำเอามาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยดำเนินกิจกรรม “วางแผนเพิ่มศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้” ขึ้นในโรงเรียน โดยร่วมกันกับผู้ร่วมโครงการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการสืบค้นข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เอกสารคู่มือ ตำราและผลงานวิจัย เพื่อเสริมสร้างความรู้ พื้นฐาน ความตระหนักในบทบาทภาระหน้าที่และการพัฒนาทักษะให้เป็นแหล่งพบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำงานร่วมกันของครูในโรงเรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม จากแนวคิดการใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพดังกล่าว ทำให้มี “โครงการ” ใน “โปรแกรม การพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในโรงเรียน ประถมศึกษา” 2 โครงการ โดยแต่ละโครงการ เมื่อมีการดำเนินงานแล้ว จะให้มีการ ประเมินปฏิบัติการของครูต่อโครงการแต่ละโครงการด้วย เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการ ปรับปรุงโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิผลต่อไป ดังนี้ 1) โครงการเสริมสร้าง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 2) โครงการเพิ่ม ศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

3.2.3 ความคาดหวังให้เกิดการเรียนรู้

การดำเนินตามในแต่ละโครงการดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลต่อพัฒนา การเรียนรู้ของครูในโรงเรียนตามความต้องการจำเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านครูใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2) ด้านครูสร้างรูปแบบการเรียนรู้และการสอนโดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ 3) ด้านครูมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านครูใช้เทคโนโลยีใน การวัดผลและการประเมินผล และ 5) ครูมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีโดยแต่ละด้านจะกำหนด ตัวชี้วัด (Indicators) จากแต่ละองค์ประกอบหลัก ดังตารางสังเคราะห์ที่กำหนดไว้ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับโครงการนั้นๆ นอกจากนี้จะประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนตามความ ต้องการจำเป็น 5 ด้านแล้ว ผู้วิจัยจะประเมินปฏิบัติการตอบสนอง และประเมินความคงทน ของครูในโรงเรียนนั้น ต่อการดำเนินงานตามโครงการที่กำหนดด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูล

ย้อนกลับ (Feedback) สำหรับการเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ปรับปรุงโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.2.4 ความคาดหวังให้เกิดการปฏิบัติ

ตามแนวคิดการพัฒนาวิชาชีพของวิโรจน์ สารรัตนะ (2554, หน้า 144) ว่าในการบรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาวิชาชีพครูโดยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบนั้น จะส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนไปด้วย ซึ่งผลจากการพัฒนาวิชาชีพครูที่จะส่งผลต่อความสำเร็จดังกล่าวนี้ ครูต้องนำเอาความรู้และทักษะใหม่ที่ไดรับนั้นไปปฏิบัติ ซึ่งหากพิจารณาจากผลการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังให้เกิดผลตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จากการปฏิบัติในขอบข่ายงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้านที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีการศึกษา ตามที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดังนี้

3.2.4.1 ขอบข่ายงานโรงเรียน 4 ขอบข่ายงาน ได้แก่ 1) งานบริหารวิชาการ 2) งานบริหารบุคคล 3) งานบริหารงบประมาณ และ 4) งานบริหารทั่วไป

จากบทวิเคราะห์โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้คำนึงถึงค่านิยมใหม่การพัฒนาวิชาชีพดังทัศนะของ Castetter & Young (2000, pp. 237 – 264) ดังนี้ คือ ใช้หลักการจากล่างขึ้นบน มีมุมมองที่กว้างขวางครอบคลุม เป็นโปรแกรมที่มีปฏิสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน มีการสร้างความมุ่งมั่น มุ่งให้ผู้รับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงระบบและครุร่วมมือเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การ วางแผนในระดับหน่วยงานผู้ปฏิบัติเน้นทั้งรายบุคคลและกลุ่ม เน้นเพื่อการปฏิบัติ เน้นให้เกิดผลลัพธ์จากการพัฒนา พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีจุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นยุทธศาสตร์เชิงระบบและมีจุดมุ่งหมายชัดเจน เน้นการซ่อมเสริม แก้ไขและพัฒนาความก้าวหน้า ริเริ่มร่วมกัน ทั้งฝ่ายบริหารและทีมงาน เป็นทั้งแบบทางการและไมทางการ มีส่วนร่วมในการวางแผน รับการสนับสนุนจากภายในและภายนอกตามความเหมาะสม มีการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง เป็นตัวแบบการพัฒนาวิชาชีพเชิงระบบ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ใช้การคิดอย่างเป็นระบบเพื่อการเปลี่ยนแปลงระบบและยังคำนึงถึงหลักการสร้างความมุ่งมั่น คือ 1) ให้ครูมีอิสระในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2) ให้การ

สนับสนุนช่วยเหลือในสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ 3) ช่วยขจัดปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินต่อไปได้

สรุปได้ว่า โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการพัฒนา การประเมินผล และภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2) ด้านการสร้างรูปแบบการเรียนรู้และการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล 4) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีลักษณะการวิจัยที่มุ่งให้ได้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ผ่านการวิจัยและพัฒนาหลายรอบ (R_1D_1 , R_2D_2 , R_3D_3 , ...) และมีการทดสอบประสิทธิภาพของโปรแกรม ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และสภาพการปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร

ชั้นที่ 2 การศึกษาสำรวจ

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

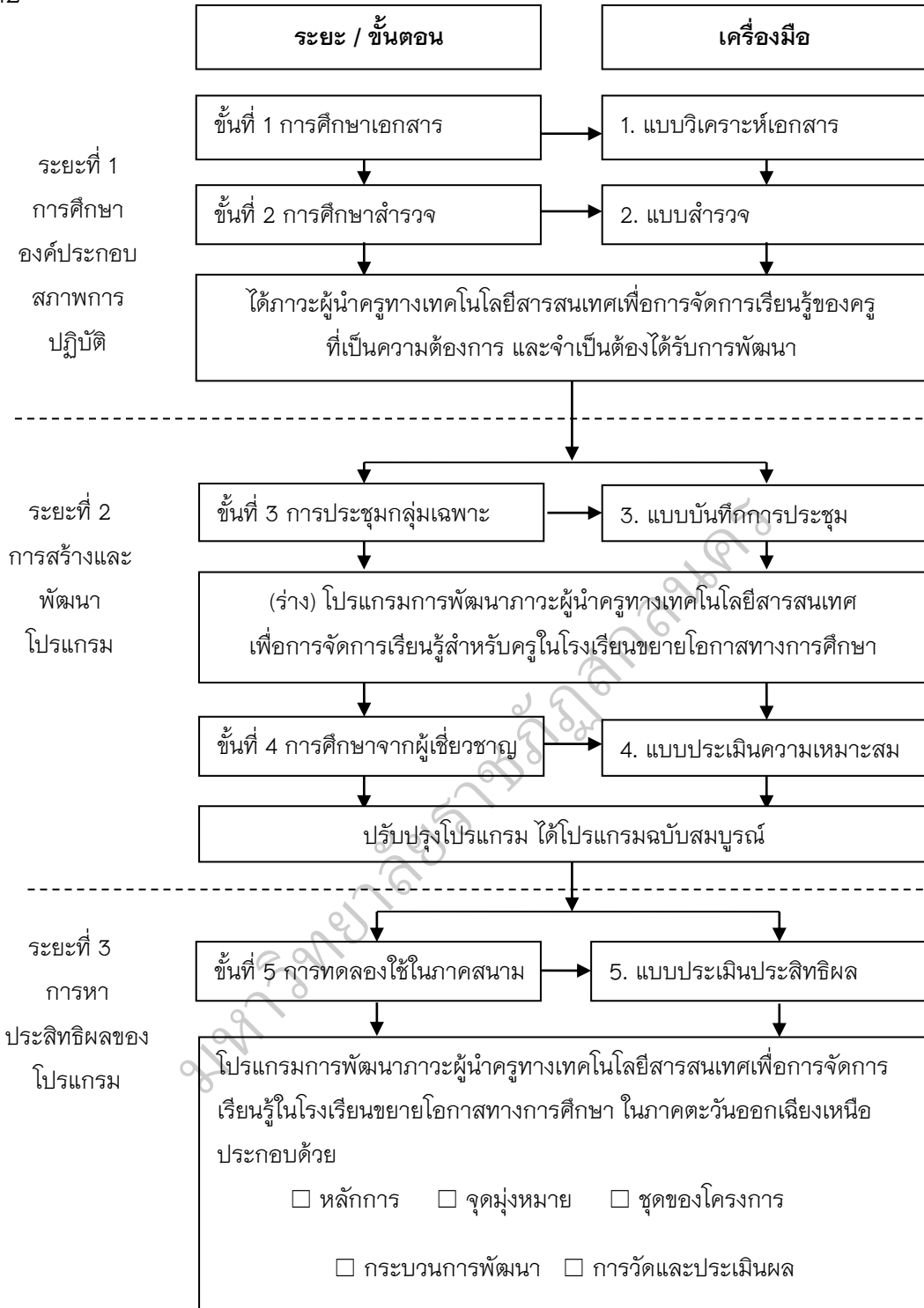
ชั้นที่ 3 การประชุมกลุ่มเฉพาะ

ชั้นที่ 4 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 การหาประสิทธิภาพของโปรแกรม

ชั้นที่ 5 การทดลองใช้ในภาคสนาม

จากขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังกล่าว สามารถแสดงเป็นภาพประกอบ 14 ดังนี้

ภาพประกอบ 14 ขั้นตอนการวิจัยและการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ และสภาพการปฏิบัติ

ในระยะที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลเพื่อให้ได้ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสภาพการปฏิบัติ มีรายละเอียด โดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้นดังนี้

ชั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร

การศึกษาเอกสารมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในเรื่องที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และเพื่อกำหนดองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อบันทึกข้อมูลในการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แหล่งข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ของครู 3) แผนนโยบายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) บริบทโรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) การออกแบบการวิจัยและพัฒนาโปรแกรม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยทำการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็นและบันทึกข้อมูลในแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

ขั้นที่ 2 การศึกษาสำรวจ

เป็นการสำรวจเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติความของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิดโดยแบ่งโครงสร้างคำถามออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ส่วนที่ 2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนที่ 3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และส่วนที่ 5 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ลักษณะคำถามจะเป็นรูปแบบ Likert's Scale มี 5 ระดับ มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายความว่า มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายความว่า มาก

ระดับคะแนน 3 หมายความว่า ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายความว่า น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายความว่า น้อยที่สุด

1.2 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ 2 ส่วน คือ การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ค่าอำนาจจำแนก และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา คือ

1.2.1.1 รศ.ดร.สายันต์ บุญใบ กรรมการบริหาร หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำ

1.2.1.2 รศ.ดร.ศิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์ กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนา

1.2.1.3 ผศ.ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษาคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.2.1.4 ดร.มานิตย์ อาษานอก หัวหน้าภาควิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.2.1.5 ดร.สุรัตน์ ดวงชาทม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา แล้วนำค่าที่ได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Congruency : IOC) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{โดยใช้สูตร } \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องกับนิยาม

ปฏิบัติการ (Index of Item Congruency : IOC)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

และให้คะแนน ดังนี้

1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับ

นियามปฏิบัติการ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องหรือ

ไม่สอดคล้องกับนियามปฏิบัติการ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับ

นियามปฏิบัติการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีค่าตั้งแต่ 0.6 – 1.00 และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .23 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์หาค่าตั้งแต่ 0.34 – 0.85

1.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Try-Out) จำนวน 50 คน กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่มีความยากง่ายเพียงใดจากนั้นจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นมากกว่า 0.8 จึงจะถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษาต่อกับกลุ่มตัวอย่างจริง จากการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.97 แยกรายองค์ประกอบดังนี้ได้สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี เท่ากับ 0.95 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เท่ากับ 0.98 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.97 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล เท่ากับ 0.94 5) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เท่ากับ 0.97

1.2.3 ปรับปรุงแบบสอบถาม ให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับการนำไปใช้จริงต่อไป

2. แหล่งข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลสำหรับการสำรวจ ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากกลุ่มประชากรการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 56,308 คน รวม 3,281 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นสำรวจ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 424 คน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) และผู้ให้ข้อมูลหลัก (Informant) คือ ครูผู้สอนโรงเรียนละ 1 คน ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage random sampling) โดยมีวิธีการสุ่มดังนี้

2.2.2.1 สุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 จากจำนวนทั้งหมด 20 จังหวัด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 จังหวัด ประกอบด้วย หนองคาย หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ นครพนม มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา ศรีสะเกษ อุบลราชธานี เลย

2.2.2.2 แต่ละจังหวัด สุ่มสำนักงานเขตพื้นที่ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 35 จากจำนวนทั้งหมด 33 เขต ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 เขต ประกอบด้วย หนองคาย เขต 2 จำนวน หนองบัวลำภู เขต 2 กาฬสินธุ์ เขต 2 นครพนม เขต 1 มหาสารคาม เขต 1 ชัยภูมิ เขต 3 นครราชสีมา เขต 2 ศรีสะเกษ เขต 3 อุบลราชธานี เขต 2 เลย เขต 1

ตาราง 12 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จังหวัด	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
1. หนองคาย	1	28	-	-
	2	18	√	18
2. หนองบัวลำภู	1	50	-	-
	2	33	√	33
3. กาฬสินธุ์	1	37	-	-
	2	51	√	51
	3	58	-	-
4. นครพนม	1	40	√	40
	2	42	-	-
5. มหาสารคาม	1	38	√	38
	2	47	-	-
	3	31	-	-
6. ชัยภูมิ	1	57	-	-
	2	45	-	-
	3	47	√	47
7. นครราชสีมา	1	37	√	37
	2	47	√	47
	3	62	-	-
	4	57	-	-
	5	72	-	-
	6	53	-	-
	7	85	-	-

ตาราง 12 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน	เขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน
8. ศรีสะเกษ	1	70	-	-
	2	40	-	-
	3	58	√	58
	4	59	-	-
9. อุบลราชธานี	1	55	-	-
	2	49	√	49
	3	55	-	-
	4	25	-	-
	5	91	-	-
10. เลย	1	42	√	42
	2	51	-	-
	3	12	-	-
รวม	33	1642	11	424

หมายเหตุ √ หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดส่งและรับแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 424 ชุด ในช่วงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

3.2 ตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบดูความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.3 นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลโดยนำเสนอในรูปแบบของตารางและอภิปรายผลประกอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

4.2 ผู้ทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็น โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 72)

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

4.3 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการประเมินระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

ช่วงของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น

4.51 – 5.00 มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

หลังจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาสำรวจ ผู้วิจัยได้ความต้องการจำเป็นที่ต้องที่สามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูสำหรับการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการพัฒนา ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย สามารถพัฒนาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาเพื่อใช้ในการยกร่างโปรแกรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็น ต้องได้รับการพัฒนามีหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา โครงการ กิจกรรม การวัดและประเมินผลมีอะไรบ้าง และมีรายละเอียดเพื่อการปฏิบัติเป็นอย่างไรในขั้นตอนต่อไป

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม

เป็นการดำเนินการสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 3 การประชุมกลุ่มเฉพาะ

เพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติยิ่งขึ้นในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา มีหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงการ และมีรายละเอียดเพื่อการปฏิบัติ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบบันทึกการประชุม เป็นแบบบันทึกที่ใช้บันทึกรายละเอียดที่ได้จากการประชุมกลุ่มเฉพาะเกี่ยวกับการยกร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงการ ดังนี้

1.1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มเฉพาะ

1.1.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการประชุม แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็น

1.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ ได้ร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2. แหล่งข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลสำหรับการเก็บข้อมูล จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 3 คน กลุ่ม

ที่ 2 คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดกลาง จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 3 คน รวมจำนวน 9 คน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการประชุม ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็นและบันทึกข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ

5. การยกร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยกำหนดโครงสร้างของโปรแกรมไว้ดังนี้

5.1 หลักการ

ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ประชุมกลุ่มเฉพาะและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

5.2 จุดมุ่งหมาย

ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ประชุมกลุ่มเฉพาะและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่ได้มีการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 โดยใช้เทคโนโลยีในการวัดและการประเมินผล เพื่อให้ครูมีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

5.3 ชูตของโครงการ

เป็นแผนการดำเนินงานเพื่อให้ครูได้พัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเพื่อการ

ปฏิบัติ คือหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนดำเนินงาน ระยะเวลา
 ดำเนินการ งบประมาณ ผู้ที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาในบทที่ 2
 ชุดโครงการประกอบด้วยโครงการ 2 โครงการ ดังนี้

5.3.1 โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนัก

ความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
 ซึ่งใช้รูปแบบการพัฒนาความรู้พื้นฐาน และการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี
 สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาด้วยตนเอง

5.3.2 โครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา

ตนเอง การเรียนรู้ด้วยการสืบค้นที่จะส่งผลให้เป็นการพัฒนาวิชาชีพที่ต่อเนื่องเป็นระบบ
 และยั่งยืน ซึ่งใช้รูปแบบการพัฒนาโดยการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและการ
 ประชุม เชิงปฏิบัติการ

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอให้เห็นเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการ
 วิจัยที่ชัดเจนขึ้น ดังกรอบเหตุผลสัมพันธ์ดังตาราง 13 -14

ตาราง 13 กรอบเหตุผลสัมพันธ์โครงการเสริมสร้างภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
 เพื่อการจัดการเรียนรู้

สาระสำคัญของโครงการ	ตัวบ่งชี้แสดงเวลา ปริมาณและคุณภาพ	แหล่ง ข้อมูล	เงื่อนไขประกอบ ที่สำคัญ
วัตถุประสงค์ของโปรแกรม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	-ทดลองภาคสนาม 1 ภาคเรียน -ผู้ร่วมโปรแกรม 53 คน เกิดการเรียนรู้ ใหม่และมีการนำไปใช้ใน การปฏิบัติงาน 4 งาน	-ผู้ร่วม โปรแกรม -ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย	-ขอข่ายการ บริหารงานโรงเรียน 4 งาน
วัตถุประสงค์โครงการเพื่อสร้าง ความตระหนัก ความรู้และความ เข้าใจการศึกษาความรู้พื้นฐาน การสร้างความตระหนักใน บทบาท การพัฒนาทักษะ และการ ทำข้อตกลงร่วม	-จัดโครงการ 2 วัน -ผู้ร่วมโครงการ 53 คน	- ผู้ร่วม โครงการ	-ยึดค่านิยมใหม่ใน การพัฒนาวิชาชีพ -การรวมพลังและ มีส่วนร่วม -ตระหนักถึงการ พัฒนาวิชาชีพที่

ตาราง 13 (ต่อ)

สาระสำคัญของโครงการ	ตัวบ่งชี้แสดงเวลา ปริมาณและคุณภาพ	แหล่ง ข้อมูล	เงื่อนไขประกอบ ที่สำคัญ
			ส่งผลต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน
<p>ผลงานที่คาดหวัง</p> <p>ด้านความรู้พื้นฐาน มีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับ</p> <p>- ความคาดหวังและขอบข่าย งานโรงเรียน 4 ขอบข่ายงานที่ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน</p> <p>- ทฤษฎีและแนวนโยบายการ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้ในโรงเรียน</p> <p>- ทฤษฎีภาวะผู้นำและภาวะผู้นำ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้ในโรงเรียน</p> <p>- การพัฒนาวิชาชีพบุคลากรใน สถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียน</p> <p>- การวางแผนเพื่อการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนางาน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้</p> <p>- บทบาทผู้นำ เช่น การจูงใจ การ สื่อสาร บริหารกลุ่ม สร้างเครือข่าย</p> <p>- บทบาทการเป็นศูนย์กลาง ข้อมูลสารสนเทศ เช่น การนิเทศ ภายใน การพัฒนาฐานข้อมูล การ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของงาน บริหารโรงเรียน</p>	<p>- ผู้ร่วมโครงการมี วิสัยทัศน์ และมีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ ในการบริหารตาม เกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>- ข้อตกลงร่วม เป้าหมายและแนว ปฏิบัติ การแสดง บทบาทภาวะผู้นำทาง เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้</p> <p>- แผนพัฒนางาน เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้</p>	<p>- ผู้ร่วม โครงการ</p>	<p>- การจัดทำสื่อ ประกอบการสร้าง ความตระหนัก การทำความเข้าใจ การศึกษาความรู้ พื้นฐาน การสร้าง ความตระหนักใน บทบาท การพัฒนา ทักษะและการสร้าง ความตระหนักร่วม ในองค์ประกอบด้าน การมีวิสัยทัศน์ และด้านการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้ในการ บริหาร</p> <p>- ความร่วมมือของ ผู้ร่วมโครงการ</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

สาระสำคัญของโครงการ	ตัวบ่งชี้แสดงเวลา ปริมาณและคุณภาพ	แหล่งข้อมูล	เงื่อนไขประกอบ ที่สำคัญ
ด้านทักษะ มีทักษะเกี่ยวกับ -การวางแผนเพื่อการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนางาน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้			
กิจกรรมและทรัพยากรที่ใช้ ด้านความรู้พื้นฐาน -การบรรยายของวิทยากรและ การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	-การพัฒนาความรู้ พื้นฐาน 1 วัน การ	-ผู้ร่วม โครงการ	-วิทยากรที่มี ความรู้ความ
-แบ่งกลุ่มศึกษาเอกสาร -แบ่งกลุ่มศึกษาเอกสารอื่น -แบ่งกลุ่มย่อยระดมสมองเพื่อ สรุปความรู้ความเข้าใจ นำเสนอ ผลงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านบทบาท -แบ่งกลุ่มระดมสมองเพื่อ กำหนด เป้าหมายและแนวปฏิบัติ การนำเสนอผลงาน และกำหนดเป็น ข้อตกลงร่วมด้านทักษะ -ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อ การวางแผน ในองค์ประกอบด้าน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา งาน เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้และกลไกสนับสนุน การนำแผนสู่การปฏิบัติ ตามกรอบ ภาระงานโรงเรียนทั้ง 4 งาน ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	พัฒนาบทบาท และ การพัฒนาทักษะภาวะ ผู้นำทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อ การจัดการเรียนรู้ 1 วัน -คำวัสดุอุปกรณ์ วิทยากร และอื่นๆ	-ไปงาน -ฝ่ายการ เงิน	เชี่ยวชาญ การ พัฒนาบทบาท และ การพัฒนาทักษะ ภาวะผู้นำทาง เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการ จัดการเรียนรู้ -ผู้ร่วมโครงการที่ ร่วมในทุกกิจกรรม อย่างเข้มข้น -แหล่งทุน สนับสนุนการเงิน และวัสดุอุปกรณ์

ตาราง 14 กรอบเหตุผลสัมพันธ์โครงการเพิ่มศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

สาระสำคัญของโครงการ	ตัวบ่งชี้แสดงเวลา ปริมาณและคุณภาพ	แหล่งข้อมูล	เงื่อนไขประกอบ ที่สำคัญ
วัตถุประสงค์ของโปรแกรม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	<ul style="list-style-type: none"> - ทดลองภาคสนาม 1 ภาคเรียน - ผู้ร่วมโปรแกรม 53 คน เกิดการเรียนรู้และ ได้รับทักษะใหม่ และมี การนำไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน บริหาร โรงเรียน 4 งานและ ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ร่วม โปรแกรม - ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย 	<ul style="list-style-type: none"> - สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน - คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ตาม หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551
วัตถุประสงค์โครงการ เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา ตนเอง การเรียนรู้ด้วยการสืบค้น และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่จะ ส่งผลให้เป็นการพัฒนาวิชาชีพที่ ต่อเนื่อง เป็นระบบและยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> - 1 ภาคเรียน - ผู้ร่วมโครงการ 53 คน - ผลงานวิจัยหรือ นวัตกรรมอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ร่วม โครงการ 53 คน 	<ul style="list-style-type: none"> การสร้าง ความ ตระหนัก ความ เข้าใจ เพื่อการรวม พลังกันอย่างจริงจัง และตระหนักถึง ประโยชน์ต่อวิชาชีพ อันจะพึงเกิดจาก พลังความร่วมมือ
ผลงานที่คาดหวัง ผู้ร่วมโครงการวางแผนเพิ่ม ศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันจัดหาวัสดุ	<ul style="list-style-type: none"> - 1 ภาคเรียน - โรงเรียนมีความ พร้อม ทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ตำรา 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ร่วม โครงการ 53 คน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร ตำรา สื่อ คอมพิวเตอร์ ระบบสืบค้นที่มี

ตาราง 14 (ต่อ)

สาระสำคัญของโครงการ	ตัวบ่งชี้แสดงเวลา ปริมาณและคุณภาพ	แหล่งข้อมูล	เงื่อนไขประกอบ ที่สำคัญ
<p>อุปกรณ์ เอกสาร ตำรา คอมพิวเตอร์ และอื่นๆ และร่วมกันใช้ประโยชน์ ร่วมกัน เพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อการสืบค้นข้อมูล เพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมอง และเพื่อเป็นการปฏิบัติการในการ ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกัน ใน ลักษณะต่อยอดจากความรู้พื้นฐาน การตระหนักในบทบาท และทักษะที่ ได้จากโครงการวางแผนเพิ่ม ศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนรู้</p>	<p>คอมพิวเตอร์และอื่นๆ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ -ผู้ร่วมโครงการได้รับ ความสะดวกในการ สืบค้นข้อมูล มี แหล่งข้อมูลเพียงพอ และหลากหลาย</p>		<p>ความพร้อม ทันสมัย ใช้งานที่ สะดวก - โรงเรียนมี บรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดสถานที่สำหรับ สืบค้น ศึกษาอย่าง เหมาะสม - ผู้ร่วมโครงการ มีความรู้สึกเป็น เจ้าของร่วมกัน</p>
<p>กิจกรรม -ผู้ร่วมโครงการเพื่อการศึกษา สร้างจิตสำนึกของความรู้สึกเป็น เจ้าของร่วมกัน -ผู้ร่วมโครงการร่วมกันใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อสืบค้นข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประชุมสัมมนา กลุ่มย่อย ระดมสมอง และประชุม เชิงปฏิบัติการร่วมกันในลักษณะต่อ ยอดจากความรู้พื้นฐาน ในบทบาท และทักษะที่ได้รับจากโครงการ วางแผนเพิ่มศักยภาพครูฯ ที่ ดำเนินการในระยะเริ่มแรกและใน ลักษณะที่ให้</p>	<p>-ผู้ร่วมโครงการ 53 คน ร่วมมือร่วมใจ กันระดมทรัพยากร - ร่วมกันจัดทำ ข้อตกลงการใช้และการ พัฒนา</p>	<p>-ผู้ร่วม โครงการ 53 คน - เอกสาร เกี่ยวกับ ข้อตกลงร่วม หรือบันทึก การประชุม</p>	<p>-ผู้ร่วมโครงการเห็น คุณค่าในการ ร่วมกันพัฒนา</p>

ตาราง 14 (ต่อ)

สาระสำคัญของโครงการ	ตัวบ่งชี้แสดงเวลา ปริมาณและคุณภาพ	แหล่งข้อมูล	เงื่อนไขประกอบ ที่สำคัญ
<p>การพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษา เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และ เป็นไปอย่างยั่งยืน</p> <p>- ผู้ร่วมโครงการ ร่วมกัน ประเมินผลการใช้ประโยชน์ การ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาที่ให้ผล การพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษาที่ ต่อเนื่อง เป็นระบบ และเป็นไปอย่าง ยั่งยืนต่อไป</p>		-บันทึกผล การเรียนรู้ รายสัปดาห์	

ขั้นที่ 4 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการตรวจสอบโปรแกรม
การพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
และพัฒนา จำนวน 3 ราย คือ 1) รศ.ดร.สายันต์ บุญใบ กรรมการบริหารหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2) รศ.ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ กรรมการบริหาร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และ 3) รศ.ดร.กชกร ธิปัตติ ประธานสาขาวิชา
การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อให้
ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและกระบวนการวิจัยและพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้าน
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำนวน 3 รายคือ 1) ดร.อนุรักษ์ อุปพงษ์ รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓ 2) ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์
ศึกษานิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ และ 3) ดร.รสริน อะปะหัง
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บึงกาฬ เพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ราย คือ

1) ดร.ประกอบ จันทรทิพย์ ศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี 2) ดร.เพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร ศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร และ 3) ดร.เทวรัฐ โตไถยะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศกนคร เขต 1 เพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาการ นำไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้วิธีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม ผลจากการดำเนินงานวิจัยในขั้นที่ 1 – 2 จะได้ “โปรแกรมการพัฒนาภาวะ ผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา” ในรายละเอียดที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นต้อง ได้รับการพัฒนา มีหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงการ และมีรายละเอียดเพื่อการปฏิบัติ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองในภาคสนามเพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรมต่อไป

ระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรม

ระยะที่ 3 เป็นการหาประสิทธิผลของโปรแกรมโดยใช้วิธีการทดลองภาคสนาม ซึ่งใช้แบบประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความ เหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม

1. การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม

การทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 44) ดำเนินการในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศกนคร เขต 1 จำนวน 53 คน และมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ วันที่ 25 – 27 พฤศจิกายน 2560

1.2 การทดสอบความรู้ ประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ก่อนดำเนินการพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้ โดย

ใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนทอุทิศ 5) จำนวน 53 คน ทำแบบทดสอบและแบบประเมินความสามารถก่อนการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการรู้

1.3 การพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีการพัฒนาตนเองจากคู่มือเมื่อทำแบบทดสอบและประเมินความสามารถ ก่อนการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว จึงได้เนินการพัฒนาภาวะผู้นำตามคู่มือที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเรียนรู้ด้วยตนเองจากคู่มือในแต่ละองค์ประกอบ ฟังบรรยายจากวิทยากร ทำกิจกรรมกลุ่ม นำเสนอต่อไป

1.4 การดำเนินการหลังการพัฒนาเรียบร้อยแล้ว เมื่อผู้เข้ารับการพัฒนาได้ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความรู้ ประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม หลังการเข้ารับการพัฒนา และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.5 การศึกษาดูงาน เรื่องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนอนุบาลสกลนครและโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ปฏิบัติจริงและประสบผลสำเร็จมาแล้ว เพื่อครูจะได้นำมาปฏิบัติในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนทอุทิศ 5) ต่อไป

1.6 การปฏิบัติจริงในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนทอุทิศ 5) คณะครูได้นำเอกสารประกอบการพัฒนาไปใช้ในโรงเรียนเพื่อการปฏิบัติจริง เป็นระยะเวลา 3 เดือน คือ เดือนพฤศจิกายน 2560-มกราคม 2561

2. การสร้างเครื่องมือประเมินผลโปรแกรม

การประเมินประสิทธิผลโครงการทั้ง 2 โครงการของโปรแกรม ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือประเมินประสิทธิผลการทดลองใช้โปรแกรมของแต่ละโครงการในภาคสนาม 5 ประเภท แนวทางการสร้างเครื่องมือเพื่อการทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม และได้นำเสนอรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือแต่ละประเภท คือ

2.1 แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบความรู้ของผู้ร่วมพัฒนาตามโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อนำไปทดสอบว่าผู้ร่วมพัฒนาตามโปรแกรมเกิดความรู้ตาม

กรอบของภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประเด็นการทดสอบเป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์เนื้อหา และการทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดเนื้อหาที่ต้องการจะวัดความรู้และจำนวนแบบทดสอบในแต่ละด้าน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ทางใช้เทคโนโลยี 2) การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลและ 5) การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.2 ดำเนินการเขียนข้อคำถามเพื่อสร้างเป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือก 4 ตัวเลือกในการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยจะคำนึงถึงการเขียนข้อทดสอบให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการทดสอบและถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน

2.1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาประเด็นที่ต้องการทดสอบถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.3.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในการโดยการนำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเรียนปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

1) ดร.อนุรักษ์ อุปพงษ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓

2) ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3) ดร.รสริน อะปะหัง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

4) นายนายอนุชิต กลิ่นกำเนิด ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสระยายโสมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

5) นายวีรชน นามโคตร ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดอินทาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แล้วนำค่าที่ได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Congruency : IOC) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{โดยใช้สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

(Index of Item Congruency : IOC)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

และให้คะแนน ดังนี้

1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับนิยาม

ปฏิบัติการ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อประเมินนั้นสอดคล้องหรือไม่

สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อประเมินนั้นไม่สอดคล้องกับนิยาม

ปฏิบัติการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อประเมินที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อประเมินจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ตรวจสอบแบบทดสอบแล้วเห็นว่าแบบทดสอบทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและจากวิเคราะห์ค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.60 – 1.00

2.1.3.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Try-Out) จำนวน 50 ชุดกับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบว่าข้อประเมินสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่มีความยากง่ายเพียงใดจากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบประเมินมากกว่า 0.8 จึงจะถือได้ว่าแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

2.1.4 ปรับปรุงแบบทดสอบ ให้เป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับการนำไปใช้จริงต่อไป

2.1.5 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านโพนแพง
(เจียรนวนนทอุทิศ 5)

2.1.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบทดสอบ แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์และสรุป

2.1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบ เพื่อนำไปหาค่าความแตกต่างของคะแนนต่อไป

2.2 แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

แบบประเมินประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ประเมินการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อโครงการแต่ละโครงการ มีขั้นตอนการสร้างและและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.2.2 กำหนดโครงสร้างของประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.2.3 ดำเนินการเขียนข้อประเมินเพื่อสร้างเป็นแบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ที่มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ในการสร้างแบบประเมิน ผู้วิจัยจะดำเนินการเขียนข้อประเมินให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการประเมินและถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินพร้อม ทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.4.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ในการโดยการนำแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเรียนปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

1) ดร.อนุรักษ์ อุปพงษ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๓

2) ดร.ไสว พลพุทธา ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าดอกคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3) ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์ศึกษานิเทศก์ชำนาญ

การพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

4) ดร.รสริน อะปะหัง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน

ชุมชนบ้านซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

5) นายวีรชน นามโคตร ครูชำนาญการ โรงเรียนวัด

อินทาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แล้วนำค่าที่ได้วิเคราะห์ดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of Item Congruency : IOC) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{โดยใช้สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องกับนิยาม

ปฏิบัติการ (Index of Item Congruency : IOC)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

และให้คะแนน ดังนี้

1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับ

นิยามปฏิบัติการ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อประเมินนั้นสอดคล้องหรือ

ไม่สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อประเมินนั้นไม่สอดคล้องกับ

นิยามปฏิบัติการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อประเมินที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อประเมินจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ตรวจสอบแบบประเมินแล้วเห็นว่าแบบประเมินทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .23 ขึ้นไป

2.2.4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินที่

สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Try-Out) จำนวน 50 ชุดกับกลุ่ม

ประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบว่าข้อประเมินสามารถสื่อ

ความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่มีความยากง่าย

เพียงใดจากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ในการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์

แอลฟา (Alpha Coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบประเมินมากกว่า 0.8 จึงจะถือ

ไต่ถามแบบประเมินมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

2.2.5 ปรับปรุงแบบประเมิน ให้เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์สำหรับการนำไปใช้จริงต่อไป

2.2.6 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านโพนแพง
(เจียรนวนนท์อุทิศ 5)

2.2.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมิน แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์

2.2.8 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินเพื่อใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2.3 แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม เป็นแบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สอบถามภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับในการนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแต่ละโครงการ แบบประเมินเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

2.3.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินเพื่อประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม

2.3.3 ดำเนินการเขียนข้อคำถามเพื่อสร้างเป็นแบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโครงการที่มีลักษณะเป็นแบบประเมิน แบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ในการสร้างแบบประเมิน ผู้วิจัยจะคำนึงถึงการเขียนข้อประเมินให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการประเมินและถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.3.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินพร้อม ทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.4.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ในการโดยการนำแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเรียนปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

1) ดร.ไสว พลพุกุทา ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าดอกคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21

2) ดร.ชวนะ ทวีอุทิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนศรีชมภูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3) ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

4) ดร.รสริน อะปะหัง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

5) นายอนุชิต กลิ่นกำเนต ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสระยายโสมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 แล้วนำค่าที่ได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Congruency : IOC) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{โดยใช้สูตร } \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ (Index of Item Congruency : IOC)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

และให้คะแนน ดังนี้

1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับ

นิยามปฏิบัติการ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้อง

หรือไม่สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้อง

กับนิยามปฏิบัติการ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อประเมินจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ตรวจสอบแบบประเมินแล้วเห็นว่าแบบประเมินทุกข้อที่ผู้วิจัย

สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้ออกวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .23 ขึ้นไป

2.3.4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Try-Out) จำนวน 50 ชุดกับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่มีความยากง่ายเพียงใดจากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบประเมินมากกว่า 0.8 จึงจะถือได้ว่าแบบประเมินมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.98

2.3.5 ปรับปรุงแบบประเมิน ให้เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์สำหรับการนำไปใช้จริงต่อไป

2.3.6 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5)

2.3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินแล้วทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินเพื่อประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

2.4 แบบบันทึกการศึกษาดูงาน เป็นแบบบันทึกความรู้ที่ได้รับจากการไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนอนุบาลสกลนครและโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา เรื่อง การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลประเมินผล การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อความสอดคล้องกับเนื้อหา แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลสกลนคร และโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึก และนำมาวิเคราะห์ สรุปเป็นประเด็นต่างๆ

2.5 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน

และนักเรียน เกี่ยวกับการนำความรู้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลประเมินผล การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อความสอดคล้องกับเนื้อหา แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน โรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ สรุปเป็นประเด็นต่างๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ได้แบ่งการนำเสนอโดยยึดความมุ่งหมายของการวิจัยเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และสภาพการปฏิบัติ ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม และระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรม ตามลำดับดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และสภาพการปฏิบัติ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระยะที่ 1 เพื่อให้ได้องค์ประกอบและสภาพการปฏิบัติ ดังนี้

ชั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร

จากการศึกษาสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเนื้อหาซึ่งครอบคลุมเนื้อหาในเชิงแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบริบทของโรงเรียนที่เป็นหน่วยในการปฏิบัติ เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามาดตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีประกอบด้วย 1.1) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการและ 1.2) มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย 2.1) มีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่หลากหลาย 2.2) การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรสถานศึกษาและ 2.3) มีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3.1) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3.2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ 3.3) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลประกอบด้วย 4.1) มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ 4.2) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 5.1) ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5.2) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ 5.3) มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	303	71.50
หญิง	121	28.50
รวม	424	100
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	113	26.70
ปริญญาโท	287	67.70
ปริญญาเอก	24	5.60
รวม	424	100

ตาราง 15 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาดโรงเรียน		
เล็ก	78	18.40
กลาง	310	73.10
ใหญ่	36	8.50
รวม	424	100

จากตาราง 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 71.50) ระดับการศึกษาปริญญาโท (ร้อยละ 67.70) เป็นครูโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 73.10)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำเสนอในตาราง 16 – 20 ดังต่อไปนี้

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	3.81	.55	มาก
2. การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.82	.55	มาก
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.62	.70	มาก
4. การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	3.63	.60	มาก
5. การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.02	.71	มาก
รวม	3.78	.52	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) และมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.82$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.81$) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล (3.63) และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.62$)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ครูมีการวางแผนการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในสถานศึกษา	3.85	.78	มาก
2. ครูมีการวางแผนการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน	3.75	.80	มาก
3. ครูปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา อย่างจริงจังจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์	3.88	.77	มาก
4. ครูนำเสนอวิสัยทัศน์กับผู้บริหารสถานศึกษาและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	4.04	.73	มาก
5. ครูมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีและนำมาใช้ได้เหมาะสม	3.71	.65	มาก
6. ครูมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่เป็นจริงในบริบทของสังคมนั้นๆ	3.66	.72	มาก
7. ครูสร้างการยอมรับในการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน	3.68	.69	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
8. ครูแนะนำและให้การช่วยเหลือให้บุคลากรในสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้อย่างจริงจัง	3.75	.85	มาก
9. ครูมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.71	.86	มาก
10. ครูแนะนำประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนที่ถูกต้อง	4.09	.80	มาก
รวม	3.81	.55	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูแนะนำประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.09$) ครูนำเสนอวิสัยทัศน์กับผู้บริหารสถานศึกษาและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.04$) และ ครูปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา อย่างจริงจัง จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ครูออกแบบเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย	3.65	.62	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2. การจัดทำแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา	3.48	.63	มาก
3. ครูบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน	3.61	.69	มาก
4. ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจวัตรประจำวัน	4.14	.66	มาก
5. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนางานในหน้าที่ของตนเอง	3.89	.77	มาก
6. ครูมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการฝึกอบรม	3.81	.81	มาก
7. ครูกำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.63	.79	มาก
8. ครูจัดสรรเวลาให้กับนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	.80	มาก
9. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.12	.70	มาก
10. ครูตื่นตัวในการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.96	.70	มาก
รวม	3.82	.55	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจวัตรประจำวัน ($\bar{X} = 4.14$) ครูมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.12$) และครูตื่นตัวในการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.96$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ
ภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	3.71	.74	มาก
2. ครูแก้ปัญหาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานการณ์ต่างๆ ได้	3.51	.76	มาก
3. ครูพิจารณาและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.61	.71	มาก
4. ครูอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้	3.52	.75	มาก
5. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้	3.67	.77	มาก
6. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา	3.54	.89	มาก
7. ครูวิเคราะห์ความต้องการนักเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และการสื่อสาร	3.58	.65	มาก
8. ครูส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน เช่น การพิมพ์รายงาน การส่งคะแนนนักเรียน การผลิตสื่อ เป็นต้น	3.74	1.02	มาก
9. ครูบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับหลักสูตรการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ	3.58	.84	มาก
10. ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	3.80	1.04	มาก
รวม	3.62	.70	มาก

จากตาราง 19 พบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.80$) ครูส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน เช่น การพิมพ์รายงาน การส่งคะแนนนักเรียน การผลิตสื่อ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.70$) และครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.71$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ครูสามารถสร้างสรรค์ผลงานและนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.60	.80	มาก
2. ครูมีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาทุกปี	3.42	.94	มาก
3. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	3.73	.93	มาก
4. ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	3.85	.69	มาก
5. ครูมีการประเมินผลการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้	3.60	.63	มาก
6. ครูประเมินผลการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง	3.82	.76	มาก
7. ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้	3.84	.61	มาก
8. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวินิจฉัยและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.65	.69	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
9. ครูประเมินผลกระทบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.39	.70	มาก
10. ครูประเมินผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อสถานศึกษา	3.41	.75	มาก
รวม	3.63	.59	มาก

จากตาราง 20 พบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X} = 3.85$) ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.84$) และครูประเมินผลการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ครูเป็นแบบอย่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึง ถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม	3.87	.85	มาก
2. ครูคำนึงถึงนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ทางปัญญา	4.03	.82	มาก
3. ครูคำนึงถึง ระเบียบ กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดเวลา	4.09	.81	มาก
4. ครูมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.12	.94	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5. ครูปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ	4.16	.70	มาก
6. ครูมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.15	.81	มาก
7. ครูมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.04	.82	มาก
8. ครูออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความปลอดภัยในตนเอง	3.77	.77	มาก
9. ครูออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม	3.82	.82	มาก
10. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเวลาว่างให้เป็นประโยชน์	4.19	.89	มาก
รวม	4.02	.71	มาก

จากตาราง 21 พบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.19$) ครูปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.16$) และครูมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.15$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติ พบว่า ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการและ 2) มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย
  - 1) มีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่หลากหลาย
  - 2) การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) มีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ 3) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลประกอบด้วย 1) มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ 2) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย

1) ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
2) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ 3) มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ในระบะที่ 1 ไปสร้างและพัฒนาโปรแกรมในระบะที่ 2 ต่อไป

ระบะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม

ในระบะที่ 2 เป็นการดำเนินการสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 2 การประชุมกลุ่มเฉพาะ

การประชุมกลุ่มเฉพาะ วันที่ 20 พฤษภาคม 2560 เวลา 9.00–16.00 น.
ณ ห้องประชุมชุมชนชาวสุราษฎร์ โรงเรียนชุมชนบ้านช่าง อำเภอกาบัง จังหวัดบึงกาฬ

ประกอบด้วยครูจากโรงเรียนขยายทางการศึกษาในจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 9 คน เพื่อยก
ร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สอดคล้องกับบริบท
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

1. หลักการของโปรแกรม

- 1.1 มีนวัตกรรมในพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล
- 1.2 มีการวางแผนที่มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อ
นำไปพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เป็นชุดโครงการ
ที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
- 1.3 มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ได้ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับ
กลุ่มโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2. จุดมุ่งหมายของโปรแกรม

เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ
เรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการนำไปสู่การ
ปฏิบัติในการะงานด้านการจัดการเรียนรู้

3. ชุดโครงการ

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ
การจัดการเรียนรู้ มี 2 โครงการ โดยดำเนินการในลักษณะต่อเนื่องเป็นระยะ ดังนี้

- 3.1 โครงการเสริมสร้างภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้
  - 3.1.1 วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้และความ
เข้าใจเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
  - 3.1.2 ใช้รูปแบบการพัฒนาความรู้พื้นฐาน และการพัฒนา
ทักษะภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาด้วย
ตนเอง

3.2 โครงการเพิ่มศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

3.2.1 วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง การเรียนรู้ด้วยการสืบค้นที่จะส่งผลให้เป็นการพัฒนาวิชาชีพที่ต่อเนื่องเป็นระบบและยั่งยืน

3.2.2 ใช้รูปแบบการพัฒนาโดยการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและการประชุมเชิงปฏิบัติการ

นอกจากนี้แล้วการประชุมกลุ่มเฉพาะยังได้กำหนดรูปแบบของโปรแกรมพัฒนา เนื้อหา และการวัดผลประเมินผล เพื่อนำไปใช้ต่อไป

ขั้นที่ 3 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

1. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม

การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการประเมิน ดังในตาราง 23

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความนำ	4.54	0.71	มากที่สุด	4.57	0.72	มากที่สุด
2. โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ	4.55	0.50	มากที่สุด	4.56	0.51	มากที่สุด
3. เครื่องมือประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมฯ	4.53	0.51	มากที่สุด	4.55	0.54	มากที่สุด
4. เจ็อนไซ ความสำเร็จการนำโปรแกรมไปใช้	4.30	0.86	มาก	4.37	0.89	มาก
รวม	4.48	0.61	มาก	4.51	0.64	มากที่สุด

จากตาราง 22 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ความเหมาะสมของคู่มือโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และมีความเหมาะสมเป็นรายข้ออยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.55$) ความนำ ($\bar{X} = 4.54$) และเครื่องมือประเมินประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.53$) อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก 1 ข้อ คือ เงื่อนไขความสำเร็จการนำโปรแกรมไปใช้ ($\bar{X} = 4.53$)

และความเป็นไปได้ของคู่มือโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และมีความเหมาะสมเป็นรายข้ออยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความนำ ($\bar{X} = 4.57$) โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.56$) และเครื่องมือประเมินประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.55$) อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก 1 ข้อ คือ เงื่อนไขความสำเร็จการนำโปรแกรมไปใช้ ($\bar{X} = 4.37$)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของเอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ระยะเวลา	4.53	0.75	มากที่สุด	4.51	0.74	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.51	0.54	มากที่สุด	4.54	0.55	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.50	0.55	มาก	4.52	0.56	มากที่สุด
4. วิธีการพัฒนา	4.31	0.89	มาก	4.34	0.88	มาก
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.49	0.56	มาก	4.48	0.54	มาก
6. การวัดและประเมินผล	4.32	0.86	มาก	4.35	0.87	มาก
รวม	4.44	0.64	มาก	4.46	0.65	มาก

จากตาราง 23 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) และมีความเหมาะสมเป็นรายข้อในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระยะเวลา ($\bar{X} = 4.53$) วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.51$) เนื้อหา ($\bar{X} = 4.50$) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49$) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.32$) และ วิธีการพัฒนา ($\bar{X} = 4.31$)

และความเป็นไปได้ของเอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และมีความเหมาะสมเป็นรายข้อในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.54$) เนื้อหา ($\bar{X} = 4.52$) ระยะเวลา ($\bar{X} = 4.51$) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.52$) และ วิธีการพัฒนา ($\bar{X} = 4.34$)

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.1 ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญของคู่มือโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปดังนี้

2.1.1 ความนำ ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย และคำชี้แจงของโปรแกรมซึ่งเขียนได้ชัดเจน

2.1.2 โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยโครงการ 2 โครงการมีความเหมาะสม เขียนได้ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

2.1.3 เครื่องมือประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมฯ ประกอบด้วยแบบทดสอบ แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ใหม่ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินปฏิกิริยาตอบสนองต่อโปรแกรม ซึ่งมีความเหมาะสมครอบคลุมทุกด้านในการดำเนินการครั้งนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เป็นอย่างมาก ควรเพิ่มแบบสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติงานหรือกิจกรรม

2.1.4 เงื่อนไข ความสำเร็จการนำโปรแกรมไปใช้ เขียนได้ชัดเจนโดยการมีความรู้ มีทักษะในด้านต่างๆ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญของเอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรม
การพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปดังนี้

2.2.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมในแต่ละชุดมีความเหมาะสม
ทุกชุด โดยใช้ระยะเวลาในการอบรมตามที่ต้องการจำเป็น

2.2.2 วัตถุประสงค์ เขียนได้ชัดเจนและมีความเหมาะสมกับเนื้อหา
แต่ไม่ควรเขียนเหมือนกันทุกชุด และเขียนให้ครอบคลุมตามนิยาม

2.2.3 เนื้อหา ในแต่ละชุดมีความเหมาะสมและครอบคลุมดีแต่ควร
เพิ่มนิยามศัพท์ การอ้างอิงแรกในเนื้อหา และอ้างอิงภาพประกอบด้วย

2.2.4 วิธีการพัฒนา ประกอบด้วยการศึกษาเอกสารด้วยตนเองการ
จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน มีความเหมาะสมดี

2.2.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีสื่อในแต่ละชุดมากและเหมาะสมโดย
เฉพาะภาพประกอบดูแล้วมีความเข้าใจในเนื้อหา และมีแหล่งเรียนรู้ที่ดีหลากหลาย

2.2.6 การวัดและการประเมินผล มีการวัดผลที่หลากหลายทุกด้าน
ทำให้ผู้รับการอบรมได้ความรู้ ทักษะ มีกิจกรรมกลุ่มฝึกปฏิบัติและนำเสนอผลงานทุกกิจกรรม
จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
ไปทำการปรับปรุงการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อ
จัดทำเป็นฉบับที่สมบูรณ์ และใช้ในระยที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรมต่อไป

ระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรม

ขั้นที่ 4 การทดลองใช้โปรแกรมภาคสนาม

1. การทดสอบความรู้

การทดลองใช้โปรแกรมภาคสนามกับครูโรงเรียนบ้านโพนแพง
(เจริญรณรงค์อุทิศ 5) ตำบลโพธิ์โพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 53 คน ด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังการ
พัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ตาราง 24 การทดสอบความรู้ของผู้ร่วมการพัฒนาระหว่างผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการพัฒนา

จำนวน (n)	คะแนนสอบก่อน การพัฒนา (20)		คะแนนสอบหลัง การพัฒนา (20)		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
53	9.83	3.08	16.43	1.67	16.19**	.00

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 24 ผู้ที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโปรแกรมการพัฒนาระหว่างผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ หลังการใช้โปรแกรมการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ของผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโปรแกรมการพัฒนาระหว่างผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมดังรายละเอียดในตาราง 25

ตาราง 25 ผลการประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลัง การพัฒนาตามโปรแกรม

ที่	รายการประเมิน	จำนวน (n)	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		t	Sig.
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	53	3.03	0.36	4.41	0.61	16.61**	.00

ตาราง 25 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	จำนวน (n)	ก่อนการพัฒนา		หลังการพัฒนา		t	Sig.
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
2	การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	53	3.12	0.35	4.51	0.45	20.43**	.00
3	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการการเรียนรู้	53	2.99	0.44	3.13	0.49	6.65**	.00
4	การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	53	2.87	0.36	3.21	0.44	7.59**	.00
5	การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	53	2.66	0.39	3.22	0.41	9.99**	.00
รวม		53	2.93	0.19	3.70	0.33	24.08**	.00

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 ผู้ที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา โดยรวมและทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาตามโปรแกรมสูงกว่าก่อนการพัฒนา

3. การประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม

การประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการการเรียนรู้ แต่ละโครงการเป็นการดำเนินการประเมินหลังสิ้นสุดการดำเนินการแต่ละโครงการ โดยครูโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) จำนวน 53 คน ดังนี้

ตาราง 26 ผลการประเมินปฏิบัติการตอบสนองโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านเนื้อหา				
1	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสม	4.43	0.50	มาก
2	กิจกรรมการพัฒนามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	4.11	0.72	มาก
3	เนื้อหาในการพัฒนามีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	4.34	0.73	มาก
4	การวัดและประเมินผลการพัฒนามีความเหมาะสม	4.15	0.46	มาก
	รวม	4.26	0.50	มาก
ด้านกระบวนการ				
5	การชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการต่อผู้ร่วมโครงการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.17	0.73	มาก
6	การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับกิจกรรมการพัฒนา	4.38	0.53	มาก
7	ระยะเวลาที่ใช้การพัฒนามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละกิจกรรม	4.34	0.68	มาก
	รวม	4.30	.59	มาก
ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบ				
8	กระบวนการและกิจกรรมการพัฒนามีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.49	0.61	มาก
ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบ				
9	ผู้ดำเนินการพัฒนาให้การกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา	4.32	0.67	มาก
10	สื่อ และเอกสารประกอบการพัฒนามีความสอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนา	4.42	0.75	มาก
11	สื่อทัศนูปกรณ์ ประกอบการพัฒนามีความเหมาะสม	4.05	0.72	มาก
12	สถานที่ดำเนินการพัฒนามีความเหมาะสม	4.07	0.70	มาก

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
13	บรรยากาศในการพัฒนาเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม	4.19	0.68	มาก
	รวม	4.28	0.54	มาก
ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ				
14	ความรู้ ทักษะใหม่ ที่ได้รับการดำเนินการตามโครงการ	4.25	0.59	มาก
15	ผลที่เกิดจากการดำเนินการตามโครงการส่งผลให้ เกิด ประสิทธิผลในภาระงานต่างๆ	4.34	0.59	มาก
	รวม	4.29	0.53	
	รวมทั้งหมด	4.28	0.47	มาก

จากตาราง 26 ผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปฏิริยาตอบสนองต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) หากพิจารณาเป็นรายด้านมีปฏิริยาตอบสนองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.30$) ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ ($\bar{X} = 4.29$) ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบ ($\bar{X} = 4.28$) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.26$)

4. ผลการศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานของครูโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) ที่เข้าร่วมพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2560 ที่โรงเรียนอนุบาลสกลนคร และโรงเรียนสกลนครพัฒนาศึกษา

4.1 โรงเรียนอนุบาลสกลนคร สรุปได้ดังนี้

4.1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ชัดเจน และครูผู้สอนทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกคน

4.1.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยครูผู้สอนทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา นำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ทุกวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยนำเสนอในรูปแบบของ Power point และอื่นๆ

4.1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

1) ระดับอนุบาลและประถมศึกษา ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกห้องเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ 2) นักเรียนมีการสืบค้นข้อมูลส่งงานครูผู้สอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

4.1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

ครูผู้สอนทั้งระดับอนุบาล และประถมศึกษา นำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลและการประเมินผลทุกคนและส่งผลการเรียนให้นักเรียนทราบโดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.1.5 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดย

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในทางที่ถูกต้อง และจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นในเรื่องการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2 โรงเรียนสกลนครพัฒนาศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษา

ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานที่ชัดเจน และครูผู้สอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกคน

4.2.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยครูผู้สอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ทุกวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยนำเสนอในรูปแบบของ Power point และอื่นๆ

4.2.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกห้องเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ 2) นักเรียนมีการสืบค้นข้อมูลส่งงานครูผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

4.2.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

ครูผู้สอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลและการประเมินผลทุกคน และส่งผลการเรียนให้นักเรียนทราบโดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2.5 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในทางที่ถูกต้อง และ สอดแทรกการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในจัดการเรียนการสอนให้กับ นักเรียนทุกระดับชั้น

5. ผลการสัมภาษณ์

การนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน และการปฏิบัติจริงของครูในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) ในเดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561 และสัมภาษณ์ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียน สรุปได้ดังนี้

5.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง

5.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน พบว่า ครูมีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้มากขึ้น ครูมีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เทคโนโลยี

5.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ จากการ สัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่า ครูมีความตระหนัก ได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นกว่าเดิมในเรื่อง เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการ จัดการเรียนการสอน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูมีการ พัฒนาตนเองขึ้นมากหลังจากมีการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การจัดการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล การ สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียน พบว่า ครูมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในการวัดผลและการประเมินผลทุกคน และให้นักเรียนสืบค้นหาข้อมูล หาความรู้ทาง เทคโนโลยีมากขึ้น

5.5 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การ สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน พบว่า ครูมีจริยธรรมในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ
การจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้
นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. การอภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและสภาพการปฏิบัติ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ
การจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 56,308 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 424 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage random sampling)

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 53 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและสภาพการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลเพื่อให้ได้ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร เพื่อจะได้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องที่จะทำการศึกษาซึ่งจะช่วยให้การออกแบบโปรแกรมพัฒนาประสบผลสำเร็จได้มากขึ้น ได้แก่ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็นและบันทึกข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ชั้นที่ 2 การศึกษาสำรวจ เป็นการสำรวจเบื้องต้นเพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม สภาพการปฏิบัติภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ

การศึกษา และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ค่าอำนาจจำแนก และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 424 คน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดส่งและรับแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรม เป็นการดำเนินการสร้างและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การประชุมกลุ่มเฉพาะ ยกร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา มีหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการประชุม แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มเฉพาะ จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการประชุม แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็น วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ ได้ร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ชั้นที่ 2 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการตรวจสอบโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การนำไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้วิธีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมและเพื่อนำไปใช้ในการทดลองในภาคสนามเพื่อหาประสิทธิผลของโปรแกรมต่อไป

ระยะที่ 3 การหาประสิทธิผลของโปรแกรมเป็นการหาประสิทธิผลของโปรแกรมโดยใช้วิธีการทดลองภาคสนาม ซึ่งใช้แบบประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความมีประสิทธิภาพ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ศึกษาจากสถานศึกษาที่ปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จและการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีประกอบด้วย 1.1) มีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการจัดการและ 1.2) มีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้ 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย 2.1) มีรูปแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย 2.2) การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรสถานศึกษาและ 2.3) มีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนา 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3.1) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3.2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ 3.3) อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลประกอบด้วย 4.1) มีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้และ 4.2) ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลการจัดการจัดการเรียนรู้ 5) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 5.1) ครูเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ 5.2) มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ และ 5.3) มีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ และจากการศึกษาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ และสภาพการปฏิบัติการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การสร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ

การจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า จากการประชุมกลุ่มเฉพาะ วันที่ 20 พฤษภาคม 2560 เวลา 9.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมขุนช้างสรายุทธราชบุรี โรงเรียนชุมชนบ้านซาง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อยก ร่างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สอดคล้องกับบริบท โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1) หลักการของโปรแกรม 1.1) มีนวัตกรรมในพัฒนา ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 1.2) มีการ วางแผนที่มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เป็นชุดโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง 1.3) มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ได้ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับ เขตพื้นที่การศึกษา 2) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในการนำไปสู่การปฏิบัติในภาระงานด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ชุด โครงการมี 2 โครงการ ดังนี้ 3.1) โครงการเสริมสร้างภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 3.2) โครงการเพิ่มศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำครูทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และนำไปโปรแกรมพัฒนาที่ได้จากการยก ร่าง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญต่อไป

การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรมการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน พบว่า ความเหมาะสมของคู่มือ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความ เหมาะสมเป็นรายชื่ออยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงตามอันดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ ความนำ และเครื่องมือ ประเมินประสิทธิภาพ อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก 1 ข้อ คือ เงื่อนไขความสำเร็จการนำ โปรแกรมไปใช้ และความเป็นไปได้ของคู่มือโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทาง เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมเป็นรายชื่ออยู่ใน ระดับความเหมาะสมมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงตามอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความนำ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ และเครื่องมือประเมินประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ ความเหมาะสมมาก 1 ข้อ คือ เงื่อนไข ความสำเร็จการนำโปรแกรมไปใช้

เอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรม พบว่า ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาระบบนำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากและมีความเหมาะสมเป็นรายชื่อในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ระยะเวลา วัตถุประสงค์ เนื้อหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและวิธีการพัฒนา และความเป็นไปได้ของเอกสารประกอบการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาระบบนำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเหมาะสมเป็นรายชื่อในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ระยะเวลา สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และวิธีการพัฒนา

3. การหาประสิทธิผลของโปรแกรม เป็นการทดลองใช้โปรแกรมภาคสนาม

3.1 การทดสอบความรู้ การทดลองใช้โปรแกรมภาคสนามกับครูโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนนท์อุทิศ 5) ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ครูผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโปรแกรมการพัฒนาระบบนำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนสอบความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาตามโปรแกรม

3.2 การประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำมาเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม พบว่า ครูผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโปรแกรมการพัฒนาระบบนำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาโดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาตามโปรแกรมสูงกว่าก่อนการพัฒนา

3.3 การประเมินปฏิกริยาตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาระบบนำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ แต่ละโครงการเป็นการดำเนินการประเมิน

หลังสิ้นสุดการดำเนินการแต่ละโครงการ พบว่า ครูผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปฏิริยาตอบสนองต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านมีปฏิริยาตอบสนองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบและด้านเนื้อหา

3.3.1 การศึกษาครูงานของครูโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ

5) ที่เข้าร่วมพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2560 ที่โรงเรียนอนุบาลสกลนคร และโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1) ระดับอนุบาลครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกห้องเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และครูมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ทุกคน 2) ระดับประถมศึกษาครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนมีการสืบค้นข้อมูลและส่งงานครูผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และครูมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ทุกคน 3) ระดับมัธยมศึกษาครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนมีการสืบค้นข้อมูล และนักเรียนส่งงานครูผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และครูมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ทุกคน

3.3.2 การสัมภาษณ์การพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ หลังจากการปฏิบัติจริงของครูในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) ในเดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561 โดยมีการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน สรุปได้ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ครูมีการพัฒนาตนเองขึ้นมากหลังจากมีการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การศึกษาครูงาน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และประเมินผลทุกคน และให้นักเรียนสืบค้นหาข้อมูล หาความรู้ทางเทคโนโลยีมากขึ้น 2) การสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่า ครูมีความตระหนัก ได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นกว่าเดิมในเรื่องเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) การสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ครูมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ครูมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี เป็นพฤติกรรมของครูบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ และการมีวิสัยทัศน์ในการนำไปใช้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะผู้นำทางเทคโนโลยีและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีประกอบด้วย 1) ความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) การเรียนรู้และการสอน 3) ความสามารถเชิงผลิตภาพและความชำนาญเชิงวิชาชีพ 4) การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการและการปฏิบัติ 5) การวัดและประเมินผล 6) สังคม กฎหมาย จริยธรรม นิคม นาคอ้าย (2550), ลันด์ อติคัพท์ (2552, หน้า 7) ครูที่มีวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องมีบทบาทในด้านต่อไปนี้ 1) กำหนดทิศทาง (Direction setter) จะต้องมีความสามารถในการชี้ทิศทางนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการ ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสำหรับในองค์กรของตนเอง ระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ให้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และวิชาการ เพื่อให้สภาพเทคโนโลยีนั้นมีความเหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของแต่ละองค์กร หรือแต่ละชุมชน ต้องรู้จักสานวิสัยทัศน์ (Share Vision) กับสมาชิกในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร (Stakeholders) เพื่อที่ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายพร้อมๆ กัน 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ผู้นำทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถนำการเปลี่ยนทางการศึกษา และสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง สามารถลดการต่อต้านการยอมรับสิ่งใหม่ที่จะเข้าไปมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในระบบการเรียนการสอน 3) โฆษก (Spokesperson) ผู้นำทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์ของตน สามารถเจรจาหรือต่อรองกับผู้บริหารระดับต่างๆ หรือต่อองค์กรภายนอกเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงาน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานเทคโนโลยีทางการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป 4) ผู้ฝึกสอน (Cosh) ผู้นำทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถ ในการสร้างทีมงานขึ้นมาเพื่อนำวิสัยทัศน์ของไปสู่การปฏิบัติรู้จักสอนให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ สร้างความไว้วางใจ ให้อำนาจแก่ผู้ที่จะร่วมงานและครูจะต้องนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และสร้างการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ไปใช้ใน ระบบการเรียนการสอน อย่างจริงจัง สามารถลดการต่อต้านการยอมรับสิ่งใหม่ที่จะเข้าไป มีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในระบบการเรียนการสอนและ Lawrence (1999) การสร้างวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีในการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา โดยครูต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีร่วมกันและมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้งมีการพัฒนาบุคลากร ต้องมีการกำหนดทิศทาง (Direction setter) โดยการชี้ ทิศทางนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีไปบูรณาการในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสำหรับในองค์กรของตนเอง ระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ให้คำนึงถึง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและวิชาการ เพื่อให้สภาพเทคโนโลยีนั้นมีความเหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของแต่ละองค์กร หรือแต่ละชุมชน ต้องรู้จักสถานวิสัยทัศน์ (Share Vision) กับสมาชิกในองค์กร รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร (Stakeholders) เพื่อให้ได้ก้าวไปสู่เป้าหมายพร้อมๆ กัน Chang , Chin and Hsu (2008, p. 237) ครูต้องมีการวางแผนและการบริหารจัดการ (Vision, Planning and Management) และมีวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน International Society for Technology in Education: ISTE (2009, pp. 1 – 2) และต้องการกำหนดมาตรฐานทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี มีการวางแผนและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน Picciano (2011, pp. 1 – 2) ซึ่งให้เห็นว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการสอนในโรงเรียน เช่นเดียวกับผู้ประสานงานทางเทคโนโลยีก็ต้องปฏิบัติงานหลายอย่างภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวิเคราะห์ คือ การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง เหมาะสมในการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและภาวะผู้นำ คือ การมีคุณลักษณะที่สามารถเป็นแบบอย่างสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มาสู่ห้องเรียนได้และ Hilary Ritt (2011, p. 69) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีโดยครู ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง และการมีวิสัยทัศน์ในการวางแผน และการบริหารจัดการ

1.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นพฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีออกแบบการเรียนรู้และจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย การบูรณาการและใช้เทคโนโลยีกับหลักสูตรสถานศึกษาและการมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรมและพัฒนาโดยเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการสอนในโรงเรียน เช่นเดียวกับผู้ประสาน

งานทางเทคโนโลยีก็ต้องปฏิบัติงานหลายอย่างภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน

- 1) ด้านการเรียนการสอน คือ ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) เทคนิค คือ นำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
- 3) การวิเคราะห์ คือ การเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมในการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและ
- 4) ด้านภาวะผู้นำ คือ การมีคุณลักษณะที่สามารถเป็นแบบอย่างสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มาสู่ห้องเรียนได้ (Picciano, 2011, pp. 1 – 2) และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในสถานศึกษา จะทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน (Stuart, Mills, & Emus, 2009) ส่วนครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ต้องมีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย (มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการจัดการเรียนการสอน, 2550, หน้า 3) นอกจากนี้แล้วต้องมีการบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการในการฝึกอบรม มีการจัดตั้งและบริหารศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการจัดทำแผนเทคโนโลยีสถานศึกษาชีวิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 169) และมีการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตรประจำวัน ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยี และเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้และ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 36 – 37) ทั้งนี้ครูแสดงความรู้ ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล (American Institute for Research: AIR 2009, pp. 1 – 2)

1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ และครูผู้สอนต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ

- ลักษณะที่หนึ่ง เป็นการสอนให้นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เป็นสื่อในระบบเทคโนโลยีให้เกิดทักษะและความชำนาญ
- ลักษณะที่สอง เป็นการสอนความรู้ต่างๆ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ทางด้านโทรคมนาคมเป็น

อุปกรณ์ในการนำเสนอความรู้ผ่านซอฟต์แวร์ และลักษณะที่สาม เป็นการใช้สื่ออุปกรณ์ ทางด้านเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเองจากระบบอินเทอร์เน็ต และจากสื่อซอฟต์แวร์ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดเตรียมให้ (ปฏิวัติ ทวยภา, 2553) และครูต้องใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (มาตรฐานเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน, 2550, หน้า 3) ทั้งนี้การใช้และแก้ปัญหา เทคโนโลยีในสถานการณ์ต่างๆ การพิจารณาเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีทักษะด้าน ภาษาอังกฤษเพื่อเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ชวลิต เกิดทิพย์, 2550, หน้า 168) และต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการยกระดับการเรียนการสอนให้ เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน มีการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการ เรียนรู้ และจัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการ ของผู้เรียนแต่ละคน อำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนและส่งเสริม กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา และต้อง ดำเนินการให้ครูและบุคลากรมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพโดยใช้ เทคโนโลยีในการเรียนการสอน (บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 34) อีกทั้งครูใช้ความรู้ อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการสอน และใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์แก่นักเรียน (American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) และการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพทางด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญ คือ การใช้เทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือของการเรียนการสอนในห้องเรียนให้ประสบความสำเร็จ ครูต้องมีความพยายามทำให้ได้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความปรารถนาของครูจะเป็นจริงได้ต้องทำด้วยหัวใจและจิตวิญญาณ (Hughes, & Zachariah, 2001; Kirkman, 2000) สรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการยกระดับการ เรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการ เรียนรู้ด้วย เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการ เรียนรู้

1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล เป็นพฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการมีทักษะการประเมินและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ และครูมีการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน แต่ครูต้องตระหนักต่อการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่ก็มองว่าไม่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนมากนัก ครูทั่วโลกมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่ามีความต้องการเวลาสำหรับการเตรียมตัวและใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน ในขณะที่การวัดผลเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการและสิ่งที่จะวัดในแง่ของผลลัพธ์ของนักเรียน (Atricia, M. D. 2010, pp. 55 – 61) และ ISTE (2009) International Society for Technology in Education : ISTE (2009) ได้กำหนดมาตรฐานทางเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) การเรียนรู้และการสอน 3) ผลผลิตภาพและการปฏิบัติทางวิชาชีพ 4) การสนับสนุน การจัดการและการดำเนินการ 5) การวัดผลและการประเมินผล 6) สังคม กฎหมายและประเด็นทางจริยธรรม ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้ มีสามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ใฝ่จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน, 2550, หน้า 3) ครูต้องมีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา (บรรจบ บุญจันทร์, 2554, หน้า 38) ครูออกแบบ พัฒนาและประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 2) การประเมินการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ (American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2)

1.5 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นพฤติกรรมของครูที่ทำหน้าที่สอนแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างและสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 164) กล่าวถึง การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยครูต้องมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี และครูมีความรับผิดชอบในวัฒนธรรมดิจิทัลและปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบ

วิชาชีพ Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) มาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) กำหนดไว้ว่า 1) มีหลักสูตรและแผนจัดการเรียนการสอนแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ และการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด 2) มีรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย 3) ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผู้สอนเป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม และ 5) มีระบบแนะแนว และให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประชาชนผู้รับบริการ และชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 164) กล่าวว่า การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ทางปัญญา มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี แนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการศึกษา มีความปลอดภัยด้านสุขภาพ และผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมอันเกิด บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 44) การดำเนินการให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีได้ตรงกับความต้องการ มีการผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ มีการออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเอง และออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา และ American Institute for Research: AIR (2009, pp. 1 – 2) ครูเข้าใจปัญหาสังคมท้องถิ่นและทั่วโลก มีความรับผิดชอบในวัฒนธรรมดิจิทัลและปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

2. การสร้างโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการของโปรแกรม 1.1) มีนวัตกรรมในพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล 1.2) มีการวางแผนที่มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เป็นชุดโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง 1.3) มีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ได้ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการนำไปสู่

การปฏิบัติในการะงานด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ชุดโครงการมี 2 โครงการ ดังนี้ 3.1) โครงการเสริมสร้างภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และ 3.2) โครงการเพิ่มศักยภาพครูสู่ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา ภู่อานวั (2557, หน้า 212) ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โปรแกรมการพัฒนา ประกอบด้วย 1) หลักการ ครูจะต้องมีนวัตกรรมในพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล มีการวางแผนที่มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ 1.1) โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่ครูควรได้รับการพัฒนา 1.2) โปรแกรมการพัฒนาควรมีรายละเอียดมากพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้สะดวก และ 1.3) โปรแกรมการพัฒนาควรมีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ทั้งระดับบุคคล โรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน 2) จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษาในการนำไปสู่การปฏิบัติในการะงานด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ชุดของโครงการ และสอดคล้องกับ Picciano (2011, pp. 1 – 2) ซึ่งเห็นว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการสอนในโรงเรียน เช่นเดียวกับผู้ประสานงานทางเทคโนโลยีก็ต้องปฏิบัติงานหลายอย่างภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการเรียนการสอนที่ดำเนินการจัด กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านเทคนิคที่นำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลที่เลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง เหมาะสมในการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และด้านภาวะผู้นำที่มีการนำคุณลักษณะ ที่สามารถเป็นแบบอย่าง สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ออกมาสู่ห้องเรียนได้

3. การหาประสิทธิผลของโปรแกรมเป็นการทดลองใช้โปรแกรมภาคสนาม อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ผลการทดสอบความรู้ การทดลองใช้โปรแกรมกับครูโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5) ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ครูที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความรู้เกี่ยวกับ

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนสอบความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาตามโปรแกรม ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากการอบรมเชิงปฏิบัติการครูได้รับความรู้จากวิทยากรเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ตามองค์ประกอบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล และการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงส่งผลให้หลังการพัฒนาโดยการใช้โปรแกรมการพัฒนา ครูที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเข้ารับการพัฒนายังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมพิศิษฐ์ ศรีบุญเรือง (2558) การทดลองใช้รูปแบบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการ หลังการปฏิบัติการมีค่าสูงกว่าระยะก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 และระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระยะหลังปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

3.2 ความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาโดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาตามโปรแกรมสูงกว่าก่อนการพัฒนา และการประเมินปฏิกริยาตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากการอบรมเชิงปฏิบัติการตามโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศครบตามองค์ประกอบภาวะผู้นำแล้ว เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มากขึ้น มีความมั่นใจและมีความสามารถที่จะนำทักษะการใช้เทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Marie, Lori and Rick (2012, p. 1) ได้ศึกษาถึงการรับรู้ของครูในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนพบว่าครูมีการรับรู้และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น

โดยครูเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนประสบผลสำเร็จในด้านการมีปฏิกริยาตอบสนองต่อโปรแกรมหรือโครงการต่างๆ ทั้งในด้านความผูกพันของนักเรียน ความตื่นตัวของนักเรียน การกระตุ้นการเรียนรู้ และความสามารถของนักเรียนที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สอดคล้อง และมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการด้านการเรียนการสอน (2550, หน้า 3) ได้เสนอแนวคิดที่ว่าผู้บริหารหรือครูต้องตระหนักและมี

ปฏิบัติการตอบสนองต่อภารกิจของงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติทั้งในด้านการมีหลักสูตรและแผนจัดการเรียนการสอนแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือ และการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด ด้านการมีรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และการสื่อสารที่หลากหลายนาน ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนเป็นแบบอย่าง และสอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึงถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม และผู้สอนมีระบบแนะแนวและให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประชาชนผู้รับบริการ และPicciano (2011, pp. 1 – 2) ได้เสนอว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการสอนในโรงเรียนเช่นเดียวกับผู้ประสานงานทางเทคโนโลยีก็ต้องปฏิบัติงานหลายอย่างภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีความรู้ในด้านการเรียนการสอนที่สามารถดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านเทคนิคที่สามารถนำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

3.3 ผลการปฏิบัติปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยครูมีปฏิบัติการตอบสนองต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากและพิจารณาเป็นรายด้านมีปฏิบัติการตอบสนองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการ ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบและด้านเนื้อหา ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อครูได้รับการอบรมตามโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ครูผู้ได้รับการพัฒนาทุกคนมีปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรมการพัฒนาตามต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะกระบวนการพัฒนาตามโปรแกรมและผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำนั้นเกิดองค์ความรู้ และเกิดทักษะจึงมีความสนใจ กระตือรือร้นและเอาใจใส่ในเนื้อหาสื่อประกอบการพัฒนาเป็นอย่างมาก ส่งผลให้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ ได้รับปฏิบัติการตอบสนองจากผู้ได้รับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวลิต เกิดทิพย์ (2550, หน้า 169) ได้กระบวนการและการใช้เทคโนโลยีในการอบรมและพัฒนา โดยบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตร เป็นการพัฒนางานอย่างมีกระบวนการ ครูได้แสดงความรู้ทักษะและกระบวนการทำงานของความเป็นมืออาชีพในสังคมโลกยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากข้อค้นพบที่ว่า โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงการ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนั้น ครูผู้สอนสามารถนำข้อมูล แนวทางในการพัฒนาตนเองได้ต่อไป

1.2 โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ มีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ดังนั้นครูผู้สอน หรือผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้ในภูมิภาคอื่น

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

บรรณานุกรม

- กฤษมันต์ วัฒนาวรรณรงค์. (2536). *เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กานต์ มนูญตระกูล. (2552). *สร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษายุค E-Learning โดยใช้โปรแกรม*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอเอนที ออฟฟิศ เอ็กซ์เพรส จำกัด.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- _____. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- เกวียนทอง ต้นเชื้อ. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คมพิศิษฐ์ ศรีบุญเรือง. (2558). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จ๊กกรี ต้นเชื้อ. (2555). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาอาชีวศึกษา ในมหาวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต เกิดทิพย์. (2550). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้*. ปริญญา ศษ.ด. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชรินดา พิมพ์บุตร. (2556). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2554). *ความเป็นนักบริหารมืออาชีพ*. สกลนคร: สกลนครการพิมพ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ฐิตารีย์ วิลัยเลิศ. (2554). *รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณรัชชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง. (2554). *การบริหารงานพัฒนาชุมชนเชิงยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ดิเรก พรลีมา และคณะ. (2553). *ทิศทางการพัฒนาวิชาชีพครู*. ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2558, จาก <http://www.bflybook.com/BookSharingSystem/Kao3/Kao3.htm>.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์จำกัด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิคม นาคอ้าย. (2549). *องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิภา แยมวจิ. (2545). *แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้*. ค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.moe.go.th/>
- เนตรพัฒน์ณา ยาวีราช. (2549). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บรรณาธิการ ประกอบ กรณีกิจ เนาวนิตย์ สงครามและจินตวีร์ คล้ายสังข์. (2557). *เทคโนโลยีและสื่อสารเพื่อการศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ และจินตวีร์ คล้ายสังข์. (2550). *การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยระบบ บริหารจัดการเรียนรู้ Blackboard ของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการคณะครุศาสตร์ 10-11 ก.ค. 2550.

- ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (2546). *เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*.
พิมพ์ครั้งที่ 4. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2554). *ผู้นำกับการจัดการการเปลี่ยนแปลง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร. (2553). *ผู้นำการบริหารยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ปิบูล ทีปะपाल. (2550). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ไพรัช รัชพงษ์ และ พิเชษฐ ดุรงเวโรจน์. (2541). *เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2555). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*.
พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3. มนตรี จำกัด.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2549). *การพัฒนามาตรฐานแห่งชาติทางเทคโนโลยี
การศึกษา*. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2558, จาก
<http://dc.oas.psu.ac.th/dcms/files/04453/reference.pdf>
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2554). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ:
เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- ยีน ภู่วรรณ และ สมชาย นำประเสริฐชัย. (2546). *ไอซีทีเพื่อการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ:
เม็ดทรายพรินติ้ง.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2551). *ภาวะผู้นำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็ก
จำกัด.
- वलันต์ อติศัพท์. (2553). *ทิศทางใหม่ของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา : กระบวน
ทัศน์ใหม่ของนักเทคโนโลยีการศึกษาและการเตรียมครูแห่งอนาคต*. เอกสาร
ประกอบการสัมมนา โสตฯ เทคโนโลยีสัมพันธ์ ครั้งที่ 16. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). *ภาวะผู้นำทฤษฎีและนันทาทศนะร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ:
ทิพย์วิสุทธิ.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2545). *รายงานผลการสำรวจ
กลุ่มผู้ใช้ อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2544*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ
คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ.

- สมเจตน์ ภูศรีและคณะ. (2555). รูปแบบการเผยแพร่ถ่ายทอด และพัฒนาสื่ออีดีแอลทีวี
เครือข่ายความร่วมมือมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะ
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553). สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2558, จาก
<http://www.kroobannok.com/27638>
- _____. (2554). การกำหนดมาตรฐานการศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ
หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อ 1
มีนาคม 2558, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid395>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553). รายงานการวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนา
นโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : พริกหวาน
กราฟฟิค.
- _____. (2551). ผลการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549ก). คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา.
สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2558, จาก www.Suthep.ricr.ac.th/leadership27.doc.
- _____. (2550). ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่
สมบูรณ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: วิรัตน์ เอ็ดดุกะชัย.
- สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอน
ของศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สุทธนู ศรีไสย์และคณะ. (2547). ประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์
เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท. (สำเนา)

- สุริรัตน์ พัฒนเชียร. (2552). *ตัวแบบความสามารถทางภาวะผู้นำครูในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อังคินันท์ อินทรกำแหง. (2547). การเรียนรู้ร่วมกันสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย.
วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 10(1), 52-58.
- อภากรัตน์ ราชพัฒน์. (2554). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Abdal-Haqq, I. (1999). *The professional development school movement: Is there a
clear destination Purpose, Responsibility and accountability in PDS work.*
Paper Presented at the annual conference of the Kansas University
Professional Development School A lliance, Kansas City Mo.
- American Institute for Research: AIR. (2009). *Evaluation of the school technology
leadership initiative: external evaluation report #2*. Washington, DC:
American Institutes of Research.
- Andrew J. D. (2012). *Essentials of Management*. 9th ed. United States of America:
PreMediaGlobal.
- Brog, W. R. (1982). *Applying educational research: A practical guide for teacher*. New
York: Longman.
- Casson, L. S. T. C., Joel Bauman, S. T. C., Elaine Rideout Fisher, S. T. C., Mark
Lindblad, N. C. S. U., Jennifer R. Sumpter, N. C. S. o. S. s. O., Louis G.
Tornatzky, P. D., <http://www.southern.org/pubs/stc/makingtech.shtml>.
- Castetter, W. A., & Young, I. P. (2000). *The human resource function in educational
administration*. 7th ed. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Carr, W., & Kemmis, S. (1992). *Becoming critical : Education, Knowledge, and action
research*. 3rd ed. London : Falmer Press.
- Chang, I. H., Chin, J. M., & Hsu, C. M. (2008). Teachers' Perceptions of the
Dimensions and Implementation of Technology Leadership of Principals in
Taiwanese Elementary Schools. *Educational Technology & Society*, 11 (4),
229-245.

- Coghlan, D. & Brannick, T. (2007). *Doing action research in your own organization*. 2nd ed. Thousand Oaks, CA : Sage.
- Daresh, J.C. (2001). *Supervision as proactive leadership*. 3rd ed. Illinois : Waveland Press.
- David, J.L., & shields, P.M. (1999). "Standard are not magic". Education week. In Sergiovanni. *The principal :A reflective practice perspective*. Boston : Allyn & Bacon.
- Dexter, S. L. (2011). School technology leadership: Artifacts in systems of practice. *Journal of School Leadership*, 21, 166 – 189.
- DuBrin, J. A. (2012). *Essentials of Management*, 9 edition. South-Western Cengage Learning, USA.
- Draft, R.L. (2002). *Management*. 6th ed. Mason, OH : South – Western.
- Drago – Severson, E.E. (1994). *Researching a principal's leadership practices on behalf of adult development : A four year ethnography*. Paper presented at the annual Meeting on the American Educational research Association, Chicago.
- Finn, C.E. (1997). A meta – evaluation. *in International Journal of Education Research*. 27, No.2 : 159 – 174.
- Flanagan, L., & Jacobsen, M. (2003). Technology leadership for the twenty-first century principal. *Journal of Educational Administration*, 41(2), 124–142.
- Gerard, J. P., Marie M., & Mary C. M. (2011). *Creative Leadership: Skills That Drive Change*. New York: C&M Digitals (P) Ltd.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating Professional Development*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Guskey, T. R. (2002). "Does it Make a Difference? Evaluating Professional Development." *Educational Leadership*, 59(6), 45–51.
- Hargreaves, A. (2004). *Teaching in the Knowledge Society*. New York : Teachers College Press.

- Harris, A and Hopkins, D. (1999). Teaching and learning and the challenge of educational reform, *School Effectiveness and School Improvement : An International Journal of Research Policy and Practice*. 10(1) : 257 – 67.
- Harris, A. (2000). What work in school improvement? Lessons from the field and future directions, *Educational Research*. 42(1) :1 – 11.
- Haslam, S. A. (2006). *The Glass Cliff–The dynamics of gender, risk and leadership in the contemporary organization*. Invited address to the Association of MBAs, Exeter, UK, February.
- Heck, G. J., & Wallace, B. (1999). *Preparing to implement learning outcomes in technology : Best Practices for Alberta School jurisdictions*. Alberta, Canada : Alberta Department of Education, Edmonton.
- Heron, J. (1996). *Co – operative inquiry : Research into the human condition*. Thousand Oaks, CA : Sage Publication Inc.
- Hilary, R. (2011). *Technology Leadership and Coaching: A Support System for Teachers Integrating Technology with Classroom Practice*. University of Virginia: ProQuest LLC.
- Hughes, L. (1999). Action research and practical inquiry: How can I meet the needs of the high-ability students within my regular educational classroom. *Journal of the education of the Gifted*, 22, 282–297.
- Hughes, M., & Zachariah, S. (2001). An investigation into the relationship between effective administrative leadership styles and the use of technology. *International Electronic Journal For Leadership in Learning*, 5(5): 25–36.
- Hough, W.M. and Urich, T.V. (1981). “Leadership, educational changes, and the politicalization of American education”. In Edinger, L., et.al. (eds.) *Education in the 80’s :CurricularChallenges*. Washington, D. C. : National Educational Association.
- House, Robert J & Howell, Jane M. (1992). *Personality and charismatic leadership*. The Leadership Quarterly. Volume3, Issue 2 Summer. P.81 – 108.

- House, Robert J. A. (1997). *Theory of Charismatic Leadership*. In *Leadership : The Cutting Edge*. p. 189 – 207. Edited by J. G. Hunt and L. Larson. Carbondale : Southern Illinois University Press.
- Howell, J.M. and Avolio, B.J. (1993). Transformational Leadership, Transactional Leadership, Locus of Control, and Support of Innovation : Key Predictors of Consolidated Business Unit Performance. *Journal of Applied Psychology*. 78(6) : p. 891 – 902.
- Howley, A., Wood, L., & Hough, B. (2011). Rural elementary school teachers' technology integration. *Journal of Research in Rural Education*, 26(9), 1–13.
- Hoy, W.H., & Miskel, C.G. (1996). *Education administration. Theory, research, and practice (5th ed.)*. New York : McGraw – Hill.
- International Society for Technology in Education: ISTE. (2009). *National educational technology standards for administrators*. Washington DC: Eugene OR.
- James, E.A., Milenkiewicz, M.T., & Bucknam, A. (2008). Participatory action research for education Leadership : Using data – driven decision making to improve schools. Thousand Oaks, CA : Sage.
- James, L. C. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement*. San Francisco: Jossey–Boss A Wiley Imprint.
- James, M. K., & Barry Z. P. (2002). *The Leadership Challenge*. San Francisco: A Wiley Imprint.
- Jayson, W. R. (2011). Technology Leadership in Native American Schools. The. *Journal of Research in Rural Education*. 26(7): 1–14.
- Joseph, W. W., & Joseph, B. (2011). Aspiring and Changing Roles of Technology Leadership: An Exploratory Study. *The Engineering Management Journal*, 23(3), 13–17.
- Joyce, B. and Showers, B. (1980). “Improving inservice training : The messages of research”. *Educational Leadership*. P.37 : 379 – 385., February.
- Katzenmeyer and Moller. (2001). *Awakening the sleeping giant: helping teachers develop as leaders*. Thousand Oaks: Corwin Press.

- Keen, P. G. (2003). IT's agenda for e-leadership. *Journal of Computer world*, 3(34): 4-5.
- Kerlinger, F.N., & Lee, H.B. (2000). *Foundations of behavioral research*. 4th ed. Orlando, FL : Harcourt College Publishers.
- Kirkman, C. (2000). A model for the effective management of ICT development in schools derived from 6 contrasting case studies. *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 9(1), 37-52.
- Kozloski, K. C. (2006). *Principal leadership for technology integration: A study of principal technology leadership*. Doctoral dissertation, Drexel University.
- Kouzes, James M. & Posner, Barry Z. (2003). *Leadership Practices Inventory : Leadership Development Planner*. 3rd ed. San Francisco : John Wiley & Sons, Inc.
- Krajewski, L.J., & Ritzman, L.P. (2002). *Operational management : Strategy and analysis*. 6th ed. Upper Saddle River, NJ : Prentice – Hall.
- Lambert, L. (1998). *Building Leadership Capacity in schools*. Alexandria, VA : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Leedy, P. D. (1993) *Practical research: Planning and design*. 5th ed. New York: Macmillan.
- Leithwood, K., & Duke, D.L. (1999). *A century's quest to understand school leadership*. In J. Murphy & K.S. Louis (Eds.) *Handbook of Research on Educational Administration*. San Francisco : Jossey – Bass Publishers.
- Louis, K., & Miles, M.B. (1990). *Improving the urban high school : What work and why*. New York : Teacher College Press, In Sergiovanni, T.J. *The principal ship : A reflective practice perspective*. 4th ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Marie, A. M., Lori K., & Rick, K. (2012). *Teacher's Perceptions of Technology Use in the Schools*. SAGE Open, Texas A&M University, USA.
- Martin, A. (2005). *The Changing Nature of Leadership 2005: A CCL Research Report*. Saint Louis University.

- Medley, ED.M. (1982). *Teacher Effectiveness. Encyclopedia of Educational Research*. (5th ed.). New York : The Free Press.
- Meyer, G.R. (1984). *Modules : From design to implementation*. Singapore : The Columbo Plan Staff College for Technical Education.
- Molyneux, P. & Godinho, S. (2012). "This is my thing!": Middle years students' engagement and learning using digital resources. *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(8), 1466–1486.
- Monahan, T.C.(1996). *Do contemporary incentive and rewards perpetuate outdated forms of professional development?*. *Journal of Staff Development*.
- Mortimore, P., Sammons, P., Stoll, L., Lewis, D. and Eco, (1988). *R. School matters*. Wells, UK : Open book.
- Mosley, D.C., Pietri, P.H. & Megginson. L.C. (1995). *Mangement : Leadership in action*. 5th ed. New York, NY : HarperCollins College Publishers.
- Patricia, M. D. (2010). On school educational technology leadership. *The Journal of Management in Education*, 24(2): 55–61.
- Peter, G. N.. (2010). *Leadership: Theory and Practice*. Western Michigan: C&M Digitals (P) Ltd.
- Picciano, A. G. (2011). *Educational leadership and planning for technology 5th ed*. Columbus, OH: Pearson Education.
- Redish, T., & Chan, T.C. (2006). *Technology leadership: Aspiring administrators' perceptions of their leadership preparation program*. Doctoral dissertation, Kennesaw State University.
- Richardson, J. W., & McLeod, S. (2011) Technology Leadership in Native American Schools. *The Journal of Research in Rural Education*. 26(7): 1–14.
- Shamburg, C., & Zieger, L. (2006). *Teachers as technology leaders: technology facilitator accreditation guide*. Eugene, Oregon: International Society for Technology in Education (ISTE).
- Spark, P., & Loucks–Horsley, S. (1989). Five models of staff development for teacher. *Journal of staff development*, 10(4), 40–57.

- Stallings, J.A. and Mohlman, G. G. (1981). *School Policy, Leadership Style, Teacher Change and Student Behavior in Eight Schools*. Final Report. Washington D.C. : National Institute of Education.
- Stoner, James A. F. & Freeman, R. Edward. (1992). *Management*. 5th ed. New Jersey : Prentice – Hall.
- Vickery, M. M. F. (2001). *Making Technology Happen*. Available : Southern Technology Council, & Ben S.
- Taylor, J., Dunbar–Hall, P. & Rowley, J. (2012). The e–portfolio continuum: Discovering variables for e–portfolio adoption within music education. *Australasian Journal of Educational Technology*. 28(8), 1362–1381.
- Tee, F. W. (2007). *Principals' leadership styles as change facilitators in curricular relatedactivities*. *The Journal of Educational Administration*, 24(2): 231–247.
- The State Educational Technology Directors Association (SETDA) (2010). *National Educational Technology Trends: 2010, Innovation Through State Leadership*. the state departments of education of all fifty states, the District of Columbia, Bureau of Indian Affairs, American Samoa, and the US Virgin Islands, USA.
- Ubben, G.C., Hughes, L.W. & Norris, C.J. (2001). *The principal : Creative leadership for effective school*. 4th ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Umbach, K. W. (1998). *Computer technology in California K – 12 School : Uses, best practices, and policy implications*. CA : California Research Bureau.
- Warren B. Brown & Dennis J. (1980). *Monberg. Organization Theory and Management : A Macro Apprpach*. New York : McGraw – Hall.
- Wasley, P.A. (1991). From quarterback to coach, from actor to director, *Educational Leadership*. 48(8) : 35 – 40.
- West, M., Jackson, D., Harris, A., & Hopkins, D. (20000). *Learning through leadership, leadership trough learning : Leadership for sustained school improvement*. In *Leadership for chang and school reform*. London : Routldge Falmer.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. รศ.ดร.สายันต์ บุญใบ
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รศ.ดร.ศิกานต์ เพียรบุญญกรณ์
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผศ.ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
4. ดร.มานิตย์ อาษานอก
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ดร.สุรัตน์ ดวงชาทม
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายชื่อการประชุมกลุ่มเฉพาะ (ยกเว้นโปรแกรม)

วันที่ 20 พฤษภาคม 2560 เวลา 9.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุมชุมชนชาว
 สราญราษฎร์ โรงเรียนชุมชนบ้านชาว อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยครูจาก
 โรงเรียนขยายทางการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน

ผู้วิจัย

1. นายปรเมศวร์ วรรณทองสุข

โรงเรียนชุมชนบ้านชาว

1. ดร.วิสิริน อะปะหัง ครูชำนาญการพิเศษ
2. นายอนุญ พร้อมไธสงค์ ครูชำนาญการพิเศษ
3. นางชนิดา ทองคำ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านห้วยผักชะ

1. นายคนอง ศรีสรณ์ ผอ.ชำนาญการพิเศษ
2. น.ส.ชนิดา นะธิศรี ครูชำนาญการพิเศษ
3. น.ส.จีรพร วันใส ครูชำนาญการ

โรงเรียนหนองทุ่มวิทยา

1. นายสมยศ ทิพย์นม รอง ผอ.ชำนาญการพิเศษ
2. นางทันสมัย ทิพย์นม ครูชำนาญการพิเศษ
3. นายบรรจบ พรหมวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเอกสารประกอบการพัฒนา

1. รศ.ดร.สายันต์ บุญใบ
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รศ.ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. รศ.ดร.กชกร ธิปัตดี
ประธานสาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการ
เรียนการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
4. ดร.ประกอบ จันทรทิพย์
ศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี
5. ดร.เพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร
ศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร
6. ดร.เทวรัฐ โตไทยะ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
7. ดร.อนุรักษ์ อุปพงษ์
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต ๒๓
8. ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บึงกาฬ
9. ดร.รสริน อะปะหัง
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บึงกาฬ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบทดสอบความรู้

1. ดร.อนุรักษ์ อุปพงษ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต ๒๓
2. ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
3. ดร.รสริน อปะหงษ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านขวาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
4. นายนายอนุชิต กลิ่นกำเนิด ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสระยายโสมวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9
5. นายวีรชน นามโคตร ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดอินทวาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

1. ดร.อนุรักษ์ อุปพงษ์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒๓
2.ดร.ไสว พลพุทธา	ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนท่าดอกคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
4. ดร.รสริน อะปะหัง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
5. นายวีรชน นามโคตร	ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดอินทาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม**

1. ดร.ไสว พลพุทธา	ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าดอกคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. ดร.ชวนะ ทวีอุทิศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโรงเรียนศรีชมภูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. ดร.สันติชัย พรหมอารักษ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
4. ดร.รสริน อะปะหัง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
5. นายอนุชิต กลิ่นกำเนิด	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสระยายโสมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

-สำเนา-

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๒๖๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
  ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายปรเมศวร์ วรรณทองสุข นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาวะผู้นำทาง
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณา
ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่
ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภผล)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

-สำเนา-

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๕๑๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายปรเมศวร์ วรรณทองสูง นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไหล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

นักศึกษามีความประสงค์ทดลองใช้แบบสอบถาม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัย ดังนั้น มหาวิทยาลัยฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าวแก่นักศึกษาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธานีชัย อัมภผล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

-สำเนา-

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๙๓๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วย นายปรเมศวร์ วรรณทองสุข นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไธล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดให้นักศึกษาดังกล่าวเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภผล)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

-สำเนา-

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๘๗๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คู่มือการใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศฯ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เอกสารประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศฯ จำนวน ๕ เล่ม
๓. แบบประเมินคู่มือและเอกสารการพัฒนา จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นายปรเมศร์ วรรณทองสุข นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย ไพไธล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภามผล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

“ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้”

-สำเนา-

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/๑๐๑๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเข้าศึกษาดูงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสกลนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายปรเมศวร์ วรรณทองสุข นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “พัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ในระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะนำคณะครูผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๓๐ ราย เข้าศึกษาดูงานในหน่วยงานของท่านเกี่ยวกับโรงเรียนที่เป็นเลิศทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการศึกษา ดูงานครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

U. eum

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภผล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

-สำเนา-

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/๑๐๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเข้าศึกษาดูงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายปรเมศวร์ วรรณทองสุข นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “พัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ในระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะนำคณะครูผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๓๐ ราย เข้าศึกษาดูงานในหน่วยงานของท่านเกี่ยวกับโรงเรียนที่เป็นเลิศทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๒.๓๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ในการศึกษา ดูงานครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภผล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(ฉบับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และจะนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำคู่มือโปรแกรมการพัฒนาต่อไป ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี
- 1.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
- 1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
- 1.5 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ มีความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามองค์ประกอบ หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยกา ✓ ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้อง

3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่กระทบกระเทือนต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำไปใช้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเป็นภาพรวมสำหรับการวิจัยการพัฒนาคูณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสต่อไป

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมศวร์ วรรณทองสุข
นักศึกษาปริญญาเอก
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอนะ
	+1	0	-1	
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี				
1. ครูมีการวางแผนการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในสถานศึกษา				
2. ครูมีการวางแผนการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน				
3. ครูปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา อย่างจริงจัง จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์				
4. ครูนำเสนอวิสัยทัศน์กับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา				
5. ครูมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีและสามารถนำมาใช้ได้เหมาะสม				
6. ครูมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่เป็นจริงในบริบทของสังคมนั้นๆ				
7. ครูสร้างการยอมรับในการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน				
8. ครูแนะนำและให้การช่วยเหลือให้บุคลากรในสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้อย่างจริงจัง				
9. ครูมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน				
10. ครูแนะนำประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนที่ถูกต้อง				

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอนแนะ
	+1	0	-1	
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
11. ครูออกแบบเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย				
12. การจัดทำแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของสถานศึกษา				
13. ครูบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน				
14. ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจวัตรประจำวัน				
15. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนางานในหน้าที่ของตนเอง				
16. ครูมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการฝึกอบรม				
17. ครูติดตามดูแลและแนะนำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเพื่อนครูในโรงเรียน				
18. ครูจัดสรรเวลาให้กับนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
19. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ				
20. ครูตื่นตัวในการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้				
21. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน				
22. ครูแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานการณ์ต่างๆ ได้				

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
23. ครูพิจารณาและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน				
24. ครูอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย				
25. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้				
26. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา				
27. ครูวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และการสื่อสาร				
28. ครูส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน เช่น การพิมพ์รายงาน การส่งคะแนนนักเรียน การผลิตสื่อ เป็นต้น				
29. ครูบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับหลักสูตรการเรียนรู้อุทกกลุ่มสาระ				
30. ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต				
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล				
31. ครูสามารถสร้างสรรค์ผลงานและนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
32. ครูมีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาทุกปี				

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
33. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน				
34. ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล				
35. ครูมีการประเมินผลการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการเรียนรู้				
36. ครูประเมินผลการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง				
37. ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้				
38. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวินิจฉัยและประเมินผล การจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกับผู้บริหาร				
39. ครูประเมินผลกระตบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อ นักเรียนอย่างเป็นระบบ				
40. ครูประเมินผลกระตบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มี ต่อสถานศึกษา				
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
41. ครูเป็นแบบอย่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร โดยคำนึง ถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม				
42. ครูคำนึงถึงนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ ทางปัญญา				
43. ครูคำนึงถึง ระเบียบ กฎหมายและจริยธรรมในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดเวลา				
44. ครูมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
45. ครูปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบ วิชาชีพ				

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
	+1	0	-1	
46. ครูมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
47. ครูมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
48. ครูออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความปลอดภัยในตนเองของนักเรียน				
49. ครูออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม				
50. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเวลาว่างให้เป็นประโยชน์				

ขอขอบคุณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ และนำข้อมูลไปจัดทำคู่มือโปรแกรมการพัฒนา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากครูจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์ความรู้ต่อไป

ผู้วิจัยขอให้ความมั่นใจแก่ท่านว่า สิ่งที่ท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายใดๆ ต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านทั้งสิ้น

สำหรับแบบสอบถามภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้มีทั้งสิ้น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

1. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
2. ด้านการสร้างรูปแบบการเรียนรู้และการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
5. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปรเมศวร์ วรรณทองสูง

นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวท่าน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือเติมข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านข้างล่างนี้ให้ครบถ้วนตามความเป็นจริง

1. เพศ 1. ชาย
 2. หญิง
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด 1.ปริญญาตรี
 2.ปริญญาโท
 3.ปริญญาเอก
3. ขนาดโรงเรียน 1. ขนาดเล็ก นักเรียนไม่เกิน 120 คน
 2. ขนาดกลาง นักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน
 3. ขนาดใหญ่ นักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

ตอนที่ 2

อ่านข้อความด้านซ้ายมือ แล้วพิจารณาว่า ข้อดังกล่าวมีภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ หรือเป็นสิ่งที่ครูควรปฏิบัติอยู่ในระดับใด โดยในแต่ละข้อคำถาม จะมีตัวเลขให้ท่านเลือกตั้งแต่ 1 ถึง 5 ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติเพียงช่องเดียว โดยใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี					
1. ครูมีการวางแผนการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในสถานศึกษา					
2. ครูมีการวางแผนการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน					
3. ครูปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา อย่างจริงจัง จนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์					
4. ครูนำเสนอวิสัยทัศน์กับผู้บริหารสถานศึกษาและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา					
5. ครูมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีและนำมาใช้ได้เหมาะสม					
6. ครูมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่เป็นจริงในบริบทของสังคมนั้นๆ					
7. ครูสร้างการยอมรับในการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ในระบบการเรียนการสอน					
8. ครูแนะนำและให้การช่วยเหลือให้บุคลากรในสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้อย่างจริงจัง					
9. ครูมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
10. ครูแนะนำประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักเรียนที่ถูกต้อง					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
11. ครูออกแบบเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย					
12. การจัดทำแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของสถานศึกษา					
13. ครูบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน					
14. ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจวัตรประจำวัน					
15. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนางานในหน้าที่ของตนเอง					
16. ครูมีกระบวนการและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการฝึกอบรม					
17. ครูติดตามดูแลและแนะนำ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเพื่อนครูในโรงเรียน					
18. ครูจัดสรรเวลาให้กับนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
19. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ					
20. ครูตื่นตัวในการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
21. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน					
22. ครูแก้ปัญหาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานการณ์ต่างๆ ได้					
23. ครูพิจารณาและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
24. ครูอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมในการเรียนรู้					
25. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้					
26. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา					
27. ครูวิเคราะห์ความต้องการนักเรียนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และการสื่อสาร					
28. ครูส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของภาระงาน เช่น การพิมพ์รายงาน การส่งคะแนนนักเรียน การผลิตสื่อ เป็นต้น					
29. ครูบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับหลักสูตรการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ					
30. ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต					
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล					
31. ครูสามารถสร้างสรรค์ผลงานและนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
32. ครูมีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาทุกปี					
33. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน					

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
34. ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล					
35. ครูมีการประเมินผลการใช้เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้					
36. ครูประเมินผลการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง					
37. ครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้					
38. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวินิจฉัยและประเมินผล การจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
39. ครูประเมินผลกระทบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ					
40. ครูประเมินผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อสถานศึกษา					
5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
41. ครูเป็นแบบอย่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยคำนึง ถึงกฎหมาย คุณธรรม และจริยธรรม					
42. ครูคำนึงถึงนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาและลิขสิทธิ์ทางปัญญา					
43. ครูคำนึงถึง ระเบียบ กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตลอดเวลา					
44. ครูมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
45. ครูปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ					

ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
46. ครูมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
47. ครูมีแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
48. ครูออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความปลอดภัยในตนเอง					
49. ครูออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม					
50. ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในเวลาว่างให้เป็นประโยชน์					

ขอขอบคุณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบบันทึกการประชุมกลุ่มเฉพาะ (ยกเว้นโปรแกรม)
โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่ 20 พฤษภาคม 2560

เวลา 9.00 – 16.00 น.

ณ ห้องประชุมขุนช้างสรายุทธราชูร์

โรงเรียนชุมชนบ้านช้าง ตำบลช้าง
อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

คำชี้แจง

หลังจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม นายปรเมศวร์ วรรณทองสูง นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องยกร่างโปรแกรม เพื่อสามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการพัฒนาที่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย สามารถพัฒนาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาเพื่อใช้ในการยกร่าง โปรแกรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนามี หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา โครงการ กิจกรรม การวัดและประเมินผลมีอะไรบ้าง และมี รายละเอียดเพื่อการปฏิบัติเป็นอย่างไร จึงเรียนเชิญท่านซึ่งถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีความรอบรู้และความสามารถและตรงกับเป้าหมาย คือ เป็นข้าราชการครูและผู้บริหารใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีขนาดเล็ก กลาง และ ใหญ่ตามลำดับและตามข้อกำหนดของการวิจัย ตามกำหนดการดังนี้

- 8.30 น. ผู้เชี่ยวชาญลงทะเบียนเข้าที่ประชุม
- 9.00 น. ผู้วิจัยกล่าวถึงความเป็นมาและเริ่มการประชุมเฉพาะ
- 10.30 น. พักรับประทานอาหารว่าง 15 นาที
- 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง
- 13.00 น. เริ่มยกร่างภาคบ่าย
- 14.30 น. พักรับประทานอาหารว่าง 15 นาที
- 15.30 น. สรุปผล/ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณ มอบของที่ระลึก
- 16.00 น. ปิดการประชุมเฉพาะ

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่ามาร่วมประชุม กลุ่มเพื่อดำเนินการยกร่างโปรแกรมภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ เรียนรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือจนเสร็จสิ้นไปด้วยดี

ปรเมศวร์ วรรณทองสูง
ผู้วิจัย

แบบทดสอบความรู้ (ฉบับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาก่อนและหลังพัฒนาตามโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
2. แบบประเมินชุดนี้มีทั้งสิ้น 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนนให้ผู้เข้ารับการทดสอบผลการเรียนรู้ในครั้งนี้นำเครื่องหมายกากบาท (x) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
3. โปรดพิจารณาว่าแบบทดสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ มีความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามองค์ประกอบ หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยกา ✓ ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้
  - +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
  - 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
  - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้อง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมศวร์ วรรณทองสุก

นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

แบบทดสอบ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	คะแนนการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
	+1	0	-1	
1. ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อบ่งชี้ของเทคโนโลยีสารสนเทศ ก. สามารถผลิตสินค้าได้คุณภาพ ข. ทำให้การติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก ค. ประชาชนรับฟังข่าวสารกันได้ตลอดเวลา ง. ถูกทุกข้อ				
2. ข้อใดคือขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ก. การบันทึกประวัตินักเรียนที่มาเข้าเรียน ข. พนักงานไฟฟ้าทำการจดตัวเลขบนมิเตอร์แสดงการใช้ ไฟฟ้า ค. การนำข้อมูลลงบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อไว้ใช้งานต่อไป ง. ข้อ ก. และ ข.				
3. ข้อใดหมายถึง ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ ก. การประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ ข. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ค. การประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาจัดการ ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ ง. ข้อ ก. และ ค.				
4. ผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อใดมีผลต่อตัวนักเรียน ก. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ข. ระบบเฝ้าระวังภัยที่มีคอมพิวเตอร์ควบคุมการทำงาน ค. ระบบการเรียนการสอนทางไกล ง. ข้อ ก. และ ค.				

แบบทดสอบ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	คะแนนการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
	+1	0	-1	
5. ข้อใดกล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และเครือข่ายได้ถูกต้อง ก. เป็นการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ข. ใช้สำหรับส่งข้อมูลที่มีระยะห่างอย่างต่ำ 5 เมตร ค. เป็นการเชื่อมต่อข้อมูลผ่านสายเคเบิลเท่านั้น ง. เป็นการทำงานร่วมกันของเครื่องคอมพิวเตอร์				
6. เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้เกิดความเสมอภาคในสังคม ก. ช่วยกระจายโอกาส ข. ช่วยเสริมสร้างรายได้ ค. ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ง. ช่วยลดความเสี่ยงในการตกงาน				
7. ผลกระทบทางด้านลบจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มี ต่อสังคมส่งผลเสียอย่างมากในด้านใด ก. สุขภาพร่างกาย ข. ความปลอดภัย ค. ระบบเศรษฐกิจ ง. ค่านิยมและวัฒนธรรม				
8. เครื่องคอมพิวเตอร์ประสิทธิภาพสูงแตกต่างจากเครื่อง คอมพิวเตอร์ทั่วไปอย่างไร ก. ชิปมีคุณภาพสูงและขนาดเล็กลง ข. สามารถใช้งาน 2 คนพร้อมกันได้ ค. มีการติดตั้งร่วมกับเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น ง. ผู้ใช้ไม่ต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์				

แบบทดสอบ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	คะแนนการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
	+1	0	-1	
9. “การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรงให้ กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น หรือ แสดงบทบาท ผู้นำ ผู้ตาม ได้อย่างเหมาะสม” เป็นความหมาย ของสมรรถนะตามข้อใดต่อไปนี้ ก. การเป็นผู้นำ ข. การพัฒนาบุคลากร ค. การทำงานเป็นทีม ง. การสื่อสารและจูงใจ				
10. ข้อใด คือ ความหมายของผู้นำ ก. บุคคลผู้ทำหน้าที่ประเมินผลงานผู้อื่น ข. บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ค. บุคคลที่มีความพร้อมด้วยฐานะและคุณวุฒิ ง. บุคคลที่ได้รับการเลือกจากกลุ่มได้เป็นหัวหน้า				
11. วิธีการสื่อสารรูปแบบใดเป็นที่นิยมมากที่สุดในปัจจุบัน ก. สื่อสารด้วยการพูด ข. สื่อสารด้วยการเขียน ค. สื่อสารด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ง. สื่อสารด้วยสัญลักษณ์				
12. ข้อใดกล่าวถูกต้อง เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำ ก. วางแผน - วางแนวทางปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ ข. วางแผน - ปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ ค. วางแนวทางปฏิบัติ - ปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ ง. วางโครงสร้างงาน - ปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ				

แบบทดสอบ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	คะแนนการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อสอบ แนะ
	+1	0	-1	
13. ผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด คือ ข้อใด ก. ผู้นำเชิงคุณลักษณะ ข. ผู้นำเชิงพฤติกรรม ค. ผู้นำตามสถานการณ์ ง. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง				
14. ต่อไปนี้ข้อใด คือ ข้อดีของการตัดสินใจโดยกลุ่ม ก. มีข้อผูกพันสัญญาในการตัดสินใจ ข. พึงพอใจในการตัดสินใจ ค. เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการเท่านั้น ง. เป็นความคิดของคนกลุ่มหนึ่ง				
15. ในสภาพปัจจุบัน ผู้นำควรใช้รูปแบบใดในการพัฒนา บุคลากรจึงจะเหมาะสม ก. การประชุมสัมมนาเป็นหมู่คณะ ข. การไปทัศนศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ ค. การส่งครูไปอบรมหลักสูตรต่างๆ ง. ใช้หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา				
16. ทักษะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ข้อใดสำคัญที่สุด ก. ทักษะการสื่อสาร ข. ทักษะการวางแผน ค. ทักษะการจัดองค์การ ง. ทักษะการสอนแนะ				

แบบทดสอบ โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้	คะแนนการ พิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอ แนะ
	+1	0	-1	
17. ข้อใดเป็นการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยยึด หลักการพัฒนาตนเอง ก. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข. การมอบอำนาจ ค. การสอนงาน ง. ความสามารถในการพูด เขียน สื่อสาร ตลอดจน สามารถชักจูง โน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติตามได้				
18. ขั้นตอนแรกของการกระบวนการพัฒนาบุคลากร คือ ข้อใด ก. การวางแผนการพัฒนาบุคลากร ข. การระบุความต้องการการพัฒนาบุคลากร ค. การเลือกวิธีการพัฒนาบุคลากร ง. การขอความเห็นชอบของผู้บริหารสถานศึกษา				
19. ผู้นำควรสื่อสารบนพื้นฐานตามข้อใดต่อไปนี้ ก. สื่อสารตรงไปตรงมา ข. สื่อสารตามสถานที่จริง ค. สื่อสารบนข้อมูลที่ถูกต้อง ง. สื่อสารโดยใช้ปัญญาควบคุม				
20. การติดต่อสื่อสารแบบบอกต่อๆ ถึงกันจากคนหนึ่งไปยัง อีกคนหนึ่งเป็นทอดๆ ไปเป็นการสื่อสารแบบใดต่อไปนี้ ก. แบบกระจายจากศูนย์กลาง ข. แบบบอกต่อตามความพึงพอใจ ค. แบบบอกต่อไปยังสมาชิก ง. แบบเดี่ยว				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบทดสอบความรู้

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาก่อนและหลังพัฒนาตามโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
2. ให้ผู้เข้ารับการทดสอบผลการเรียนรู้ในครั้งนี้ ทำเครื่องหมายกากบาท (x) ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
3. แบบประเมินชุดนี้ มีทั้งสิ้น 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมศวร์ วรธนทองสุข

นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

1. ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อบ่งชี้ของเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - ก. สามารถผลิตสินค้าได้คุณภาพ
  - ข. ทำให้การติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก
  - ค. ประชาชนรับฟังข่าวสารกันได้ตลอดเวลา
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. ข้อใดคือขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ก. การบันทึกประวัตินักเรียนที่มาเข้าเรียน
  - ข. พนักงานไฟฟ้าทำการจดตัวเลขบนมิเตอร์แสดงการใช้ไฟฟ้า
  - ค. การนำข้อมูลลงบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อไว้ใช้งานต่อไป
  - ง. ข้อ ก. และ ข.
3. ข้อใดหมายถึง ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - ก. การประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์
  - ข. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์
  - ค. การประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาจัดการข้อมูลให้เกิดประโยชน์
  - ง. ข้อ ก. และ ค.
4. ผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อใดมีผลต่อตัวนักเรียน
  - ก. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
  - ข. ระบบแผ้วถางวัชพืชที่มีคอมพิวเตอร์ควบคุมการทำงาน
  - ค. ระบบการเรียนการสอนทางไกล
  - ง. ข้อ ก. และ ค.
5. ข้อใดกล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและเครือข่ายได้ถูกต้อง
  - ก. เป็นการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง
  - ข. ใช้สำหรับส่งข้อมูลที่มีระยะห่างอย่างต่ำ 5 เมตร
  - ค. เป็นการเชื่อมต่อข้อมูลผ่านสายเคเบิลเท่านั้น
  - ง. เป็นการทำงานร่วมกันของเครื่องคอมพิวเตอร์

6. เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้เกิดความเสมอภาคในสังคม
- ช่วยกระจายโอกาส
  - ช่วยเสริมสร้างรายได้
  - ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม
  - ช่วยลดความเสี่ยงในการตกงาน
7. ผลกระทบทางด้านลบจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อสังคมส่งผลเสียอย่างมากในด้านใด
- สุขภาพร่างกาย
  - ความปลอดภัย
  - ระบบเศรษฐกิจ
  - ค่านิยมและวัฒนธรรม
8. เครื่องคอมพิวเตอร์ประสิทธิภาพสูงแตกต่างจากเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไปอย่างไร
- ชิปมีคุณภาพสูงและขนาดเล็กลง
  - สามารถใช้งาน 2 คนพร้อมกันได้
  - มีการติดตั้งร่วมกับเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น
  - ผู้ใช้ไม่ต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์
9. “การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น หรือแสดงบทบาท ผู้นำ ผู้ตาม ได้อย่างเหมาะสม” เป็นความหมายของสมรรถนะตามข้อใดต่อไปนี้
- การเป็นผู้นำ
  - การพัฒนาบุคลากร
  - การทำงานเป็นทีม
  - การสื่อสารและจูงใจ
10. ข้อใด คือ ความหมายของผู้นำ
- บุคคลผู้ทำหน้าที่ประเมินผลงานผู้อื่น
  - บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น
  - บุคคลที่มีความพร้อมด้วยฐานะและคุณวุฒิ
  - บุคคลที่ได้รับการเลือกจากกลุ่มได้เป็นหัวหน้า

11. วิธีการสื่อสารรูปแบบใดเป็นที่นิยมมากที่สุดในปัจจุบัน
- สื่อสารด้วยการพูด
  - สื่อสารด้วยการเขียน
  - สื่อสารด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์
  - สื่อสารด้วยสัญลักษณ์
12. ข้อใดกล่าวถูกต้อง เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำ
- วางแผน - วางแนวทางปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ
  - วางแผน - ปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ
  - วางแนวทางปฏิบัติ - ปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ
  - วางโครงสร้างงาน - ปฏิบัติ - ติดตามผลการปฏิบัติ
13. ผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด คือ ข้อใด
- ผู้นำเชิงคุณลักษณะ
  - ผู้นำเชิงพฤติกรรม
  - ผู้นำตามสถานการณ์
  - ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
14. ต่อไปนี้ข้อใด คือ ข้อดีของการตัดสินใจโดยกลุ่ม
- มีข้อผูกพันสัญญาในการตัดสินใจ
  - พึงพอใจในการตัดสินใจ
  - เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการเท่านั้น
  - เป็นความคิดของคนกลุ่มหนึ่ง
15. ในสภาพปัจจุบัน ผู้นำควรใช้รูปแบบใดในการพัฒนาบุคลากรจึงจะเหมาะสม
- การประชุมสัมมนาเป็นหมู่คณะ
  - การไปทัศนศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ
  - การส่งครูไปอบรมหลักสูตรต่างๆ
  - ใช้หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

16. ทักษะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ข้อใดสำคัญที่สุด
- ก. ทักษะการสื่อสาร
  - ข. ทักษะการวางแผน
  - ค. ทักษะการจัดองค์การ
  - ง. ทักษะการสอนแนะ
17. ข้อใดเป็นการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยยึดหลักการพัฒนาตนเอง
- ก. การรักษาราชการแทน
  - ข. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  - ค. การมอบอำนาจ
  - ง. การสอนงาน
  - ง. ความสามารถในการพูด เขียน สื่อสาร ตลอดจนสามารถชักจูง โน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติตามได้
18. ขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาบุคลากร คือ ข้อใด
- ก. การวางแผนการพัฒนาบุคลากร
  - ข. การระบุความต้องการพัฒนาบุคลากร
  - ค. การเลือกวิธีการพัฒนาบุคลากร
  - ง. การขอความเห็นชอบของผู้บริหารสถานศึกษา
19. ผู้นำควรสื่อสารบนพื้นฐานตามข้อใดต่อไปนี้
- ก. สื่อสารตรงไปตรงมา
  - ข. สื่อสารตามสถานที่จริง
  - ค. สื่อสารบนข้อมูลที่ถูกต้อง
  - ง. สื่อสารโดยใช้ปัญญาควบคุม
20. การติดต่อสื่อสารแบบบอกต่อๆ ถึงกันจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเป็นทอดๆ ไปเป็นการสื่อสารแบบใดต่อไปนี้
- ก. แบบกระจายจากศูนย์กลาง
  - ข. แบบบอกต่อตามความพึงพอใจ
  - ค. แบบบอกต่อไปยังสมาชิก
  - ง. แบบเดี่ยว

**แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับ
ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้
(ฉบับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาตามโปรแกรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในภาระงานของผู้เข้าร่วมโปรแกรมที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมการพัฒนา

2. โปรดพิจารณาว่าแบบประเมินแต่ละข้อต่อไปนี้ มีความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามองค์ประกอบ หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยกา ✓ ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้อง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมศวร์ วรรณทองสุก

นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมิน

ที่	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ		
		-1	0	+1
1	การมีวิสัยทัศน์และแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่างๆ			
2	การกระตุ้นให้บุคลากรนำเสนอความคิดเห็นใหม่ๆ			
3	การนำเสนอประเด็นหรือเรื่องที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้น			
4	การมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และเป็นพี่เลี้ยงหรือให้คำปรึกษาแนะนำผู้อื่น			
5	การส่งเสริมให้ผู้อื่นทำงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จตามเป้าหมาย			
6	การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การจัดการเรียนรู้			
7	การกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้			
8	การพูดและเขียนในโอกาสต่างๆ ที่มีความรับผิดชอบต่อการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้			
9	การสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย			
10	การจูงใจและมีโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย ยอมรับและคล้อยตาม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการมีจริยธรรมต่อการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้			
11	การนำเสนอข้อมูลทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง			
12	การนำเสนอสารสนเทศของสถานศึกษา			

ที่	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ		
		-1	0	+1
13	การนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานของ สถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
14	การวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ เรียนรู้			
15	การเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้			
16	การเลือกเทคนิคการส่งสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้			
17	การตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบนพื้นฐานของจริยธรรม ของสังคม			
18	การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้			
19	การปรับเปลี่ยนแนวทางเลือกจากการตัดสินใจให้เหมาะสม กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้			
20	การระบุปัญหาเพื่อทำการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้			
21	การค้นหาทางเลือกในการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้			
22	การแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้			
23	การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการต่างๆ ให้ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้			
24	การสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาบุคลากร			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนาตามโปรแกรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในภาระงานของผู้เข้าร่วมโปรแกรมที่ได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมการพัฒนา

2. ให้ผู้ประเมินกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับผลการประเมินที่ตรงตามความคิดเห็นของผู้ประเมิน

3. เกณฑ์การประเมิน มีดังนี้

5 หมายถึง มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมศวร์ วรรณทองสุข

นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท

แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมิน

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	การมีวิสัยทัศน์และแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่างๆ					
2	การกระตุ้นให้บุคลากรนำเสนอความคิดเห็นใหม่ๆ					
3	การนำเสนอประเด็นหรือเรื่องที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้น					
4	การมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้และเป็นพี่เลี้ยงหรือให้คำปรึกษาแนะนำผู้อื่น					
5	การส่งเสริมให้ผู้อื่นทำงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
6	การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
7	การกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
8	การพูดและเขียนในโอกาสต่างๆ ที่มีความรับผิดชอบต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
9	การสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย					
10	การตั้งใจและมีใจเมตตาให้ผู้อื่นเห็นด้วย ยอมรับและคล้อยตามเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการมีจริยธรรมต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
11	การนำเสนอข้อมูลทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					

ที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
		5	4	3	2	1
12	การนำเสนอสารสนเทศของสถานศึกษา					
13	การนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
14	การวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
15	การเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
16	การเลือกเทคนิคการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
17	การตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบนพื้นฐานของจริยธรรมของสังคม					
18	การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
19	การปรับเปลี่ยนแนวทางเลือกจากการตัดสินใจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
20	การระบุปัญหาเพื่อทำการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
21	การค้นหาทางเลือกในการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
22	การแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
23	การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการต่างๆ ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้					
24	การสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาบุคลากร					

แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม (ฉบับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรมที่มีต่อโครงการแต่ละโครงการซึ่งเป็นองค์ประกอบโปรแกรมการพัฒนาระบบนำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับในการนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแต่ละโครงการ

2. โปรดพิจารณาว่าแบบประเมินแต่ละข้อต่อไปนี้ มีความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของภาระผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามองค์ประกอบ หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยกา ✓ ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้อง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมศวร์ วรรณทองสุข

นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท

แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมิน

ที่	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ		
		-1	0	+1
ด้านเนื้อหา				
1	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสม			
2	กิจกรรมการพัฒนามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ			
3	เนื้อหาในการพัฒนามีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา			
4	การวัดและประเมินผลการพัฒนามีความเหมาะสม			
ด้านกระบวนการ				
5	การชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการต่อผู้ร่วมโครงการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง			
6	การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับกิจกรรมการพัฒนา			
7	ระยะเวลาที่ใช้การพัฒนามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละกิจกรรม			
ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบ				
8	กระบวนการและกิจกรรมการพัฒนามีความเหมาะสมกับเนื้อหา			
9	ผู้ดำเนินการพัฒนามีการกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา			
10	สื่อและเอกสารประกอบการพัฒนามีความสอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนา			

ที่	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ		
		-1	0	+1
11	โสตทัศนูปกรณ์ ประกอบการพัฒนาที่มีความเหมาะสม			
12	สถานที่ดำเนินการพัฒนาที่มีความเหมาะสม			
13	บรรยากาศในการพัฒนาเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม			
ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ				
14	ความรู้ ทักษะใหม่ ที่ได้รับการดำเนินการตามโครงการ			
15	ผลที่เกิดจากการดำเนินการตามโครงการส่งผลให้ เกิด ประสิทธิผลในภาระงาน			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ

แบบประเมินปฏิริยาตอบสนองต่อโปรแกรม

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปฏิริยาตอบสนองต่อโปรแกรมที่มีต่อโครงการแต่ละโครงการซึ่งเป็นองค์ประกอบโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับในการนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแต่ละโครงการ

2. ให้ผู้ประเมินกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับผลการประเมินที่ตรงตามความคิดเห็นของผู้ประเมิน

3. เกณฑ์การประเมิน มีดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ปรเมศวร์ วรรณทองสูง

นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

แบบประเมินปฏิริยาตอบสนองต่อโปรแกรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ประเมิน

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านเนื้อหา					
1	วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสม					
2	กิจกรรมการพัฒนามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ					
3	เนื้อหาในการพัฒนามีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา					
4	การวัดและประเมินผลการพัฒนามีความเหมาะสม					
	ด้านกระบวนการ					
5	การชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการต่อผู้ร่วมโครงการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
6	การกำหนดระยะเวลาและทรัพยากรเหมาะสมกับกิจกรรมการพัฒนา					
7	ระยะเวลาที่ใช้การพัฒนามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแต่ละกิจกรรม					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านสภาพแวดล้อมและสื่อประกอบ					
8	กระบวนการและกิจกรรมการพัฒนามีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
9	ผู้ดำเนินการพัฒนามีการกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา					
10	สื่อ และเอกสารประกอบการพัฒนามีความสอดคล้องกับกิจกรรมการพัฒนา					
11	วัสดุทัศนูปกรณ์ ประกอบการพัฒนามีความเหมาะสม					
12	สถานที่ดำเนินการพัฒนามีความเหมาะสม					
13	บรรยากาศในการพัฒนาเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม					
	ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ					
14	ความรู้ ทักษะใหม่ ที่ได้รับจากการดำเนินการตามโครงการ					
15	ผลที่เกิดจากการดำเนินการตามโครงการส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการะงาน					
	รวมเฉลี่ย					

ขอขอบคุณ

แบบบันทึกการศึกษาดูงาน
ณ โรงเรียนอนุบาลสกลนครและโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา

คณะครูโรงเรียนโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ5)

27 พฤศจิกายน 2560

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แบบสัมภาษณ์

การนำความรู้ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
ไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5)

ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการโรงเรียน
โรงเรียนโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ5)

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ขอขอบคุณ

แบบสัมภาษณ์

การนำความรู้ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
ไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนนท์อุทิศ 5)

คณะครู

โรงเรียนโพนแพง (เจียรนนท์อุทิศ 5)

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ขอบขอบคุณ

แบบสัมภาษณ์

การนำความรู้ภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
ไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5)

นักเรียน

โรงเรียนโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ 5)

โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ขอขอบคุณ

ภาคผนวก ง

ค่า IOC ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ค่า IOC แบบสอบถาม

ตาราง 27 แบบบันทึกสรุปคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถาม

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
20	+1	+1	0	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

เรื่อง โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำครูทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 28 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ

ข้อที่	N of Case	อำนาจจำแนก (r)
1	50	.80
2	50	.81
3	50	.65
4	50	.74
5	50	.76
6	50	.80
7	50	.72
8	50	.75
9	50	.75
10	50	.66

N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) = .95

11	50	.65
12	50	.85
13	50	.75
14	50	.68
15	50	.74
16	50	.70
17	50	.70
18	50	.64

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อที่	N of Case	อำนาจจำแนก (r)
19	50	.79
20	50	.72
N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) = .98		
21	50	.77
22	50	.69
23	50	.69
24	50	.71
25	50	.75
26	50	.72
27	50	.50
28	50	.56
29	50	.64
30	50	.59
N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) = .97		
31	50	.66
32	50	.64
33	50	.54
34	50	.63
35	50	.65
36	50	.60
37	50	.64
38	50	.34

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อที่	N of Case	อำนาจจำแนก (r)
39	50	.79
40	50	.72
N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) = .94		
41	50	.76
42	50	.68
43	50	.69
44	50	.71
45	50	.75
46	50	.72
47	50	.50
48	50	.56
49	50	.64
50	50	.60
N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) = .97		

N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Alpha) = .97

ค่า IOC แบบทดสอบความรู้

ตาราง 29 แบบบันทึกสรุปลักษณะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแบบทดสอบความรู้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบความรู้

ตาราง 30 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบความรู้

ข้อที่	N of Case	อำนาจจำแนก (r)
1	50	.800
2	50	.817
3	50	.653
4	50	.742
5	50	.765
6	50	.802
7	50	.721
8	50	.759
9	50	.759
10	50	.662
11	50	.658
12	50	.854
13	50	.759
14	50	.689
15	50	.746
16	50	.702
17	50	.700
18	50	.642
19	50	.786
20	50	.724

N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Alpha) = .95

**ค่า IOC แบบประเมินความสามารถ
การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้**

ตาราง 31 แบบบันทึกสรุปลักษณะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
21	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น
แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ตาราง 32 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น

แบบประเมินความสามารถการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	N of Case	อำนาจจำแนก (r)
1	50	.800
2	50	.817
3	50	.643
4	50	.800
5	50	.817
6	50	.653
7	50	.742
8	50	.765
9	50	.802
10	50	.721
11	50	.759
12	50	.759
13	50	.662
14	50	.658
15	50	.854
16	50	.702
17	50	.700
18	50	.642
19	50	.786
20	50	.724

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อที่	N of Case	อำนาจจำแนก (r)
21	50	.800
22	50	.817
23	50	.653
24	50	.742

N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Alpha) = .95

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ค่า IOC แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม

ตาราง 33 แบบบันทึกสรุปคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	0	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

**ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น
แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม**

ตาราง 34 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น
แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโปรแกรม

ข้อที่	N of Case	อำนาจจำแนก (r)
1	50	.800
2	50	.817
3	50	.653
4	50	.742
5	50	.765
6	50	.802
7	50	.721
8	50	.759
9	50	.767
10	50	.689
11	50	.693
12	50	.717
13	50	.754
14	50	.765
15	50	.802

N of Case = 50, ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Alpha) = .98

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการอบรมพัฒนาโปรแกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการลงทะเลเวียนในช่วงเช้าก่อนเข้ารับการอบรม

ผู้จัดการอบรมกล่าวรายงานต่อประธาน

ประธานกล่าวเปิดการอบรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร
บรรยายหัวข้อการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

ครูโรงเรียนบ้านโพนแพงเข้าร่วมการอบรม 53 คน

รอง ผอ.วิรัช ตรีจันทร์พันธ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนแพง (เจียรนวนนท์อุทิศ5)
 ดร.ไสว พลพุกธา ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าดอกคำวิทยา ให้เกียรติมาร่วมฟังการอบรม

มอบของที่ระลึกให้กับวิทยากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร

ช่วงปาฐกถาบรรยายในหัวข้อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

โดยคุณอินทรีภา ธารารมย์

รอง ผอ.ธีระนันท์ พิรุณสุนทร และคุณพิชิต บุพศิริ ร่วมฟังการอบรม

ผู้เข้าร่วมอบรมออกมานำเสนอ

ผู้เข้าร่วมอบรมออกมานำเสนอ

ผู้เข้าร่วมอบรมออกมานำเสนอ

ช่วงป้ายบรรยายต่อในหัวข้อการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลประเมินผล

โดยคุณอินทรา ธารารมย์

ผู้เข้าร่วมอบรมออกมานำเสนอ

ตัวแทนครูผู้เข้าร่วมอบรมมอบของขวัญของที่ระลึกแก่ท่านวิทยากร

เข้าวันที่ 2 อบรมหัวข้อการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี
โดยท่าน ดร.นพรัตน์ อภิวิมลลักษณ์
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดหนองบัวลำภู

รอง ผอ.ยุทธศักดิ์ จริตน์อม รอง ผอ.โรงเรียนบ้านม่วงวิทยา ร่วมฟังการอบรม

ครูผู้เข้าร่วมอบรมเชิงสัมมนาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร

มอบของที่ระลึกแก่ท่านวิทยากร

ช่วงบ่ายของวันที่ 2 อบรมในหัวข้อการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี
โดย ดร.คมกริช ไชยทองศรี

ผู้เข้าร่วมอบรมฝึกปฏิบัติตามวิทยากร

ครูผู้เข้าร่วมอบรมซักถามวิทยากร

มอบของที่ระลึกแก่ท่านวิทยากร

ผู้เข้าร่วมอบรมถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

วันที่ 3 ศึกษาดูงานที่โรงเรียนอนุบาลสกลนคร

ดร.รังสรรค์ จันทรังษี ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล กล่าวต้อนรับและบรรยายพิเศษ

ศึกษาดูงานห้องอนุบาล

ศึกษาดูงานห้อง EP

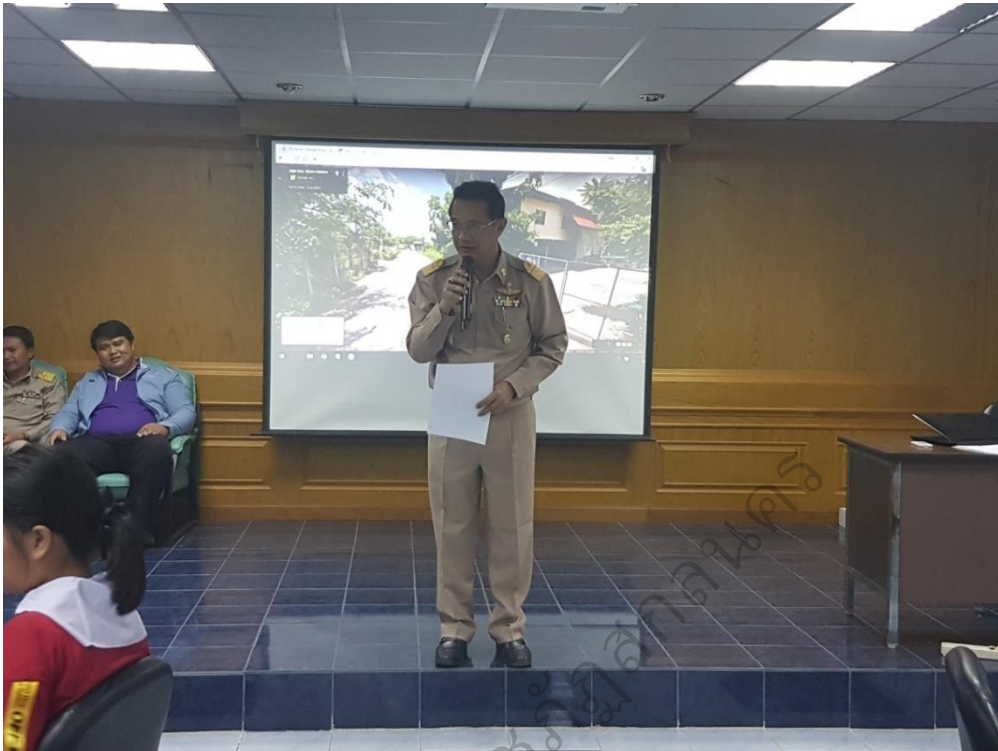

ศึกษาดูงานโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา

ผอ.บดินทร์ นารถโคษา ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา
กล่าวต้อนรับและบรรยายพิเศษ

บรรยายสรุป โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์

กิจกรรมการสรุปผลจากการอบรม

กิจกรรมการสรุปผลจากการอบรม

กิจกรรมการสรุปผลจากการอบรม

กิจกรรมการสรุปผลจากการอบรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิตมนา สุวรรณไตรย์ มอบเกียรติบัตรแก่ผู้เข้าร่วมอบรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิตมนา สุวรรณไตรย์ ถ่ายรูปร่วมกับคณะครูที่เข้าอบรม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายปรเมศวร์ วรรณทองสูง
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 29 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2527
สถานที่อยู่	บ้านเลขที่ 136 หมู่ที่ 3 บ้านหนองไผ่ ตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี 41280 08-3332-5135, kvc_redi@hotmail.com
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านกุดสะกอย ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2548	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
พ.ศ.2555	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม
พ.ศ.2561	ปริญญาคุุฎีบัณฑิต (ค.ค.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2552	ครูผู้ช่วย โรงเรียนชุมชนบ้านซาง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2554	ครู โรงเรียนชุมชนบ้านซาง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย
พ.ศ. 2558	ครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
พ.ศ. 2559	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านซาง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านกุดสะกอย อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร